Ketabton.com

زو د حل لاري

ويې ټولنې سره خوندي دي

وال
لام «ضعيف»
۱۳۹۰ لمريز
ونکی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم : د بنسټیزو ستونزو د حل لاري

لیکوال : ملا عبدالسلام « ضعیف »

کمپوز او ډیزاین : لیکوال

خپرندوی : مستقبل خپرندویه ټولنه

د چاپ کال : د ۱۳۹۰ل.کال پسرلی

د چاپ ځای : لاهور

د چاپ شمېر : زر ټوکه

د((کمزوري))زوروري

د ګران افغانستان سیاسي برخلیک له دی تېرو څه کم دریو لسیزو راهیسې دومره تت را روان دی، چې تر دی شېبې دافغان ملت سترګو نه پخپلو سترګیو (عینکو) ولوستای شو او نه دنورو په ککوین، ان دهغو مدعیانو په هغو هم، چې ویل یې له فضا نه دځمکې هر ځیز دیو څپک واټن هومره وینو. افغانان خواران هم اریان دریان لاس تر زنې ناست دی او نړیوال ((خواخوږي)) او ((نړیواله ټولنه)) هم ورته څوک دخیر پر غوندۍ ناست، ننداره کوي او څوک ترې خوندونه اخلي او هغه دخوشال نیکه خبره:

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

نوره واړه پښتونخوا په ځای مېشته ده
دا یو زه دی زمانې پکې منصور کړم

موږ نه دچا پر سوکالۍ رخه کوو، نه د چا ازادۍ ته په اوبو کې خولې کیږو اونه مو دچا پر سیاسي برید سترګې ښخې وي او نه پر جغرافیایې هغه دولسونو له علمي او اقتصادی پرمختک سره دسیالۍ ړنا خو مو په وچولي کې دپیدایښت او افغانښت له ورځې نه ده ځلېدلې؛ نو څه به د چا سوکالۍ ته پخسیږو؟

هن: دا یوه خبره ده، چې دځان، ټولنې او خپل برخلیک په باب اندېښنه او سوچ، مو وګړنی او سړنی (انساني) حق دی.

حق مو دی چې دخپل برخلیک په اړه او تړاو هر لاسوهاندی وکړو او پرې وتوکو او داستاد الفت خبره:

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور ته سپين نه شم ويلی سپين ته تور زه
دا اميد دی څوک له ما نه هيڅ نه کاندی

حق مو دی، چې دچا راته پر زړه چړې ګرځي، هغو ته مو پر زړه وينې پرتې وي.

حق مو دی:

چې زما دبڼ اغزي ته کاره ګوري
ويم چې اور شوی دهغو په ګلستان

دهمدغو حقونو يو خاوند هم، افغان مسلمان او مجاهد پښتون ددی شننيز (تحليلي) اثر ليکوال ـ چې پخپله له انکسار پرته ځان ليکوال نه؛ بلکې دقلم د ډګر يو خړپو څن بولي ـ ښاغلی عبدالسلام ضعيف دی، عبدالسلام ضعيف چې له ځايه ديني طالب علم دی، تر هغه مهاله په اسلام اباد کې دافغانستان د اسلامي امارت سفير و چې امريکايي ځواکونو دنيويارک د سوداګريزې منځی دنسکورېدو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

دکسات په پلمه د ۱۳۸۰ دتلې په نيمايې کې پر افغانستان پوځي يرغل وکړ، که څه هم ښاغلی ضعيف له ډيپلوماتيکو حقونو او په پاکستان کې دلس مياشتنۍ قانوني مېشتېدنې دويزې خاوند و؛ خو پاکستانيو چارواکيو د ټولو سفارتي ادابو او ارونو په رنګولو امريکايي ځواکونو ته په لاس ورکړ، چې دباګرام، کندهار او بيا ګوانتانامو دتورو تمبو شاته يې څه کم څلور کاله ښکېل کړ، ښاغلي ضعيف د ګوانتانامو په جهنمي زندان کې دځان په څېر له سوونو بېګناه بنديانو سره دبشرپالو امريکايانو انساني چلن دسر په سترګو وليد، تر خلاصون وروسته يې دګوانتانامو له بنديانو سره دچلن يوه بوږنوړي او زړه ويلوونکی انځور وايست، په پښتو ژبه کښلي ((دګوانتانامو انځور)) دومره کتونکي، لوستونکي او هر کليوال پيدا کړل، چې په لومړي ځل يې دپښتو کتاب دچاپ شمېر

دوه دېرش زره ټوکو ته ورساوه او يواځې په پښتو نه، په پارسي، اردو، عربې، انګليسي او فرانسوي ژبو يې هم دژباړې او خپراوي تکل وشو.

((دګوانتانامو په انځور)) پسې دښاغلي عبدالسلام ضعيف دا په لاس کې تحليلي اثر هم دهېواد او نړۍ سياسي اکر (وضعې) ته پام دافغانستان درواني غميزې دپای په هيله ديو لړ نغوتو (مشورو) او وړانديزونو ټولګه ده، چې که يې له منځپانګې نه ګټنه وشي، زما باور دی، چې زموږ دملي او سياسي ربړې دجندرې (کولپ) په پرانستو کې به مرستندوی جوت شي.

زه په داسې حال کې چې نه يواځې له هېواد، ټولنې او اولس سره د ښاغلي ضعيف تړاو کمزوری نه بولم، بلکې دده په شننو کې ځينې زوروري خبرې او دخپلې رنځورې ټولنې د درملنې لپاره اغېزمنې نسخې هم وينم، خدای دی وکا، چې دښاغلي ضعيف د ((حی علی

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

الفلاح)) دا بلنه د ((خوار ملا اذان)) نشي او زموږ دروان ناورين عاملين پرې پر خپلو کړو دبيا کتنې (کلمه) ووايي.

دښاغلي ضعيف دزړه او قلم دزور دلازياتېدو په هيله.

محمد اصف صميم

۱۳۸۵-۱۱-۳

جلالکوټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سريزه

د ټولو کائناتو پيدا کوونکي، پالونکي او روزونکي ته ثنا ، د هغه د ګران محبوب، رښتوني استازي او د هغه ټولو رښتونو استازو او د هغو د ټولو کورنيو وګړو او پيروانو روحونو ته درودونه او سلامونه، هغه ذات چې موږ ته يې د حق او باطل لاره په خپل لوی فضل سره ښودلې ده، هغه ذات چې موږ ته يې د ښه او بد په منځ کې د عقل په ذريعه د توپير ځواک را بخښلی دی، هغه ذات چې د انسانانو

دکتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د هدايت او د خپل منځي ستونزو د حل لپاره يې د انصاف او عدل لوی کتاب د قانون په توګه د خپل رښتيني استازي په ذريعه را استولی دی، په دې کې شک نشته چې نفاق لوی خدایﷻ ته ډيرناخوښه عمل دی او هغه ټول بندګان له دې ناوړه کار څخه منع کوي هغه په خپل سپيڅلي کتاب کي خپلو بندګانو ته داسې هدايت ورکوي چې:

﴿وَٱعۡتَصِمُواْ بِحَبۡلِ ٱللَّهِ جَمِيعٗا وَلَا تَفَرَّقُواْۚ﴾ [آل عمران:۱۰۳]

ژباړه: تاسو ټوله د لوی خدای (ﷻ) په کلکه رسۍ باندې چې قرآن کريم دی منګولې ټينګې کړئ، او په خپلو منځونو کې بې اتفاقي او بېلتون مه کوی .

دلته الله ﷻ دواړې صيغې که داعتصام (منګولو لګولو) ده که د افتراق (بېلتون) ده د امر او نهي په توګه يادي کړې دي الله ﷻ دوه

نقيض شيان په يوه آيت کې د يوه او بل په عکس کې ذکر کړي دي د سپيڅلي قرآن دغه مبارک آيت زه دې ته اړ کړی يم چې د افغانستان په لوی کور کي د اختلاف او بېلتون لاملونه وڅېړم او په دې سره پوه سم چې دا لاملونه څه شي دي چې زموږ د تاريخي ټولنې د بربادی سبب ګرځيدلي يا ګرځي او ولي زموږ ورونه، رهبران، قوماندانان، پوهان، روشن فکران او عام مسلمانان ددې ناورين د پای ته رسيدلو په هکله پاته راغلي او تر اوسه پورې د دې مغلقي معضلي لپاره

د حل اصلي لاري ته مراجعه نه ده شوي، زما سره له ډيره وخته راهيسې دا فکر وو چې د اختلاف، بې باورۍ او فاصلې لاملونه ومومم او ورباندې پوه شم، له ډيرو پوهانو، عالمانو، مشرانو څخه مې پوښتني کړي، مختلف نظرونه مې اوريدلي او موندلي دي چې ډېر به

دکتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

زما

د فکر سره برابر او ډير به يې ناموافق راتلل، خو ښا د ډيرو مصروفيتونو او يا د تجربې د کموالي له کبله ورته په نهايې ډول ځير شوی نه وم، کله چې په ۲۰۰۲ م. کال د امريکايې سرو يرغلګرو د ظلم په تورو او کرغيړنو پنجرو کې ولويدم، هلته مي خپل ځان يواځي له فکرونو سره وموند. ددې فرصت راته پيدا شو چې پردې ستونزو باندې د خپل مغز د توانايی او استعداد آس وځغلوم، هغو مغلقواوپيچلو غوټوته ورشم چې زموږ برخليک پکښې پيچل شوي اوبياټينګ تړل شويدی.

يو بل دليل داوو چې ما وپتېيله چې بهرني دښمنان زموږ په منځ کې د بېلتون زړي ځومره ډېر ښندی. امريکايې شريرو او نفاق خوښوونکيو محققينو ته به ما ډير ژور او عميق فکرکاوه چې دوی له موږ نه څه غوښتل او په موږ کې يې څه غوښتل، زموږ په منځ کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې د نفاق تخم په څه تدبير سره خپراوه. د مثال په توګه پښتون ته به يې په تحقيق کې ويل: چې تاسو خو د هيواد اکثريت تشکيلوئ، خو اقليتونو ستاسو پر ميراث قبضه کړې تاسو بايد کوښښ وکړئ چې خپل ميراث لاس ته راوړئ. خپل ميراث په خپله و ساتئ، ازبک ته به يې ويل: چې تاسي خو اقليت ياست پښتانه غواړي تاسي له حق څخه بې برخي کړي. تاسي بايد کوښښ وکړئ چې خپل حق وګټئ. موږ ستاسي سره يو ، څو تاسي له خپو حقوقوڅخه برخمن کړو، تاجک ته به يې بل څه ويل. سلفي، صوفي، مذهبې، مکتبې او طالب ته به په نورو شکلونو ډغبډل له هر يوه سره به يې ځان په غم شريک باله، په همدغو موضوعاتوکې دوی ترموږ ښه علم او پاخه معلومات درلودل د دوی هڅو او کړنو ماته ښه الهام راکاوه چې هغو نيمګرتياووته چې موږ يې د ټولني پر ځای ځانځاني غوښتنوته ټيل وهلي يو، زموږ دښمنانو ته طلايې چانس ورکړي چې له هغه څخه بده استفاده وکړي، زموږ د همدغه بېلتون د ټکو څخه چې کله قومي جنبه، کله ژبني بڼه، کله مذهبې بڼه، کله د مينځ لارو او سخت دريځو عناوين ورکول کيږي او د هغو بې مغزو او پوچ مغزو افغانانو په ملاتړ په عملي توګه ليدل کيږي. دا ستونزه به ترڅو وي، حل به يې کله پيدا کيږي، کله به زموږ غريب ملت او مظلوم هيوادوال د ښېغمي استوګني او امنيت ساه اخلي والله اعلم.

ما خپل لنډ فکر هغو ستونزو ته متوجه کړ، چې زما په نظر زموږ د ټولنې د پراګندګي عوامل پکښې ليدل شوي او يا د ډير وخت په تېرېدو يا د سستۍ او بې پروايۍ له کبله د بدمرغيو سبب ګرځيدلي، ما هغه علتونه چې ستونزي تري جوړي شوي د څيړني په شکل سپړلي، په تفصيلي شکل مي پکښې تحقيق کړي، څو جوته کړم چې دا ستونزې څنګه د بدمرغۍ لامل شوې،د ستونزي بنيادي

علت او دليل مې په ساده ډول واضح او ښکاره شي، که څه هم زما څيړنه به له علمي څيړنو سره توپير ولري، زما فکر، اند او اد راک به له نورو روڼ اندو علماوو او علمي شخصيتونو له افکارو سره توپير ولري، کيدلای شي دا توپير په ځينو مواردو کې علمي توپير وي يا د تجربې توپير، په هر صورت زه هغه څه تاسو محترمو لوستونکو ته وړاندی کوم چې زما قاصرذهن درک کړي دي، زه يې تجربه لرم، زه د هغو په عواقبو پوهيږم، ټولو هيوادوالو ته په ځانګړې توګه راتلونکي نسل ته ددغه پيغام رسيدل خپل ديني او ملي رسالت او مسؤوليت بولم الله ﷻ دې وکړي چې د هغو مسلمانانو ورونو لپاره د ګټې لامل وګرځي چې د ګران هيواد د ستونزو د حل په لاره کې چوپړ د ځان فريضه بولي او د ګرانو هيوادوالو په غمونو سره څوريږي آمين.

ستاسو د دعاوو هيله من

ورور

ملا عبدالسلام « ضعيف »

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي
د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان بنسټیزې ستونزې

د نړۍ هیڅ دولت او ملت له ستونزو خلاص نه دی. په هرهیوادکې له ستونزو سره مبارزه او د حل لپاره اساسي لاره پیدا کول د هر ملت دنده ده چې هم هغه ملت یې تر نورو ملتونو ښه درکولای او عملي کولای شي. په ټوله نړۍ کې دا یو عام رنځ دی چې د نړۍ په هرهیواد کې ساري او جوتي جرړي لري، خو د دې جرړو څېړنه د دغه رنځ د عاموالي په څېر عامه نه ده. بلکې هره څېړنه د سیمې په توپیر خپلې ځانګړتیا وې لري.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

څو لسیزې پر موږ تېرې سوې، څومره قرباني ورکول کیږي، څومره خلک ژوند له لاسه ورکوي، څومرې اقتصادي پلانونه شاته پاته کیږي، څومره سیاسي چانسونه له لاسه ورکول کیږي، خو د موفقیت لپاره بیا هم مثبت ګام نه ښکاره شوی او نه اخیستل شوی دی. که اخستل شوی هم وي هغه حرکت دهیواد په ضرر تمام شوي دی او بالاخره د ساري ناروغۍ په څیر نړۍ په برخلیک کې راسره شریکه شوه.

د ډیرو ژمنو، ډیرو همکاریو، ډیرو هلو ځلو سره سره ددغه رنځ پوره تشخیص نه دی شوی او یاورته درمل پر وخت نه دي ورکول شوي د دې څه علت دی، موږ څه ته ضرورت لرو، خلک څنګه ډاکټر

غواړي، مرض څه شي دی، علاج یې څه دی؟؟؟ دا یوه پېچلې او سخته ناروغي ده چې ښه تشخیص او ښه درملو ته اړتیا لري.

د امریکایانو سره چې زه څه کم څلورکاله یرغمل وم ما د خپل توقیف په موده کې پر دې سختو ستونزو باندې د خپلې ذهني قوې او استعداد له مخې تحقیق کړي او همېشه به مې پر دې فکر کاوه چې دا ستونزې څنګه پیدا کیږي، څنګه خپریږي او بیا څنګه په ناسور باندې بدلیږي او بالاخره د هغه لپاره علاج او درمل څه دی؟ مادلته څو علتونو ته په ځیر سره خپل ذهن متوجه کړی چې زما په نظر اساسي علتونه دې او هغو ته مې د علاج او نجات لاره سنجولې ده الله تعالی دې وکړي چې زموږ دهیواد ځوریدلي او شریف وګړي تري استفاده وکړي او زموږ غریب هیواد ته څه ګټه ځني ورسیږي، زما دغه تحقیق پر اووه علتونو باندې ذهن ځغلولی دي چې په لاندې توګه یې ستاسو ګرانو لوستونکو په وړاندې ږدم :

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

لومړی : مدرسه او ښوونځی

دویم : قومي جوړښت

دریم: کلتوري ارزښت

څلورم : جغرافیایي اندېښني

پنځم: کورني او بهرني سیاستونه او پالیسۍ

شپږم: لوېدیزه دموکراسي

اوم: نشیي توکي

دا اووه هغه اساسي بنیادونه دې چې هر بنیادیې ځانته جلا باب او هر باب یې د جزئیاتو په تناسب مختلف فصلونه لري.

دا یوه علمي، نظری څیړنه نه ده چې زه یې تاسو ته د یوه پروفیسور په توګه تقدیموم، بلکې عملي او تجربوي څیړني ته ورته یوه نژدې څیړنه ده، چې د افغانستان دیوه وګړي په توګه د ډیرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناخوالو د قرباني شويو وګړيو انځوروړاندې کوې، مګر د تجربو د پړاوونو سره سره يوه علمې چاپيريال ته هم سرورتنباسي. زه هيله لرم چې زما دغه وړه ډالۍ به زموږ ځوريدلو او کړيدلو وګړو ته ديوه ښه فکر په وړاندې عملی پلان ته لږ لاره ورلنډه کړی او د نورو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

مدرسه او ښوونځی

مدرسه او ښوونځی دواړه د ټولنې د وګړيو د فکري او علمي ودې د لوړتيا لپاره هغه مراجع دي چې د ملت ټول وګړي بې له کوم توپيره دواړو ته اړتيا لري. همدغه علمي ارګانونه دې چې موږ د دنيا او آخرت د نېکمرغۍ لوري ته سوقوي. هروګړی ديوه کامل انسان په توګه علمی نړۍ ته ورپيژني او هر څه چې زموږ له ژوند سره تړاو لري له همدې ورونو څخه لاره ورته پيدا کيږي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دا يقيني خبره ده چې ټولنه له ښوونې اوروزنې پرته يوه نيمګړې ټولنه بلل کيږي. هر وګړی چې له دغه نعمت څخه برخمن نه شي د خپل دنيايې او اخروي مسؤوليت ادا ينه نشي کولای او نه هم خپل خيراو شر پيژندلای شي، زما څېړنه د مدرسې او ښوونځې په هکله د يوې ستونزې د علت په توګه نه، بلکې دهغه تفريط او افراط په هکله ده چې زموږ ګران هيواد يې له ډيره وخته راپه دې خوا په کړاو او کړکيچ کې اچولی دی. دغه مهمه ستونزه هيڅکله په بشپړه توګه حل شوې نه ده او نه ورته د وخت د واکمنو لخوا پوره پاملرنه شوې ده، له بده مرغه هر وخت دغه ستونزه په هيوادکې بابيزه ګڼل شوی او اهميت يې کم ښودل شوی دی.

مدرسه او مسجد يوائې ددينې او مذهبي زده کړو مراکز نه بلل کيږي، بلکې په سياسي او ټولنيزو مفکورو هغه سمبال مراکز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ددغه هیواد بچیان پکښې حقیقي روزنه اوزده کړه ترلاسه کوي، د الله ﷻ په وړاندې د ښه مسؤولیت او د ټولنې او ژوند په وړاندې د انساني مسؤولیت اوکرامت لپاره په عملي توګه ځان جوړونه ده، داسې زده کړه هیڅ ستونزه نه ده او نه دغه روحاني مراکز کومه ستونزه راولاړوي. بالعکس په ټولو روزنیزو اړتیاوډ برخو کې انسان ته روزنه ورکوي چې اخلاقاً د ټولنې خدمت ګار اوسي، په ټولنه کې خلکو ته ضرر ونه رسوي، د اړتیا په وخت کې د خلکو سره مرسته وکړي

د خدای له بندګانو سره احسان او لوربینه خپل یو دائمي عادت وګرځوي. د خدای ﷻاو خلکو په وړاندې خپل مسؤولیت سرته ورسوي، د رسالت پیغام د امانت په توګه خلکو ته ورسوي، صورت او سیرت د خدای او د هغه د رسول پر طریقه برابر کړي؛ خلکو ته د معاملاتو د حلال، حرام، مشبهاتو، مباح او مکروه توپیرونه وښيي، په اسلام کي ټولنیز او اجتماعي عدالت هره ټولنه یوه سوکاله او سوله ییز چاپیریال ته سیخوي انسان ته ددنیا او آخرت نیکمرغي او بریالیتوب ورپه برخه کوی، معروف او منکر سره بېلوي.

ښوونځی هم د ټولنې او انساني روزني لپاره مدرسې ته ورته اهداف لري، د هیواد د ځوانانو او ټولو وکړو ښې روزنې ته پاملرنه کوي یو داسې هدف ته لاره هواره وي چې د ټولنې یو سالم، ګټور او با استعداده وګړی د خپل هیواد د چوپړ لپاره رشتونی خدمت ګار اوسي، د ټولنې له کلتوري او عنعنوي ارزښتونو خبراوسي او د ټولنې د وکړیو د عصري اړتیا وو په پوره کولو کې د هغو لارښوونه او مرسته وکړي. د نړۍ د سیالۍ په ډګر کې د یوه ښه سیال نقش پر ځای کړي. د نړۍ له نویو پرمختګونو څخه هیواد برخمن کړي، د ساینس او نوي ټکنالوژۍ په لویو نعمتونو سره د هیواد ټول وګړي

برخمن کړي ترڅو اقتصادي پرمختګ د هیوادوالو په ټولنیز ژوند کې ښه والی راولي، د خلکو د سوکالۍ لامل وګرځي. ددفاع او امنیت په لاره کې د خپلو خلکولاس نیوی او مرسته وکړي.

د هېواد هر وګړی په دې ښه پوهیږي چې په هره ټولنه کي ښوونکي، عالم، قاضي، حقوقپوه، انجنیر، اقتصادپوه، ساینسپوه، سیاستپوه، پیلوټ، ډاکتر او د بل هر هنر څښتن ته اړتیا سته، له هنر څخه زموږ هدف علم او پوهه ده، نه د هغه هنرخاوندچې په بله ژبه ډم ورته وایي. موږ وینوچې زموږ ټولنه تراوسه په سید جمال الدین (افغاني)، احمد شاه (ابدالي) خوشحال خان،میرویس خان، محمود (غزنوی) او نورو علمي او تاریخي شخصیتونو په علم او پوهه ویاړي. خو له بده مرغه ددغي اړتیاد پیژندلو سره سره له ډیره وخته

د ښوونځي او مدرسې تر منځ یو ډول توپیر لیدل کیږي، د دغو دواړو مراکزو په منځ کي رقابت تر سترګو کیږي. همدغه رقابت د وخت په تیریدو سره د یو ډول فاصلې او په بل عبارت د یو ډول نفرت لامل ګرځي چې ټول هېواد دیوي لویي بدمرغۍ کندي ته ورغورځوي. ځکه چې زموږ د هیواد ټول وګړي د متعلمینو او مقلدینو حیثیت لري او مقلد په هر وخت کې د یوه رهنما په لارښوونه پسې روان وي، همدا دوه مراکز مدرسه او ښوونځی دي چې د هیواد لارښود او خلکو ته لارښونه کوی، که خدای مه کړه د مشرتابه د مراجعو تر منځ د تضاد او رقابت نخښې پیدا کیږي، نو په اوتوماتیک ډول ټول هیواد

د مخکښانو پر پله پرغبرګ مشرتابه وېشل کیږي او دا ښېلتون د وخت په تیریدلو سره د انفجار پولې ته رسیږي. دا چې دا انفجار به په خپله کیږي یابه د دویم ګړي لاس په لمسون سره کیږي دا بیا بیل

د کتاب ټول حقوق له خپرندویي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

علتونه لري چې په هغو کې لوی علت د نظرونو بېلوالی دی. دويم د دغوارګانونو د اهميت نه پېژندل دی. له بده مرغه د ښوونځی ښوونکي ته دا مفکوره ورکول شوې يا هغه همداسې مفکوره پيدا کړې چې د مدرسې يا مسجد ښوونکې د زاړه کلتور يا عنعناتو پالونکي دي. په نظر کې افراطي او ساده ژوند کوونکي دي، له عصري تمدنه ناخبره دي او يا پام نه ورته کوي، په فقيرانه ژوند کې عزت لټوي، د سياسي او اقتصادي رقابتونو مخالف دي او يايې په اهميت نه پوهيږي. نو له همدې کبله بايد ده ته په خواره سترګه وکتل شي. په ټولنه کې بايد ظاهري عزت ونه لري او د منصب اومقام څخه بېل وساتل شي، يوازې د مړي د غسل، تکفين او تدفين، د ماشوم په غوږ کې د اذان، د اسقاط او خيرات، په مسجد کې د ماشومانو د لومړنيو زده کړو او د خلکو د امامت لپاره د زکات او ورځني ټوک په عوض مصروف وساتل شي او بس. بالعکس د مسجد او مدرسې

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د ښوونکي په فکر کې د ښوونځيو ښوونکي او زده کونکي د يو بدعتي، فاسق، فاجر نااهل، ددين او مذهب پرېښوونکي، د اسلامي او کلتوري دودونو پايمالوونکي د لوېديزو او غير اسلامي هيوادونو د کلتورونو پلويان او د پرديو کلتور ته وده ورکونکي ګڼل کيږي چې د دغو دواړو سيالیو لپاره په پوره دلائلو په هرډول حالاتو کې بيلابيل تبليغات شوي چې د هغو پوره بېلګې هر وخت ليدل شوي دي. موږ وينوچې دوخت په تيريدو او د مختلفو انقلابونو په راوستلو سره ښه روښانه شوي دي، دلته عمده او بنيادې انفصالونه راغلي هغوی په شربلوسره ښه وده کړې ده. هر غليم په خپل وخت کې تري ښه ګټه اخستې ده. په همدغو نظرونو باندې دهيواد هرڅه ته زيانونه رسيدلي دي، د وخت حکومتونو تردې مهاله د دغو دوو تربيتي مرکزونو توازن نه دی ساتلی، ياهغو ورته پاملرنه نه ده کړې ياله دغه

حقيقت څخه دهغو سترګې پټې شوې دي. د وخت واکمنانو ښونځيو ته زياته دولتي بودجه وقف کړې، هغو ته يې عصري تجهيزات او نور لوازم پر خپل وخت برابر کړي، د ښوونکو لپاره يې عزت، کور، موټر او تنخوا، تخصيص کړې، ددغه ارګان دودې لپاره يې د تبليغاتو له هري وسيلې څخه ښه کار اخستی دی. خو له بده مرغه ددينې او مذهبي زده کړو لپاره يې يوازې فقر کافي بللی د ی، سره له دې چې دواړه زده کوونکي د ملت بچيان دي او ددغه ملت په حقوقو کې بې له کوم توپيره مساوي حق لري. يو د هيواد په ګډه بودجه هڅوکي کلکه وي، خپله اوکورنۍ د اسراف سره سره په دغه بودجه باندې ساتي. مګر بل وګړی بايد فقروکړي او د هيوادوالو په سړه اووچه ډوډۍ په نيم نس ژوندو کړی.

د دغو دوو سکتورونو په مينځ کې نه انډول ياد يوه سکتور له پامه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

غورځول د يو ډول بېلتون لامل ګرځي. چې په تدريجي توګه د دې بېلتون او انفصال او د دغو سکتورونو په اهميت نه پوهېدل نورهم په دغه بېلتون کې زيات والی راولي، د مثال په توګه: ملا د انجينر په اهميت نه پوهيږي، او انجينر د ملا په ارزښت نه پوهيږي، يا يوڅه پوهيږي، يا پوهيږي خو د بېلتون په ډېروالی سره د تعصب غوټه پيداسوې ده. همدغه تعصب ددغه حقيقت د اهميت په باب د هغو پر سترګو پرده غوړولې وي، دا هغه ستر علت دی چې دوخت په تيريدو سره يې د خلکو کړاوونه زيات کړي دي، د دې لپاره چې د خلکو لپاره ښه روښانه شي د مثال په توګه څو بيلګې د لوستونکو په وړاندې ږدم.

کله چې امان الله خان په ۱۹۱۹ ميلادي کال د فبرورې پر ۲۳ مه په لغمان کې د ناځرګندوکسانو لخوا د خپل پلار تروژنې وروسته قدرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ورسید او له انګرېزانو څخه یې د هیواد خپلواکي بېرته واخیستله.او د ده په وختو کې په هیواد کې عصري ښوونځي را ووتل له همدغه وخته

د ښوونځي او مدرسي تر منځ درز نورهم مخ په ډېریدو سو، د ښوونځي او مدرسي زده کوونکي د مقابلې په بهیر کې د عقدي حد ته ورسیدل، دا مقابله د محمدظاهرشاه او محمد داود خان په وخت کې نوره هم ګرمه شوه، د حکومتي چارواکو توجه یوازي ښوونځیو ته ځانګړې وه، مسجدونه او مدرسي چې د مذهب او اسلام ښه زده کړه پکښي کیدل اوکیږي یوازي د فقر په کچکول پوري وتړل شول، همدا لوی علت وو چې د افغانستان طالبان یاددیني پوهي زدکونکي د زدکړې لپاره له افغانستانه بهر وتل. د هیوادنه د باندي به یې دیني زدکړه کول، هغوی په بشپړه توګه له مکتب څخه بیل او لیري روزل کیدل.

دکتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دویم مثال د ثور په اوومه دکمونستي رژیم کودتایاخونړی انقلاب دی. د افغانستان د هلاکت دغه تخم د ظاهرشاه او داودخان د واکمنیو په وختونو کې پیدا شو، وکرل شو او وده یې وکړه، ددغو ګوندونو یا عقیدو خلک د ښوونځیو او پوهنتونو له غیږو راوتوکیدل، په ټولنه کې دغه مکروب په ډېره بېړه دهېواد تر هره ګوټه ورسیدی

د هیواد د شاهي نظام د کورنۍ په غیږ کې یې نفوذ و کړ د هغو ملاتړ یې خپل کړ، هغو به په ډاګه او بربنډ ډول سره د مسلمانانو او اسلام پر مقدسو هدفونو ګوزارونه کول. دغو عناصرو په هیواد کې په مختلفو نومونو تبارز وکړ، کله چې هغو د خپل زاړه ملګري داود خان پر سر ماله تیره کړه ، نویې د هغو په عقیده بریالی انقلاب وکړ،

دغو کمونستانو سمدلاسه په هیوادکې د علماء کرامو او دهغو د پلویانو په نیولو پیل وکړ. محبسونه یې ځني ډک کړل آن تردې چې په ژوندوني یې پرهغو هدیري جوړي کړې. دغه وخت وو چې ښوونځي د اسلام پر ضد د مبارزې ستر مرکزونه وګرځیدل، د اسلام او مسلمانانو پر ضد به پکښي پلانونه جوړیدل د کمونیستي ایډیالوژۍ کفري شعارونه به د ښوونځي د ښوونکي یازدکونکي لخوا خلکو ته رسیدل، د علماء کرامو، مسجدونو، مدرسو او اسلامي مقدساتو پر ضد تبلیغاتو د لومړي ځل لپاره په دغه هیوادکې عادي ښه غوره کړه. دکمونستانوداسي ناوړوکړونو په هیواد کې د ټولو مسلمانانو د صبر کاسه وچړپول. مسلمانان له خپل خواږه هیواده هجرت ته اړ ایستل سول، په هیوادکي عامو مسلمانانو ته هم دا احساس پیدا شو چې د د غو کرغېړنو څېرو په وړاندي د ملي قیام هڅه وکړي او د اسلام د دفاع په لار کې د خپلو زړونو نفرت دکمونستي پرمختګ په وړاندي ښکاره کړي.

دکتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دلته بیا هم مدرسه او ښوونځی په یوه مخامخ ټکر کې سره ښکیل شول. بیا هم ملا ساده وګڼل شو. د دیني زده کړو د ښوونکي حیثیت کم وپیژندل شو، د هغوی د نابودی یاورکاوي هڅي وشوي، که څه هم په پوهنتونونو کې دشرعیاتو پوهنځي شته او محصلین د فراغت سند تر لاسه کوي ، خو د دیني زده کړو لپاره کافي نه دی ګڼل شوي. او یا دا چې د نورو عصري مضامینو لټان چې په شرعیاتو او دین بېخي خبر نه وي په اوتوماتیک ډول د شرعیاتو پوهنځي ته کامیابیږي. بیا دا خلک اټره قاضیان او څارنوالان جوړیږي چې د لېوانو دي هم پلاور باندي وګرځي.

که څه هم د کمونستي رژیم بیخ او بنیاد د خلکو په نظر له منځه ولاړی مګر بدبختانه د کمونستي نظام تر نسکوریدلو وروسته بیا هم هغه کمونستی ډلي د ژبې یا سیمې له مخې د مجاهدینو په ځینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهادي ډلوکې تنظيم شولي. هغو په ډېرمهارت سره د خپلو ناوړو او نا اسلامي کړنو، د اسلام او وطن سره د خيانت جبران د مجاهدينو په بدنامولو کې ولټاوه، هغو خپله مجاهيدينو ته د ځينو مجاهدينو په پلوي ياد مجاهدينو په نوم اولباس کې يوځل بيا ملت ته ګوزار ورکړ، زموږ د هيوادوالو د وينو تويولو ته يې ادامه ورکړه، په هيواد کي يي دبې اتفاقۍ او بې اعتمادۍ فضاء نوره هم په ټينګه سره خپره کړه،

د تعصب او نفرت زړي يې په ټولنه کې وشېندل، همداراز د طالبانو په نظام کې هم ځيني ناپيژندل شوي کسان ننوتلي وه. هغو به بې ځايه

د خلکو ځورونه کوله، د طالب په نامه به يې طالبان بدنامول، که څه هم طالبانو په پوره غور سره کوشش کاوه چې کمونستي څېري بربنډې کړي او له خپلو ليکو يې ليري کړي. خوطبعي خبره ده چې سل په سله کې دا مخلوط کړل شوی تخم نه سوای بدليدلای، لاتراوسه دالړۍ روانه ده. دا چې ترڅوبه وي خدای تعالی ښه پوهيږي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

خبره د مدرسي او ښوونځي وه، د طالبانو اسلامي نظام بياتر ډېره مدرسو اومسجدونو ته پاملرنه وکړله. د ښوونځيو سره يې دومره ليوالتيانه ښودله څومره چې مناسب وه ياخلکو له هغوڅخه غوښتنه درلوده. له بده مرغه اوسني نظام بيا په پيل کي مدرسو ته په يوارخيزه توګه شاوګرځوله مګر ښوونځيو ته يې نسبتاَ ډيره پاملرنه وکړه دا افراط او تفريط دواړه د پيدا شوي واټن سره ښه مرسته کوي، د بېلتون ډيروالی راولي او نورو بدبختيو ته لاره هواروي.

موږ وينو چې دا اوس هم دمدرسو او ښوونځيو ترمنځ ښکاره مقابله روانه ده، د ښوونځيو قوت د مدارسو کدرونه بيواکه او بې

صلاحيته کول غواړي، لوړې زده کړې چې د هيواد د اوسنۍ اداري اساسي قانون د ځينو مقاماتو لپاره مناسب ګڼي د مولوی فضل الهادی (شينواري) غوندې شيخ الحديث له مخې ليري کوي که څه هم هغه د خپل مسؤوليت په دوره کې د شريعت ټول حدود د اوسني نظام

د رضامندۍ او خوشحالولو لپاره ناعملی پريښودل. په دغه هيوادکي د شريعت د يوه حد اقامه هم عملي نه کړای سوه،دلته ښه معلوميږي چې پټ رقابت وجود لري. د هيواد په هرګوټ کي د مدرسي طالب او استاذ د کفارو د سازشونو له امله په مختلفو نومونو وژل کيږي، توهينيږي، بندی کيږي او..... ترڅو په دغه نوم سره ټوله اسلامپالي ښه وټکول شي، آن په غربې مطبوعاتو کې خو لاخبره تر رسول اکرم صلی الله عليه وسلم پوري ورسيده، د رسول اکرم په نوم کاريکاتورونه خپاره کړل سوه او د پاپ په لمسونکو خبرو يې د اسلام توهين ته لمن ووهله، نور نو زموږ لپاره اصلي عامل ته لاره پيدا کول او پيژندل او د حل لاري لټول پکار دي. موږ بايد يوازي د خلکو له احساساتو، صداقت، فقر او مجبوريت څخه استفاده ونکړو که چيري په ربښتوني ډول هڅه او کوشش وشي چې په ښوونه اوروزنه کې بنيادي او ښستېز مشکلات حل کړای شي نو څو ټکي بايد په نظر کې ونيول شي.

۱- په ښونيز نصاب کې بايد له لومړي څخه تر دوولسم ټولګي پوري نغښتي تعليمات په اوډلي ډول ځای کړل شي.

۲ - اسلامي ښووني د هر ټولګي د زده کونکي د ازمويني او بري مهمه برخه وګرځول شي.

۳ - اسلامي ښوونه د هېواد د ښوونيز نصاب داسي مهم رکن وبلل شي چې د ښوونو او لوړو زده کړو د ملا د تيرحيثيت ولری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴- ښوونکي باید په دیني او عصري تعلیماتو باندې ښه سمبال کړاي شي.

۵ - د زده کوونکو یونیفورم د نظام په شکل خاص خو ملي شکل ولري داسې نه چې د پتلون او نکټایې پر دی کلتور په زور تحمیل کړای شي.

۶- په ښوونځیو، لیسو او پوهنتونونو کې پر اسلامي صورت او سیرت ټینګار وشي.

۷- د اسلامي تعلیماتو سند او بریلیک د نورو تعلیماتو د سند سره معادل وپیژندل شي، څو د هیواد ټول وګړي له یوه منظم اسلامي نصاب سره لیوالتیا پیدا کړي او اعتماد پر وشي او وړتیا ته لومړیتوب او ارزښت ورکول شي.

۸ - د شخصي ښوونیزو مراکزو او مدارسو په زده کوونکیو کې دې د سیالۍ د احساس د پیاوړتیا لپاره رغنده پاملرنه وشي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

۹- په پوهنتون کي باید د هري رشتې انتخاب د هغې رشتې د زده کوونکو خخه وسینه داچي د نورو مضامینو ټمبلان د نورو زده کوونکو ځای ونیسي. وړاندي مو وویل چي مدرسې د مکاتبو موازي ارګانونه دیخو په مسلکي توګه په پوهنتون کي یوازي د حقوقو او شرعیاتو رشتې لري که دا رشتې نور زده کوونکي له دوی څخه اشغال کړي نو بیا د دیني مدارسو زده کوونکو ته کومه لاره سته چي خپله رشته انتخاب کړي؟

۱۰- د نارینه او ښځینه تعلیماتو د نامخلوط تعلیم لاري چاري بایدبیلي وساتل شي.

قوم او قبیلوي جوړښت

افغانستان د مختلفو قومونو له ترکیب څخه جوړ شوی، د بېلابېلو ژبو او کلتورونو درلودونکی هېواد دی. د دي توپیرونو سره سره تر ټولو ښه خبره داده چې ټول قومونه یې کاملاً د یوه دین پیروان دی. ټوله د یوه ملي پیژند او هویت افغان په نامه ویاړي. که څه هم د مذهب له پلوه په خپلوکي څه توپیر لري، لکه سني شیعه او...مګر د هر قوم ګټې او زیانونه دیوه بدن د غړیو په توګه سره تړلي دي. له بلې خوا که یو قوم په یوه ستونزه اخته کیږي ټول قومونه ورسره زیانمنیږي، همدارنګه د یوه قوم نیکمرغي د ټولو قومونو نیکمرغي ده که خدای مه کړه یو قوم په مشکلاتو کې ښکیل وي نور قومونه یې په غم ځان خبر نه کړي د ستونزو په حل کې ورسره مرسته ونه کړي نو دا ستونزي به د وخت په تیریدو سره ټولو قومونو او حتی ټول هېواد ته سرایت کوي او که بالفرض خدای مه کړه د یوه قوم په بدبختي کې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د یوه بل قوم وګړي یاقوم خپله ګټه او ښیګڼې لټوي دا ډیره ناپوهي او یا په بل عبارت د تعصب مانا لري.

په هر صورت د هیواد د خپلواکۍ او ملي ګټو پر بنسټ تل یو موټی کیدل یو له بل سره پخلا کیدل، مخالفتونو ته د پای ټکي اېښودل د ټولو هیوادوالو او وطن په ګټه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په افغانستان کې هر قوم په خپل دننه کې یو ترکیبي جوړښت لري د هغه جوړښت په چوکاټ کې ځانګړې ملي اعتبار لري. هرکله چې دستونزو سره لاس او ګریوان کیږي هغه وخت خپلو ستونزو ته د حل لاره پیدا کولای سي. بهرني قوتونه، اشخاص یا پردي عنعنات ددغه قوم ستونزه نه سي هوارولای دا عادي خبره ده چې په هرقوم اوهره سیمه کې ډیر کړاوونه اوستونزي پیدا کیږي یا واردیږي یاواردي سوي دي مګر ملي یووالی یې په هواري او سوله ییز ډول له منځه وړلو کې ښه رول ادا کولای شي، خو دامهمه خبره ده چې ملي وحدت ته د کړاونو وړاندیینه وشي اویا ورته پوره احترام وشي که څه هم څو لسیزي ددغه جوړښت د ختمولو لپاره کار شوی دی. تراوسه پوري هم په یوه او بل نامه د دغه بنسټ د ختمولولپاره کار کیږي او ترډیره حده تاوان هم ورته رسیدلی دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

لکه څنګه چې وړاندي یادونه وشوه داچې هر افغاني قوم مختلفي ځانګړتیاوي لري او عنعنات یې نسبتاً تر سیمي پوري توپیر لري مګر د دې سره سره هم پرته له یو څو اشخاصو چې پردي ډول ته نڅا کوي د یوه افغان نوم او واحد هدف لري. دلته به خپل هدف ته را شو او خپل پښتون قوم به وڅیړو، پښتون قوم د افغانستان د خاوري او نفوسو اکثریت تشکیلوي چې د افغانستان په ثبات، امنیت، اقتصاد اوسیاست کې عمده رول لري. دا یقیني خبره ده چې د دغه افغاني هېڅ او جز درد د هیواد د ټولو وګړو درد دی،د دغه قوم نیکمرغي او بدمرغې د ټولو قومونو شریکه ده، ثبات یې د ټولو قومونو لپاره ثبات او بې ثباتي یې د ټولو لپاره بې ثباتي ده، که خدای مه کړه د دغه قوم په منځ کې هره ستونزه لاینحله پاته کیږي نو د دغي ستونزي ضرر به په تدریجي ډول عاموالی خپلوي او ټولوقومونو ته به دهغه توښ رسیږي. که چیرته د دغه قوم په غم کې

خوشحالي وښودل شي، نو دا به د ملي وحدت پر وجود د کلک ګوزار مانا ولري، که خدای مه کړه یو وګړی یا شخص په دې عقیده وي چې د دوی له کړاوه ګټه واخستلای سي یا یې د ځان په ګټه تعبیر کړي، نو دا به د ملي نیکمرغۍ پر لوري مخته تګ نه، بلکي شاته تګ وي،که خدای مکړه یو شخص په دي عقیده وي چې د دغه کړاو په اور به ځانونه تاوده کړي نو باید انتظار وباسي چې دغه اور به یو وخت د هغه کور هم سوزي. پښتون قوم اسلام پاله، پاکزړي، صادق او خوشباوره قوم دی. دغه قوم پر خپل فرهنګ او دود، خپلواکۍ، میلمه پالنی او غیرت مین دی او په ویاړي، د ښه ګومان او احسان تابع وي، همیشه پر نورو د نیکو ګومان ساتي، پر صداقت او باور قرباني ورکونکي دي، د پښتنو قومي جوړښت ترډیره پر جرګو باندې ولاړدی، د خپلو پریکړو پالونکي دي د لویې سینې او زغم درلودونکي دي، په خپل کورکي

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د کمزوریو او نانواتو ښه دود لري، له ملا، سید او پیر سره پوره مینه او اخلاص او د هغو بې ساری احترام کوي. د اسلامي معتقداتو، شرائعو او شعائرو پالونکي او ساتونکي دي. هر وخت جرأت، وفا او قربانۍ ته ژمن دي، مګر د دې ټولو نیکو صفاتو سره سره یوه ډیره لویه نیمګړتیا هم لري. دغه ستونزه د دغه قوم ساده ګي او خوشباوري ده، داسې خوش باوري چې ترحد او اندازي اوچته ده. له بده مرغه چې له همدې صفت څخه یې تل ځینو اشخاصو ناوړه استفاده کړې او لاتر اوسه دغه لړۍ توده روانه ده.

ترډیره د پښتنو د قومي جوړښت اهمیت په دې کې دی چې په هر مهال کې د غلیم په وړاندې منظم پوځ لري داسي فوځ چې نه اعاشه او نه تنخوا غواړي. د دین او وطن دفاع د خپلو زلمیانو په وینو کوي، د شخړو په وړاندې ښه ساده او عادلانه قضاوت کولای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قضاوت د پريکړو تر شا درېدلای شي، په ميړانه او پوره شهامت يې پاللای شي، خو دا ټوله په هغه مهال کيدلای سې چې په خوله اوزړه له هغو سره صداقت او وفاداري وشي، کله چې د قومونو او قبيلو ترمنځ يوه ناوړه او ناکاره پيښه رامنځ ته کيږي قومي جرګي يې په قومي دود سره هوارولای شي. د حکومتونو په چاروکې لاسوهنه ډيره کمه او لږه کوي، پرخبره يې باورکوي،د هغوی د اوامرو اطاعت کوي، د اړتيا پروخت ورسره مرسته کوي، خو له خپلو رواياتو او دودونو سره له ليونۍ مينې سره سره پر اسلامي ارشاداتو او ارزښتونو باوري او سربښندوی قوم دی.

پښتانه د دې نيمګړتيا سره سره چې د سياسي ارادې او اداري واکمنۍ سره ډير تړاو او مينه نه لري خو د سياسي نظامونو بری او پايښت هم د دوی له ملاتړ پرته اسانه کارنه دی، دلته بايد په خواشينۍ سره هغه څه په ګوته او روښانه شي چې د څولسيزو را په دې خوا د دغه قوم د قومي جوړښت د پراګندګی کوشش شوي او کيږي

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د خود خواهانو پر هغو غوښتنو چې له اسلامي، ملي منافعو سره سمون نه خوري سترکې پټې شوي دي. دا خورا مهمه ده چی ولي له دغه جوړښت څخه د ملي فرهنګ، دود او عنعني پر خلاف ګټه اخستل شوې ده. د دغه قوم پر حقوقو،چې په اولسي او قومي نظام کې ستر نقش لري له ډيره وخته سترګې پټې شوي دي.

ځوان کهول مذهبې علمای کرامو، ساداتو او قومي سپين ږيرو ته تر ډيره د عزت او مشرۍ په سترګه ګوري، د هغو خبري مني، د هغو احترام کوي. ملا او عالم د دوی په هره جرګه کې اړين غړی وي، خپلې جرګي د شرعي اصولو له مخې وړاندي بيايې، د هرکار ثواب او عذاب خلکو ته ښيې. د ښو موفقيتونو، د دنيا او اخرت ګټې او

تاوانونه خلکو ته بيانوي، په ټولنه کې کاملاً بې طرفي ساتي. يوازي د مصلحت راوستل، د شر او فتني رفع او دفع په پام کې نيسی، همدارنګه سادات او پوهان هم په دغسي مواردو کي خپل نقش لوبوي او د ښه موقف او درانه مقام څښتنان او با عزته څيري بلل کيږي.

جرګه د دغه قوم هغه مهم ارګان دی چې د ټولو ناروغيو لپاره دوا او درمل کيدلای شي، د هرې ستونزې علاج کولای شي، هغې ته د حل لاره موندلای شي، خو دغه اهميت هغه وخت خپلولای شې چې کاملاً د بې طرفی اصل په پام کی نيول شوی وي، په بشپړه توګه د اعتدال رعايت شوی وې، د سولي، ثبات او ملي ګټو اهميت په نظرکې ونيول شې، جرګه په خپلواکي سره د پريکړي توان ولري د خپل تصميم د پوره پلی کولو واک ورسره وي او دواړو ښکيلو لوروته د باور اومنلو وړوې يا غالب ګومان ورباندې د ښو اونيکو وې. ځکه نو په ډير غور سره بايد هڅه وشي چې د دغو مهمو ارکانو حيثيت او اعتبار وساتل شي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

که خدای مه کړه د دې هڅه وشي چې دغه ارګان د سياسي يا شخصي ګټو لپاره د فشار، اعتبار يا پيسو په زور د ملت له ارادې پرته استعمال شي او يا په سياسي دام کې ښکيل شي دا به نه يوازي د ټول ملت له ارادي سره خيانت وي، بلکي په راتلونکي کې به هم د خلکو په وړاندی له بدګومانۍ او بې باورۍ يا بې اعتمادۍ سره مخامخ شي، بل دا چې دغه ارګان هغه وخت په ناپېيلتوب سره موثر تماميږي چې د خلکو د باور له امله د خلکو په منځ کې ټوکيدلي ستونزي په عادلانه توګه حل کړي. که چيري د جرګې غړي يو طرف ته منسوب کيږي په هغه صورت کې به دوی خپله د اختلاف له امله د نورو ستونزو سره مخامخ کيږي چې له همدې کبله به بيا هم د خلکو په منځ کي د نورو مشکلاتو سبب کيږي دا ډيره اړينه ده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ارګان په ټولوټحولاتوکي حق پالنه حق وينه او بې پرې توب او ناپېيلتوب وساتي اوخپله بي طرفي حفظ کړي.

د مثال په ډول که يو عالم د پيسو له ورکړي يا له کوم فشار څخه پرته دې ته وهڅول شي چې د ښځو د تعليم او تربيي په اړه شرعي دلايل وړاندې کړي او په خلکو دا ومني چې هغوی خپلې خويندې او لوڼې ښوونځيو ته واستوي، په دې هکله نبوي حديث د دليل په توګه ووايې چې دا د هرچاحق دی چې زده کړه وکړي، نو دا ښه خبره ده. که د دغه عالم (ملا) خبره يوازې د همدې هدف لپاره وي او ښځې د شرعي حجاب او د ښځو د تعليم د شرعي حدودو په پام کې نيولو سره ، شرعي زده کړي وکړي او د نارينه وو سره يې د ډکو وهلو احتمالات نه وي او د هغو سره يو ځای د کښيناستلو خبره چې د کبيره اولويو ګناهونو سبب ګرځی نه وي، هم د ښځو لپاره او هم د ټولنې لپاره ګټور تماميږي، مګر که د ښځو په زده کړه او ښوونه کې د مذهب او اسلام سپکاوی وي يا پر هغه باندې تجاوزونه وي،او د اخلاقي او کلتوري فساد سبب وګرځي، لکه اوس چې دلته ځيني کورسونه، ښوونځي او پوهنتونونه نارينه او ښځي پر يوه ميز کيښنوي ، اخلاقي فساد ته يې تشويقوي، د بې حيايي او بې سترې لور ته يې وربولي، نو دلته معلوميږي چې عالم بې ځايه استعمال شوي دی، د الله ﷻ له طرفه ورکړه سوی مسؤوليت يې نه دی پر ځای کړي او يوازې او يوازې يې ماديات په نظر کې نيولي دي.

دويم مثال : که بالفرض يو عالم يا علما د بهرنيانو يا حکومت د خوشحالولو لپاره خبري کوي چې ترياک او بنګي او د هغو کښت اوکاروبار په شريعت کې حرام کار دی، خلک دې دا کار نه کوي او د امريکايانو يا انګرېزانو سره دې په دغه کارکي مرسته وشي او له بلې خوا په هيواد کې د زنا په وجه د ايډز پراخيبدل او ډېرېدل او دا

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

رنګه په ډاګه د شرابو څښل، خرڅېدل، رواجېدل په نظر کې نه نيسي سره له دې چې په اسلام کې د شرابو او زنا لپاره حد او سزا شته او د ترياکو لپاره په ظاهره نص او دليل نسته، خو قياس ته به تګ کيږي يا دا چې د ترياکو لپاره به اختصاصي محکمه جوړيږي، خلکو ته به قيد او د اعدام سزا ورکول کيږي، خو د زنا ، شرابو او نورو غير شرعي فاحشو چارو لپاره لکه بربنډ عسکونه، نيمه بربنډ فلمونه او دا
چې
د فحاشۍ عادې او بربنډو زنا کارو ټلويزيوني فلمونه او عکسونه چې کاملاً ټوله ټولنه په ځانګړې توګه نوي نسل په حتمي اخلاقي فساد اخته کوي. شراب، زنا، د ښځو او نرو ښکاره بداخلاقي په ټولنه کي عادي ګرځي، کيدای شي په راتلونکي کې دغه اعمال خلکو ته دعاموالي په خاطر د ګناه حيثيت ونه لري که څه هم د نشيي توکو بنديدل ښه کار دی، د افغانستان په ګټه دی، مګر پر داسې شيانو خاموشي دا ثابتوي چې عالم استعمال شوي دی، کنه نو د زنا او شرابو لپاره چې د قرآن په صريحو آيتونو ثابت دي ولې نه اختصاصي محکمه شته او نه ورته عليحده تبليغات. له عالم څخه د سياسي ګټو په خاطر داسې استفاده به د هغه پر تندي باندې يو تور داغ باله سي. ځکه په ټولنه کي د عالم حيثيت کمول او د هغه وقار او بې طرفۍ ته صدمه رسول ډېره بده خبره ده چې د هغه مستقبل ته ډېر لوی تاوان رسوي او د خلکو د نيکو ګومان ورباندې خرابيږي. د يوه عالم لپاره لازمه ده چې په ټولنه کې د ناپېيلتوب دريز ولري، په مطلقه توګه
د حق پلوی او د باطل پر ضد واوسي، نه د حکومت او قوت د ناسمو پاليسيو تطبيقوونکی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رشتيا حکومت او خارجي يرغلګر د علماوو خبره مني بايد د هغو د قول درناوی په هرڅه کې وکړای شي. خو موږ وينو چې کله يو عالم د شريعت سره سم څه مطالب بيان کړي، هغو ته د طالبي قوانينو رنګ ورکوي د قول يې تقبيحوي. اما که د دوی په ګټه خبره کوي هغه دومره تقديروي چې د نړۍ هرګوټ ته د هغه ږغ ورسوي.

بايد ملا طبقه د دښمن د داسي سازشونو څخه ځان وژغوري ، ځو د هغو د لومو ښکار نه سي .

همدارنګه عالم، سيد او د قوم مشر بايد د مشر په توګه وساتل شي، نه ديوه لوري په توګه د مثال په توګه : که يو عالم دولت يا مقاومت ته د عامو دولتي خلکو د وژلو لپاره فتوی ورکوي او د منفي اړخونو څخه يې صرف نظر کوي، لکه د عامو خلکو په منځ کی پټهاو کول، په هغو کي د ماشومانو وژل، بې محاکمي د خلکو وژل، د کلو بمبارول، د انسانانو د جسدونو سوزل او پرلارويانو باندې

د ړانده انتقام ډزي او.... نو بيا هم عالم يو ناحقه طرف واقع شو. د هغه په دې طرف سره هم د ده ناپېيلتوب ته تاوان رسيږي او هم د خلکو اعتماد ورباندې کميږي. يا دا چې نيک ګمان يا حسن ظن ورباندې خرابيږي چې په دې کار سره بيا هم په خلکو کې د اختلاف جرړې قوي کيږي.

همدارنګه که په سيمه کې يو قومي سپين ږيری او مشر دې ته تشويق شي چې د حکومت او پرغلګرو ضد خلک د حکومت يا امريکايانو سره همکارۍ ته دعوت کړي، خو له بلي خوا پر خلکو د بمباريو،د بيګناه خلکو د نيولو او وژلو، د بهرنيو يرغلګرو له ناسمو کړنو څخه، لکه د وګړو توهينولو، په کورونو ورننوتلو، د ښځو تلاشي کولو او داسي نورو څخه ځان ناخبره ښيي اويا ورڅخه دفاع

کوي نو دلته هم د قومي مشر له حيثيت او اعتماد څخه ښه ګټه نده اخستل شوي، ځکه د هغه اعتماد ته صدمه رسول د هغه پر تندي باندي د تور داغ ايښوولو حيثيت لري..

اوس به اصلي ستونزي ته راشو لکه چې وړاندي وويل شوه چې عالم، سيد ، حضرت او قومي سپين ږيري په افغاني ټولنه کې هغه مخکښان دي چې دهيواد ټول وګړي ورباندې اعتماد کوي،د هغو خبروته غوږ نيسي او د هغو احترام کوي. د هر داخلي او بهرني ځور ياستونزي په وخت کې ورته مراجعه کيږي. له همدې کبله ډيره اړينه ده چې د هغو د حيثيت ساتنه وشي، غوږ ورته ونيول شي، احترام يې وشي،د هغو په نيکو مشورو عمل وشي. که د دوی له نيکو نظرونو استفاده وشي زه په دې يقين يم چې زموږ بې حسابه ستونزو ته چې ټول هيواد يې له غم، تشويش او نهيلۍ سره مخامخ کړی دی، د پای ټکی کښيښودل شي او د حل لاره به ورته پيداشي. مګر بدبختانه چې د دغو مخکښانو د افکارو او عقيدو پوره درناوی د ځو لسيزو راپديخوا نه دی شوی. د هغو له پخو اسلامي کلتوري تجربو څخه پوره ګټه نده اخستل شوي، بلکي د يوسمبوليک رکنيت په توګه هغو ته دوکه ورکړه شوې ده. په ډيرو مهمو فيصلوکي ناديده نيول شوي دي، نو همدا علت دی چې د افغانستان بد بختي نه يوازي پيچلې شوې ده، بلکي په يوه ناسور بدله شوي، يوه ساري او خپريدونکي ناروغي ځينې جوړه شوي ده. زما په نظر تر ټولو څرګند حقيقت دادی چې اوس له هر دخيل پلوه او ټولو سياسي کوپړيو څخه د نجات لاره ورکه ده. که څه هم دوی هميشه په دې فکر دې چې څنګه به ورته د حل لاره پيدا شي چې خلک سوکاله ژوند وکړي.

زما په نظر جنګ ګټل اسانه کار او اسانه لار نده. همدا رنګه جنګ کول يوه داسې لوبه نده چې د کابل نجونې او هندې تيري نام

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې رقابت وکړي. خلک خوشحاله په فسق او نورو د چا خبره په هنرونو کي جائزې وګڼي. جنګ یو خطرناکه لوبه ده چې د هري ورځي په تیریدو سره د وینو سیلاب ته نوي ویني ورګډوي، په هیوادکې کونډې او یتیمان زیاتوي، خلک دغربت او فقر په لوري بیايي،د ملتونو او مذهبونو ترمنځ تاریخي دښمني راخوټوي. که په ډیر مهارت سره دغي ستونزي ته دحل لاره پیدا نشي نو یو وخت به د ناټکل سوي بدبختۍ زیږنده شي، چې بیا به یې جبیره او علاج دهر چا او هر افغان له وسې وتلي خبره وي، که خدای مه کړه څوک په دې عقیده وي چې په نیولو، وژلو او دکور کلي په ورانولو به داستونزه حل پیدا کړي نو دابه یو ښکاره حماقت وي. په بل عبارت دابه جهل مرکب وي. که څوک په دې عقیده وي چې کفري نړۍ یابهرنیان به ورته په زور او جنګ د حل لاره ومومي زما په نظر دا هم ناپوهي اوبې ځایه تیروتنه ده، زه په دې عقیده یم چې زور او وژل، د کورونو ړنګول یوازې په دښمنۍ کې ډیروالی او سخت والی راولي انتقام ته خلک هڅوي او بس. که څوک په دې عقیده وي چې بهرنیان به په سیاسي لحاظ ورته د حل لاره پیدا کړي نو دا د تصوراتو یو خوب دی. دهغه خوب لرونکی په عمر به رښتیا نشي، ځکه چې بهرنی ستا له دین او کلتوره جلا اوسیدلی، همیشه ستا د ځپلو او دښمنۍ پلانونه جوړوي، په اسلامي ټولنه کې د توپیرونو تخمونو شیندي، هغوی تل د خپلو اهدافو لپاره فکرکوي، که ته په زړه کې مسلمان یې، نو هغه څوک ستا واقعي دوست نشي کیدلای، که خدای مکړه ته په دې باور یې چې هغه به دې دوست وي، ستا دین او دنیا ته به وده ورکړي، نو پوه شه چې د الله د ارشاد څخه پرته دې بله لاره نیولې ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

نو دا خبره باید ومنو چې بهرنیان ورته د حل لاره نشي موندلای او جنګ هم د وینو په څپو بدلیږي. البته که دا د ستونزې د حل لاره هم وي، نو د ډیري قربانۍ او ډیر ځنډ وروسته به نتیجه ورکوي.

نو څه په کار دي؟ څه باید وشي؟ څه به راسره مرسته وکړي؟ زما په نظر بیرته خپل فرهنګ او خپلې عنعنې ته مراجعه کول پکاردي. چې هغه عالم، سید، او د قوم سپین ږیري دي. کیدای شي هغوی ورته

د حل لنډه اواسانه لاره پیدا کړي، هغو ته باید واک ورکول شي چې د افغانستان منافع، ملي استقلال، د اسلامي قانون په چوکاټ کې پوره په نظر کې ونیسي، د عالم، سید او قومي سپین ږیري څخه زما هدف هغه کسان نه دي چې له ورایه خوږ سوي دي او دغه عنعنوي فرصتونه یې د ځان میراث بللي دي. کوم چې د افغانستان په تولو ورانیو کې د پردیو د لاسونو د آلې په توګه استعمال سوي دي. هدف مي د کلو او بانډو هغه سپېره صادقه او سپېڅلي کسان دي چې هر وخت د خپل ملت سره پاته سوي دي. موجوده اداره او سیاسي واکمنان باید بهرنیو یرغلګرو ځواکونو ته قناعت ورکړي چې د افغانستان مسئله یوازې په اسلامي او افغاني دود اواسلامې روایاتو او په کامل استقلال هواریدلای شي او بس، نه د کاپي سوي غربي ډیموکراسی په زور سره. نور دغو بې رحمو دښمنانو ته د دې وخت او فرصت ورکول چې خپلو وحشي کړنو ته دوام ورکړي په هیڅ ډول د زغملو نه دی. هغه کسان د ځان بقا د پرغلګرو په وجود کې ویني ، هغوی باید له دغه فکره ځان شاته کړي او د خپلو خلکو سره په غم او ښادي کې ځان شریک کړي.

مور د دې تاریخ ژوندي شاهدان یو چې د دغو معصوموګړو د وژلو، توقیفولو، د کلو او کورونو د ورانولو نه شلېدونکي لړۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لس کاله ترشا پرې اېښي دي. دا لړۍ او د يرغلګرو د مرګونو بيړۍ په يوولسم کال کې هم د غريبو او بې وزلو افغانانو په وينوکې روانه ده خولا تر اوسه زموږ د وينو ښپې د نړۍ ولسونه ننداره کوي. نور بايد دغه مسئله خپله افغانانو ته پرېږدي چې پر خپلو مشکلاتو غور وکړي. افغاني جرګه بايد له سياسي اغېز نه بېخي مستقله وي، افغانانو ته هيڅ ناسمې بهرنۍ مشورې او جنګي تجهيزات د منلو وړ نه دي. زه په دې تاسف کوم چې اوس هم بهرنيان په دې فکر کې دي چې نوري وژونکې وسلې او پوځي چورلکي او الوتکي زموږ د خلکو د وژلو لپاره راغواړي او د ترهګرۍ بې مفهومه تور يې د ځان لپاره پلمه ګرځولي. د دوی نظر دادی چې دا چارې به له دوی سره مرسته وکړي؟! او خلک به هغو ته د غلامۍ سرونه ټيټ کړي؟! خو هيڅکله نه سي کېدای. دا فکر د دنيا د اوسني پرمختګ سره مطلق ټکر لري، زه په دې عقيده يم چې وطن دوست او خواخوږي افغانان به د برتانيې، ناټو او نورو شرخووښونکو حکومتونو د داسې اوږدې دښمنۍ سره هيڅ موافق نه وي.

دا چې طالب څوک دی؟ افغانی عسکر څوک دی؟ ملکي وګړي څوک دي؟ هر يو مسلمان افغان دی. هر افغان بايد د خپل افغان ورور په وژنه، په بندي کولو او ځورونه خفه شي. زه بيا هم پر دې ټينګار کوم چې دغه بهرنيان هيڅ وخت زموږ دوستان نه سې کيدلای، هغوی د خپلو ګټو لپاره کار کوي، د دوی شتون او پوره واک به کله هم زموږ درد دوا نکړي، که موږ خپل هيواد پخپله ديووالي پر لور روان نه کړو نوموږ بايد د نورو بدبختيو انتظار وکړو.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

فرهنګي ارزښتونه

افغانستان له فرهنګي پلوه د ډېر ساهو او سپېڅليو ارزښتونو درلودونکی هېواد دی، ګڼلای شو چې دودونه مو اسلامي شريعت او نبوي فرهنګ او سنت ته نژدې دودونه دې. د مثال په ډول لنګوټه تړل چې تقريبا په عربې هيوادونو کې چې ترډېره د رسول الله ﷺ په نسب پورې اړه لري اوږد تاريخ لرې، مګر متاسفانه چې په دې وروستيوکې په دغو هيوادونوکې آن په مکه مکرمه اومدينه منوره کې هم د لنګوټې رسم او رواج بيخي په ختميدو دی. هلته سړی هيڅ فکر نه کوي چې دلته يووخت دغه سنت موجود وو. تر دې چې په علماوکې دغه سنت ډېر لږ ليدل کيږي، لنګوټه تړل بې له کوم شکه د رسول الله ﷺ سنت دی چې د ځينو علمای کرامو په نظر د لنګوټې د نه تړلو په وجه که سړی معذور نه وي او قدرت ولري د لمونځ کوونکي لمونځ مکروه کيږي. غوره داده چې د لمانځه دادا کولو پر وخت لمونځ کوونکی پر نبوي سنتو ټينګ واوسي، الله لره دې ډيرحمدونه وي چې د رسول الله مبارک فعل يې زموږ لپاره يوه فرهنګي برخه ګرځولې ده.

همدارنګه ډېره مبارکه لړل چې زموږ د وطن عام خلک د ږيرې نه خريل او وهل د پتمن سړي نخښنه بولي آن په ښو او نيکو کورنيو کې د ږيري خريل يو د شرم او عار خبره ګڼي، زموږ د ملت اکثره وګړي د

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ږیري(نبوي سنتو) درلودونکي دې او کلتوري بڼه یې نیولې. همدارنګه د نارینه وو او ښځو جامې تر ډېره د شریعت سره مخالفت نلري، که څه هم اوسنیو غربې ډولو افغانانو د غربې نااسلامي کلتور جامې، نکټایې او پتلون راته په تحفه کې راوړې خو بیا هم ډېری وګړي د خپل کلتوري اسلامي لباس په اغوستلو نه شرمیږي، بلکې مسلمانان په ویاړي، لکه وړاندې چې مو یادونه و کړه چې افغان طبعي اسلام پاله قوم دی. اسلام یې خوښ او د خوښی انتخاب دی او د اسلام په احساس همیشه ژوند کوي. کلتور یې د اسلامي غیرت سره پوره سمون خوري، په ځان متکي او باور لري په قومي مشکلاتو کې زغم او حوصله کوي، صداقت یې طبعي عادت دی، د بل له کلتور سره کمه مینه لري، له همسایه سره په ځان و مال مرسته کوي، په لږ څه قناعت لري، دالله ﷻ په ورکړه راضي وي، پر ناموس او ځانې عزت باندې تر هر څه تیروي، لکه چې وایې (مال مې تر سر جار او سر تر ناموس) د سپین ږیري، ملا او سید په بې عزتي سخت خفه کیږي او په ننګه تر هر چا پیاوړي او غښتلي دي، د توهین او تکبر د فعل او قوله بد مني، مسکنت، لوږه، تنده، احتیاج ، بیکوري، مرګ هرڅه مني، خو د غلامۍ پړي په غاړه کې نه پریږدي او نه غلامۍ ته ورته ژوند کوي.کلتوري ارزښتونه چې اکثره د اسلامي قوانینو سره سمون خوري د افغاني ټولني رنګ جوړه وي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

فرهنګي ارزښتونه اصلاً په قومي جوړښت کې نغښتي دي. ډېر هغه څه چې ما په قومي جوړښت کې یاد کړه فرهنګي بڼه لري. ځیني فرهنګې پرمختګونه چې اوسنۍ کلتوري اداره یې مخته بیایې او د افغانستان د مومن او مسلمان ملت د کلتور په نامه ترسره کیږي، او

د کلتور برخه بلل کیږي او کلتور ته وده ښودل کیږي، اصلاً دکلتور او فرهنګ سره ټکر دی.

د مثال په توګه د هند، پاکستان، امریکا، لوېدیځ او نورو هیوادونو فاحشو او ناروا کړنو ته وده ورکول، لکه ناروا او فاحش فلمونه او پرله پسې سریالونه چې په نتیجه کې یې تقریباًد مشرکینو یانورو نااسلامی مذهبونو او ایډیالوژۍ ته وده ورکول کیږي او هغو ته د احترام په سترګه کتل کیږي.

که موږ د کابل په لارو کوڅوکي د نوي نسل او ماشومانو ورځنیو افعالو، اعمالو او ویناوو ته ځیر شو لیدلای سو چې د هغو په ډېرو حرکاتو کې هندي فلمونو څومره اثر کړی، دا معلوملای سو چې زموږ نوی نسل څومره دافغانستان د اصلي کلتور متابعت کوي او څومره

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د هندي اوغربي کلتور عادات اورواجونه خپلوي، په نوي نسل کې د دې پر ځای چې کوشش وکړای شي د هدایت او اسلامي عنعناتو په چوکات کې راوستل شي. ادبي، اسلامي او انساني اخلاق په ځان کې راولي سیرتاً او صورتاً په اسلامي ډول جوړ شي داسې کاراو فعالیت خو د کلتوري ودو د ادارو لخوا ډېر کم شوی. بالعکس په لارو او کوڅو کې نوي نسل سیرتاً او صورتاً د پردیو کلتورونو په وده بوخت دي او په یو ډول کلتوري یرغمل کې راغلي دي. حرکاتو یې د فلمونو

د حرکاتو څخه رنګ اخستی، اخلاق یې د فساد او نااسلامي رسوماتو پر لوري درومي.

تردې دمه زما په یاد کې راځي چې یو وخت به د مسلمانانو ماشومان طالب علمان په لارو او کوڅو کې په داسې حرکاتو کې لیدل کیده چې یا به یې د قرآن مبارک تلاوت کاوه او یا به یې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام او رسول اکرم ﷺ په صفت کې نعتونه ويل، د رسول الله ﷺ پر عاداتو به يې چلند کاوه، د افغانستان دوديز اسلامي لباس به يې په تن ليدل کيده چې د سړي به يې په ليدلو سره سترګي خونکېدلې او خوند به يې ورکاوه، سړي به ورسره د راحت او خوشحالی احساس کاوه، خو اوس هماغه ماشومان يا ځوانان دې چې د غربی دموکراسۍ له برکته په اسلامي لباس اغوستلو باندې شرميږي، د لاري په اړدو کې
د هندي او انګريزي فلمونو په ليدلو نڅاوي کوي، دکوڅي له يوه اړخه بل اړخ ته په ډيره بې ادبۍ او ډيره بې حيايۍ سره تګ او حرکات کوي، نه يې له ملا، سيد، سپين ږيري پروا اوحيا کيږی او نه د ښځو مراعات کوي، آن تردې چې ځيني ځوانان د کوڅو او واټونو په اړدوکې په نشه او مستی سره ليدل کيږي، شراب يې څښلي وي او سترګي يې سري راختلي وي. نو ايا افغاني کلتور همدا کلتور وو؟ افغاني رسم او رواج همدغه دی که څنګه؟

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دويم: دا چې د اطلاعاتو او کلتور اداره د افغانانو د هويت نمايندګي کوي، نړۍ ته د افغانستان د کلتور حقيقي انځور وړاندې کوي، په دې لاره کې د تبليغاتو او نشراتو وسايل په واک کې ورکول شوي دي. داچې څومره توانيدلي دي چې د دې هيواد حقيقي انځور نړۍ ته وړاندې کړي؟ زه يو ځل په ۱۳۸۴ل.کال د اطلاعاتو او کلتور وزارت د غونډو تالار ته دعوت شوي وم. په دغه تالار کي د حضرت مجدد الف ثاني صاحب رحمه الله لمانځ غونډه جوړه شوي وه. په دغه غونډه ياسيمينار کې حضرت صبغت الله مجددي اونورو ملايانو هم برخه درلوده. دا ښه خبره وه چې د داسې اشخاصو د علم، روحانيت، شخصيت او هڅو ستاينه او يادونه وشي، مګر هغه سالون يا د سيمينارځای داسې جوړسوي وو چې شاوخوا په ځوړندو شويو

عکسونو تياره بت خانه ښکاريده، د لمانځه په وخت کې دومره ځای نه پيدا کيدی چې موږ پکښې لمونځ کړي وای، هر لورې ته عکسونه او رسمونه جوړ شوي وه، پردې سربيره د ډوډۍ خوړلو په وخت کې د حضرت صاحب د استقبال لپاره د ډوډۍ د ميزونو سره ځوانې افغاني ښکلي نجوني يا ښځي درول شوي وې چې ځانونه يې هم د واده د شپې د ناوې غوندې جوړ کړي وه او د خوش آمديد او سلام په اچولو سره يې مراسم پر ځای کړل. زه هيڅکله په دې عقيده نه يم چې د افغانستان
د خلکو فرهنګ دې داسې وي چې نامحرمې ځوانې ښځې دې د پرديو نامحرمو خلکو استقبال وکړي، دا نه غيرت دی، نه اسلاميت دی او نه د خلکو کلتور دی، کوم چې د کلتور وزارت يې نړۍ ته د افغانستان د کلتور په نامه ښيي. خو تر دې عجيبه لا داوه چې ناستو ملايانو د دې منکر په خلاف هيڅ ونه ويل او چوپه خوله وه.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

ديته ورته ښه مثال پر ټلويزيون، وي سي آر، يا ډيش، کيبل، او انټرنيټ باندې د نړۍ د نورو کلتورونو فلمونه خپرېدل دی چې تر ډيره افغانان او افغاني ټولنه د فحاشۍ او اخلاقي فساد لوري ته سوقوي. په هغو کي د ښځو سره ياري يااشنايۍ کول، د ښځو سره ګډه نڅا کول، د يو بل خولي سره رودل، يو بل په غيږوکې سره نيول، په افغاني تلويزيونو کې همداسې شيانو ته وده ورکول، نيمه عادی او بربنډ تصويرونه ښکاره کول، د اخلاقي فساد لپاره جلبول، په ډيش او انټرنيټ کې خو هغه څه ته هم اجازه ورکول شوي ده چې له اسلام سره لاڅه بلکي له انسانيت سره هم ټکر لري، لکه بربنډ تصويرونه، زنا،
د يوي ښځي په څو تنو استعمالول، له حيواناتو سره بد فعلي کول، همجنسبازۍ او داسې نور ناوړه اعمال تر سره کول، ټول هغه څه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مستقيماً د خلکو په تېره د ځوان قشر پر اخلاقو باندې منفي تاثير غورځوي، د ناروااوو سره يې مينه ډېروي، د بدو شيانو او کارونو سره عادي کيږي آن چې حرام او ناوړه کارونه بيا هغو ته د حرامو او ناجايزو په څير نه معلوميږي، که څه هم ځيني چينلونه دا اعمال د ځينو عربې دولتونو او عربې الفاظو او عربې نرو او ښځو په څېره کي ښکاره کوي، ځو داسي ناوړو دودونو ته يو اندازه اسلامي صبغه او بڼه ورکړي، چي موږ ټول په دې پوهيږو چي په ځينو عربي هيوادونو کي لکه مصر، لبنان، اردن او سوريه کي اخلاقي فساد او فحشا نهايت ته رسېدلي ده. هغه څه چي هلته کيږي ياتمثيليږي کيداى شي په ځينو نااسلامي هيوادونو کي هم نه کيږي.

دا ټول هغه څه دي چي کلتوري اداره يې دودي او پرمختګ په لټه کي ده خو حقيقت دادى چي دا ټول زموږ کلتوري ارزښتونو ته زيان رسوي. داسي او دې ته ورته اعمال چي د لويديزوالو په مصرف او زيار د ځينو افغانى کړيو په مرسته د تمدن په نامه کيږي دين او کلتور ته يو سخت ګوزار ورکول دي. يقين لرم چې افغانان دغسي اسلام ضد شيان کله هم نه شي زغملاى، که څه هم فقر، مسکنت او بې وزلي په دغه هيواد کې اوج ته رسيدلي، خو بيا هم اسلام مسلمان ته ترهرڅه محترم دى، دا يقيني خبره ده چې اسلام او اوسنۍ غربي دموکراسۍ يو له بل سره ټکر کړى دى. که موږ اسلام ته په پوره غور سره ځير شو کولاى شو په دې باندې ښه پوه سو چې اسلام يو چوکاټ او محور لري، حدود لري چې دا هرڅه د هغه چوکاټ په واسطه رامحدود شوي دي. دغه بې حده او بې سرحده دموکراسي د اسلام دغه حدود له منځه وړي. که څوک په دې عقيده وي چې بې حده او بې سرحده غربي دموکراسي به زموږ هيواد او خلکو ته ښېګڼې راوړي داسي خلک بايد تر ټولو وړاندې خپل ځانونه په اسلام پوه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

کړي چې د الله ﷻ په دغه اسلامي قانون کې څومره نيمګړتيا وجود لري چې هغه دې په غربي دموکراسي پوره کړاى شي او دغه نظام په ټولنه کې له ټولنيز او اخلاقي پلوه څومره بدلون او پياوړتيا راوستلي ده؟ که څوک د دې کار توانايي ولري بايد موږ او نورو اسلام پالو ته هم قناعت ورکړي. مګر دا يقيني خبره ده چې دغه سوال ته هغوى داسي ځواب نشي موندلاى چې خلکو ته قناعت ورکړي.

همدارنګه په بهر کي هغو نړيوالو لوبو ته چې د نړۍ نامسلمان وګړي پکښې ګډون کوي او سيل او تماشا يې کوي، د افغانستان د ښځو ليږل او هلته د ښځو ګډون کول، لوبه کول، بې ستري کول، يا د نړۍ د ښکلا په سيالۍ کې چې د نړۍ نجوني د ځان ښکاروني او لوڅوني لپاره پکښې ګډون کوي، د هغو د بدن هره برخه د ښکلا د متخصصينو لخوا کتل کيږي ، څو د ښکلا ټول صفات پکې ولټوي دا هغه څه دي چې په مطلقه توګه د اسلام او شريعت چوکاټ ماتوي او اسلام ته سپکاوى بلل کيږي. د دغسي ښځو بيرته هيواد ته

د راستنيدو پر مهال په مطبوعاتو کې ښه استقبالول، رشد ورکول، ډول ډول امتيازات ورکول په ټولنه کي د يوه منکر او ناروا کار خپرول او عامول دي. داسې اعمال له افغاني فرهنګ او غيرت سره هيڅ سمون نه خوري، بلکې يوه متضاده برخه تشکيلوي.

څه مهال مخکي د ښځو يو پلاوي اروپا ته تللي وو چې هلته يې د فرانسي د ولسمشر او پارلمان د غړو سره ليده کاته کول. بې له دې چې د يوې ښځې سره دې خپل محرم ورسره وي اويا د هغو د ضرورت په هکله خبري وشي مطبوعاتو دا د افغانستان لپاره يو يو ښه پرمختګ وباله او ښه يې استقبال کړ. هر منکر ته رشد ورکول که د مصلحت په نامه وي او که د چا پر ضد وي، د ماديا تو لپاره وي او

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که خدای مه کړه د نړۍ نامسلمانو ته دا ښکاره کول وي چې دادی موږ هم د ښه استعداد او وړتیا له مخې د غربي دموکراسۍ پر لور د اسلام له چوکاټ څخه څو ګامه در ووتلو او دا د دي سبب ګنې چې هغوی خوشحاله او راضې وساتي فکر نه کوم چې دغه هیوادته دي کومه ګټه ولري. د دې پر ځای چې ملي کلتور ته ګټه ورسوي تاوان کوي، د دې پر ځای چې سوله اوثبات راولي، نور هم حالت خرابوي.

په تېر **۱۳۸۶** کال د جوزا پر **۱۷** مه د کندهار ښار د ناحیو په ډېرو مسجدونو او د علمای کرامو پر کورونو باندې چاپې ووهل شوې، علمای کرام په نیمو شپوکې په بې عزتي سره له کورونو څخه وایستل شول، په مسجدونو کې میشت طالب العلمان ونیول شول، که څه هم حکومت د سلو تنو د نیولو مسؤولیت ومانه، خو محلي وګړو

د سلګونو علماوو د نیولو خبري کولي، داسي عمل یو منفور او ناوړه عمل دی چې دافغانستان پر کلتور باندې مستقیم یرغل بلل کیږي. که څه هم افغانستان د بلوسه ګرو تړواک لاندې دی لږ وړاندې مو یادونه وکړه چې عالم په ټولنه کې هغه ستر شخصیت دی چې د هیواد هر وګړی د زیږېدلو له نېټې څخه بیا تر ګوره ورسره تماس لري. په دنیاکي ورته احتیاج لري، حتی دعقیدې په لحاظ په آخرت کې هم د یوه شفیع په صفت ورته اړ دی، په جومات یا مسجد کې طالب العلم اوسیدل یا ساتل د ټولو آسیایي ملکونو د مسلمانانو کلتور، رسم او عنعنه ده. خلک په خپلو مسجدونو کې طالبان د الله د رضا ، د خپلو بچیانو د دیني روزني او د محل د خیر او برکت لپاره په ډېره مینه او محبت سره ساتي. د خپلو اولادونو په رزق کې هغو ته برخه ورکوي او د خپلو کورونو په ډوډۍ یې ساتنه کوي، عزت یې

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د ځان عزت بولي او بې عزتي یې د ځان بې عزتي ګڼي. په داسې اعمالو کې جرأت کول او د دغسې خلکو پر عزت تیری کول د ټولو خلکو پر عزت تېری او سپکاوي دی. زه فکر کوم چې له کلتوري پلوه داسې خطرناکو کړنو ته اقدام کول د ګټې پر ځای څو چنده تاواني دی.

هر کله چې د مسؤولو اشخاصو تقاضاوي او شهوات د اسلام د جایزو او روا څیزونو تر حده محدود نشي او د اسلامي حدودو دننه پر حرامو او حلالو صبر ونه کړي، هغوی بیا ډېرو خطرناکو کارونو ته زړه ښه کوي او ور ته لیواله وي. له بده مرغه دغه اشخاص یوازي او یوازي پر ځان حساب کوي، د ټولني د ټولو وګړو فکر ناقص بولي. داسې فکر کوي چې زما روا او ناروا مفکوره د خلکو لپاره ګټمنه ده. دی داسي ګڼي چې لکه څنګه چې له دې فکره سره دی اشنا دی، نونور خلک هم اشنا دي. د داسې اشخاصو ځانځاني د دې سبب شي چې له ټولنې سره یې نه جبرانېدونکې ټکر راشي. د مثال په توګه یوه سړي له خپل هیواد څخه بهر ژوند کړي وي. هغه د بهرني کلتور تراغېز لاندې راغلي وي، آن چې په هغه کلتوري چاپېریال کي کوچنۍ لوی شوي وي، کله چې هغه خپل هیواد ته راستون شي، په خپل هیوادکي خپلوسپیرو اوزیرو خلکو ته ګوري فکر کوي چې دا ټول خلک جاهلان دي، ناپوهان دي او د دنیا له تمدن څخه ناخبره دي. که څه هم دغه قوم له دې امله د ده درناوی کوي چې په بهر کې یې د تخصص او مهارت لپاره کوښښ کړی دی او هلته یې زده کړه کړې ده او په دې هیله وي چې خلک د ده له پوهي څخه استفاده وکړي، مګر له بده مرغه د هغه سره دا فکر ډېر لږ وي چې خپلو خلکو ته خدمت وکړي، بلکي د توقع خلاف غواړي په ټولنه کې غربي کلتور ته خدمت وکړي او خلک هغه ته سوق کړي او نور داسې

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بد رنګه څه ټولني ته راوړي چې بيايې جبران نه کيږي. دلته مې د يوه افغان ورور کيسه را ياده شوه چې د ښاغلی کرزي د حکومت د يوه مهم وزير په کور کې د هغه د دوو سپيو مزدور وو. هغه راته داسې کيسه وکړه چې ښاغلي وزير صاحب دوه بهرني سپي په خپل کور کې ساتلي وه. د هغو د ساتلو لپاره يې يوه مزدور ته يوولس زره (١١٠٠٠) افغانۍ معاش ورکاوه، يوه کيلو يې سري کړي يا پخي غوښې ورکولي او يو کيلو يې هم پاکټي شيدې ورباندې خوړلې. د هغو د معاينې لپاره يې له يوه ډاکټر سره د هغو د بيمې قرارداد هم کړی وو، خو دغه وزير صاحب له دې کلتور سره سره، په داسې حال کې چې افغانان له لوږې کوڅه سوه بيا هم افغاني علمي بهير ته جاهلان ويل او ځان يې يو موډرن او متمدن انسان ګاڼه.

زما د فکر او نظر خلاصه داده چې د کلتور په ساتنه کې د ټولني ساتنه راځي او د کلتور د ړنګولو سره د ټولني وراني تړلې ده، د کلتور ساتنه او درناوی په هغه چاسره کيږي چې د کلتوري ارزښتونو په غيږ کې ستر شوی او روزل شوی وي او له خپلو دودونو سره بلد او ورسره عادت وي. د دې سره سره ورسره د زړه خواخوږي او درد ولري، په هغه چا باندې نه کيږي چې خپل اولس او خلک جاهلان بولي، که څه هم ظاهراً د خلکو د نفرت د نه پيدا کولو په خاطر کلتوري ارزښتونه تريوه وخته په پام کې نيسي. خو دا يوه موقته استفاده ده د زړه دکومې او دردمندانه خواخوږي نده، په داسې رمزونو کې چې څومره کوشش هم وشي بيا هم د زړه پټ راز يو وخت راڅرګنديږي. هغه مهال په اتفاقي ډول له کلتور سره ټکر پيدا کوي، داسې يو غربې کلتور پلوه شخص چې له منکراتو، زنا، شرابو، سود او نورو منهياتو سره بيخي بې احساسه شوی وي که څه

هم د لوړو زده کړو درلودونکی وي کله چې وطن ته راځي د دې پر ځای چې د خپل ملت وګړي چې د ګډ ژوند، عفت او عزت د زرګونو کلونو تاريخ لري جاهلان وبولي، علمای کرام چې له څوارلسو سوو کلونو راپه دې خوا يې د اسلام سپيڅلی دين ساتلی دی، وده يې ورکړي او مشري يې کړي جاهلان وبولي ښه به داوای چې لومړی يې خپل ځان مطالعه کړی وای، خپله کورنۍ يې مطالعه کړې وای چې ده خپله او د ده کورنۍ له اسلام او اسلامي کلتور سره څومره واټن او فاصله نيولې ده، او څومره له خپل ملي کلتور نه پردی شوی دی؟ چې د هغه په نتيجه کې يې عزت او کلتور ته څومره صدمه رسيدلې ده. ترکومه ځايه چې سړی د دغو غريبانو او خوارانو له حالت نه خبريږي هغه مهال ويلای سو چې ځينو داسې کسانو خو هر څه له لاسه ورکړي، اسلامی کلتور څه چې د خپل کور واک، مېرمن، لور اوزوی يې يو هم په اختيار کې نه وي، د خپل وطن راوستلو ته يې نه شي چمتو کولای. له منکراتو څخه يې نه شي منع کولای. په معروف سره يې نه شي امر کولای. کله چې يو سړی د خپل ځان او اولاد اداره نه شي کولای، د الله له بغاوت څخه ځان او کورنۍ نه سي ژغورلای زما په نظر هغه زموږ د هېواد په سنتي او اسلامي اداره کې خامخا پاته راځي، که څه هم د لوړو زده کړو او ځينو ښو تجربو درلودونکي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافيايي اهميت

افغانستان د تاريخونو په شهادت ترډېره خپلواک هيواد پاته شوي دی ځکه چي د دغه هيواد خلکو د زرګونو کلونو په تاريخ کې د خپلي خپلواکۍ لپاره ځانونه د تيرو تورو څوکو ته ورکړي، د خپلواکۍ پت او عزت جنډه يې هسکه ساتلي ده. د هر مسقيم نړۍ خور استعمار داړي يې ورماتې کړې. هغو ته يې اجازه نده ورکړي چې د هغو شوم اهداف د هغو د داخلي پوچ مغزو لاس پوڅو ګوډاګيانو په مرسته پردي سپيڅلي خاوره پلي شي، په دې اړه تير تاريخونه په بشپړه توګه روښانه دي، آن په ۱۸۹۳ ميلادي کال خو د افغانستان همدې اوسنيو خواخوږو، يعني شيطان صفتو انګريزی واکمنو د برچې په څوکه د افغان د يو موټي قوم پر زړه د ډيورنډ په نامه ناولي اوکرغيړنه کرښه تيره کړه او په خپلو بې رحمو تيرو چړو يې د افغان يو زړه دوه ټوټې کړ، چې تر اوسه پورې يې لا د تاوتريخوالي له زوبلن پرهره وينې څاځي. خو بيا هم افغانستان د سر ټيټول د ځان د عزت زيان وباله.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

د سره نړۍ خور ښامار مستقيم او مخامخ يرغل مو د سر په سترګو وليد. زموږ له مجاهد ملت څخه يې هم ډيري محترمې ځيري ترخاورو لاندی کړي، سرو سرې خورو او نړۍ خورو ځناورو تر دې وړاندې په خپل استکباري قوت سره د نړۍ د خوړلو اراده وکړه. پر دې بنسټ يې د

منځنۍ آسيا ډير اسلامي هيوادونه په بري او کاميابي سره تر ستوني تير کړه، ټيغ يې پروکيښ او هضم يې کړه، مګر افغانانو په غښتلو موټو او د خپلو مبارکو وينو په بيه بيا هم خپل استقلال وګاټه، يوازې دانه چې افغانانو خپل استقلال وګاټه، بلکې د دوی د سر ښندنو په پايله کې د منځنۍ آسيا ټول هيوادونه له دغه استعمار څخه آزاد سول. ختيزي اروپا ته يې آزادي وروبخښل. د برلين تاريخي د ړوال ونړېد او د هند د سمندر څخه يې د سره سيلاب مخه ونيول، ټوله نړۍ يې د دوی له شره وژغورله، کمونستي ګوډاګيو ته يې عفو وکړه. دا چې اوس د نړۍ خورو استعماري قوتونو په پاليسيو کې بدلون راغلي دی او د مستقيم استعمار پر ځای يې شاپرشا استعمار ته ترجيح ورکړېده، سياسي تګلاره يې د بلی موخی په رنګ هماغه دوديز هدف ته متوجه کړي ده، دا يوه بدغوني ستونزه ده چې تودوبنه يې زموږ تر هيواد پوري راورسيدله.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

دافغانستان لرغوني خاوره تردې لانور زيات د سياسي جغرافيايې سترتوب او لومړيتوب اوږد تاريخ لري. دا سيمه د ختيځ او لويديځ ترمنځ او په جنوب لويديځ کې د هند د نيمي وچې خواته چې اوسنی پاکستان يې احاطه کړی د سوداګريو او کوچيدنو څلور لارې يا پل ګڼل شوی. ډير يرغلګر تردې څلور لاري تير شوي او خپل زور ازموينه يې کړي ده. فارسيان (دوه ځله)، يونانيان، عربی مسلمانان، ترکان، مغول، انګرېزان او روسان دلته د بېلو بېلو مقاصدو د تر سره کولو لپاره راغلي دي. او بالاخره وروستی ځل بيا متحدو انګريزانو په يوه بل چوکاټ کې د يهودو د پلانونو سره سم خپل ناوړه مخ او د تعصبونو ډک ناولی سر راښکاره کړ، ډير ځله افغانستان د يوي واکمنۍ د واکمنو لخوا د داسې ګوښه مورچل او سنګر حيثيت غوره کړی چې له هغه څخه د بلي واکمنۍ پر حدودو يرغل شوی يا کيږي، ډير ځله دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوو امپراتوریو یا قوتونو تر منځ یوه بې څښتنه ځمکه ګڼل شوې چې پراختیا غوښتونکو ګاونډیانو له سیاسي خلا څخه استفاده کړې چې د چا څومره او څه لاس ته ورغلی پر هغه یې خپته ایښې ده.

افغانستان اوس په هغه جغرافیایي موقعیت کې ندی پروت چې پرون یې موقعیت درلود. د روس د ګډې پولې پر ځای په شمال کې درې هیوادونه چې پخوانی اعتبار یې بایللی بیا رامنځته شول، چې عبارت دي له ترکمنستان، ازبکستان، او تاجکستان څخه. دغه هیوادونه د دغه هیواد د شرقي اوشمالي پولو سره نښتي دي. په بل طرف کی یې چین، نوی پاکستان او ایران پراته دي چې د دې هیواد د شرقي، غربي او جنوبي پولو سره نښتي دي. نن د افغانستان پخواني سیاسي ارزښت اقتصادي مسایل او ارزښتونه راسپړلي دي چې په کې د منځنۍ آسیا نړیوال تجارت او د تیلو او ګازو له سرچینو څخه ګټه اخیستل دي. ایډیالوژیکي او ځواکمنې واکمنۍ د سونګ موادو د ترلاسه کولو په هیله له هرې وسیلې کار اخلي او ځانونه تر نورو وړاندې کوي. مظلوم او بې غاوره افغانان بیا د سر په ژغورنه پورې حیران دي چې چاته وژاړي، چاته فریاد وکړي، چیرې ولاړشي او د چا لمن ونیسي. پخوا د لیرې امپراتوریو ترمنځ چې لمنې یې تر افغانستان پورې را اوږدې شوې وې، د رقابت خبرې کیدلې، خو اوس د هغو د موجودیت سره سره د ګاونډیو تربګنۍ ګرمې شوې، سختې شوې او بالاخره یې وده موندلې ده. داسې فرض سوې او پېښېل سوې وه چې پخوانی افغانستان به چې تر ۱۸۹۳ م.کال وړاندې افغانستان وو تر کال ۱۹۹۳م. کال وروسته بیرته هم هغه پخوانی افغانستان وي. د دغه هیوادبیل شوي قومونه به بیرته لکه بېل شوی المان یوله بل سره نښتي وای. خو له بده مرغه چې د دغې مفکورې پایښت پاته قوم هم په ناتارکې ښکیل کړ. آن د دغه

د کتاب تون حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

اورتوبښ تر هغې بلې خواهم ورسید. د هند، پاکستان تاریخي تاوتریخوالي په ستراتیژیکه توګه نور هم پر وچو بوټو تیل شیندلي، څو څوک پکښې لوګی شي او څوک ځانونه پرې ګرم کړي او خوند ترې واخلي. دلته درې موضوعات د څیړنې وړ دې، چې د سیاسي او جغرافیایې پلوه موږ له ننګونو سره مخامخ کوي او د ډېر وخت راپدې خوامو ځمکنۍ بشپړتیا ګواښې.

لومړی: ځمکنۍ بشپړتیا.

دویم: تجارتي لیوالتیا.

دریم: د تیلو، غازو او د نورو توکو زېرمو ته د زېرځواکونو رسېدل.

زموږ ځمکنۍ بشپړتیا ته هغه وخت خطر پیدا شو چې کله د انګریزانو او روسانو ترمنځ د سیمې او واک د پراخولو لپاره رقابت او هڅې ښې ګرمې وې. انګریزان چې پر ډېرو خپلواکو هیوادونو یې خیټه اچولې وه او د هغه وخت او تاریخ تر ټولو ستر ځواک وو، په نولسمه پیړۍ کې د هند تر تودو اوبو پورې ورسیدل آن د افغانستان ځینې سیمې یې تر ستوني کښته کړې. په ملیونونو انسانان یې ورک او تر خاورو لاندې کړل، روسانو چې د هند تودو اوبو ته یې سترګې ختلې وې د افغانستان بل اړخ ته د مستۍ وزرونه تر پول، هغو به د افغانستان واکمنان د انګریز یا پرنګي مقابلې ته هڅول، د مرستې وعدې به یې ورسره کولې، مګر د سختۍ په وخت کې به یې لاسونه لیرې تر شا ونیول او بې وسه افغانان به یې د انګریز د طوفان مخې ته یوازې پرېښودل. خو بیا هم انګریزان په دغه هیواد کې په ارامه پاته نشوه. د هغو سترو یرغلونو ته په زغرده جواب ورکول شو. د هغو هدف ته ښه راغلاست ونه ویل سو. افغانانو د خپلو وینو په بدل هغو ته ماته ورکړه. مګر له بده مرغه چې کله امیر عبدالرحمن خان په

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸۸۰ میلادي کال د انګریزانو په توافق او په شرائطو منلو سره د افغانستان ګوډاګی ډوله او خاین آمر پاتېږي، هغه د مریېتوب ځینو توافقاتو ته زړه ښه کوي، د هیواد د زرګونو شهیدانو پرسرونو پښه ږدي او نورهم افغانستان د دښمنانو په دامونوکې ښکېلوي.

عبدالرحمن خان په لاندې موادو قرارداد لاسلیک کړی وو

لومړی: دا چي د هېواد دننه ماتې خوړلي انګریزان به دافغانستان له خاوري سالم هندوستان ته ستنیږي. افغاني مجاهدین به په هغو باندې حملې نه کوي.

دویم: افغانستان به پرته له برتانوي استعمار څخه له بل هیڅ هیواد سره سیاسي اړیکي نشي ټینګولای.

دریم: لوی کندهار او د هغه مربوطات به د بل واکمن تر واک لاندې راځي.

څلورم: د جنوب ځیني هغه سیمي چې د اوسنۍ کرښي په هغه بله خواکي پرتي دي خپله د انګریزانو تر واک لاندې پاتېږي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

پنځم: کوم تړون چې وړاندې له امیر محمد یعقوب خان سره د ګندمک په نامه شوي دی د راتلونکي لپاره به د اعتبار وړ وي.

دا هغه بدمرغه موافقه وه چې افغانستان یې پر څو ټوټو باندې وېشلو ته برابرکړی وو، چې په هغه کې د افغانستان زړه کندهار هم شامل وو. خو کله چې انګریزانو د خپل پلان مطابق عملي قدم واخست له نیکه مرغه د لوی کندهار د میوند په سیمه کې د طالبانو له مذهبې مقاومت سره مخامخ شول او د درنو تلفاتو په ورکولو سره یې ماته وخوړه. که نه اوس به لوی کندهار هم د عبدالرحمن د موافقي پر اساس د افغانستان برخه نه وای. مګر د انګریزانو د ماتي سره سره بیاهم ځیني سیمي د انګریزانو تر واک لاندې پاتي شوي.

له وخت څخه په ګټه اخستلو سره په ۱۸۸۴ میلادي کال کې روسانو د افغانستان په شمال ختیزو سیمو کې بریدونه پیل کړل، چې د هغو په نتیجه کې یې مرو او د پل خاتون سیمې لاندې کړې. د دویم ځل لپاره یې په ۱۸۸۵ کال یې ایماق، پنجده، اق تیپه، چمن بید او چشمه سلم په زور ونیول چې تر اوسه پوري دغه سیمي د افغانستان له واکه وتلي پاتي دی. همدارنګه انګریزانو په ۱۸۸۵ کې هژده ناو او

د ایوبې پراخي سیمي او کاریزونه، په ۱۸۸۸ کې نمکسار او د سیستان زیاتي سیمي، په ۱۹۰۵ کې د هلمند د اوبو د سیستان دریمه برخه له افغانستان څخه بېله او ایران ته یې ورکړه، همدارنګه یې خپله د ډیورنډ د ناولي او ناروا تړون له مخي په ۱۸۹۳ کې پاته افغانستان پر منځ دوه ټوټې کړ، د ډیورنډ د کرښي جنوب او جنوب شرقي ټولې سیمې یې په خپل قلمرو ورګډې کړي او اوسني نیم افغانستان همداسې د جنجالونو پیټی پاتي شو.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

تر څه لږ ارام وروسته بیاهم د افغانستان او نوي پاکستان ترمنځ لانجي رواني وي. د پښتونستان خبره د ډیورنډ د کرښي پر سر نانڈری، مصارف او مشاجري تر حده تیري شوي. دا موضوع لاسړه سوې نه وه چې د برتانیې یاانګریزانو د وحشت زخمونه جوړسي په ۱۳۵۷ لمریز کال سره پوځ او سره ښامار افغانستان ته غاړه اوږده کړه، داخلي مزدورانو ورسره مرسته وکړه. د لږ وخت لپاره یې د افغانستان پر ټوله خاوره منګولې ټینګې کړې، د کریملین د پلان له مخي افغانستان د انحلال په صورت کې د شوروي اتحاد شپاړسم جمهوریت بلل شوي وو، افغاني ملحدو ګوډاګیانو چې په دې هکله د دوی په راوستلو کې مرسته کړې وه دیته ډېرلیواله وه، خوشحاله وه، انتظار یې کاوه چې د شوروي ملحدي اداري په عقیده کې ورګډ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي او افغانستان د شوروي اتحاد یوه برخه وګرځوي داچې په نتیجه کې یې څه بدرنګي دوی ته پیښه شوه او څه غمیزه یې افغانستان ته راوړه، ډیر مجاهدین او هیوادوال لا اوس هم ددغه حالت شاهدان دي.

له بده مرغه د روس ترماتي وروسته افغانستان یو ځل بیا د یوي لویې لوبې ډګر وګرځید ، پاکستان، ایران، ازبکستان، تاجکستان، هند ، ترکیه اوروسان د لوبو په ګټلو او بایللو کې ښکیل شوه. د لیري او نژدې پټو او ښکاره لاسونو ښکیلتیا یو ځل بیا د هیواد ځمکنۍ بشپړتیا او ملی وحدت ته ګواښ شو ، د دغه هیواد د اولسونو په منځ کې د ژبې، سیمي او قدرت لپاره بېلتون ته لمنه ته ووهله شوه، د لږکیو او ډیرکیو خبره جوړه شوه، ایتلافونه او اتحادونه تقویه کړل شول. په مستقیم ډول د ویش او تجزیې خبري د میز سر ته راغلي، د راتلونکي افغانستان د تجزیې او ټوټه کیدو نقشې په بهرکې جوړي شوي، د مځکي پر ویش لا خبره سرته نه وه رسیدلي، چې یو ځل بیا د امیر عبدالرحمن خان غوندې د قدرت د ساتلو لپاره د افغانستان پر ځمکنۍ بشپړتیا د سودا او پېر او پلور خبره توده شوه. له نیکه مرغه په کال۱۹۹۴م.کي د طالبانو په ناڅاپي راټوکیدلو سره خبره پر بل مخ واوښته اود افغانستان له سیاسي خلا څخه ناروا او ناوړه استفاده په ټپه ودرول شوه.

له بده مرغه چې په دغه پاڅون سره هم افغانستان ته کامله سوبه په برخه نشوه، د کفري نړۍ لخوا د ملګرو ملتونو په مرسته افغانستان کاملاً په انزواکې واچول سو. اقتصادي او سیاسي پرمختګونه په ټپه ودرول سوه، څو د پاکستان په مخلصانه مرسته افغانستان د ۲۰۰۱ کال په دسمبر کي یو ځل بیا د یهودو د پلان مطابق د متحدو انګریزانو منګولو ته ولوید. سیاسي او اقتصادی

د کتابتون حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

پرمختګونه د بهرنیو هیوادونو په منافعو پوري وتړل شول، د افغانانو د وژلو، توهینولو او بندې کولو هنګامه په یوه او بل نامه سره توده او ګرمه روانه شوه او لاتراوسه دا هنګامه هماغسې ګرمه روانه ده. افغانستان او افغانان دغشو تر تیرو څوکو تیرشول او تیریږي. د کلستر او کروزو بمونه مولا اوس هم کلي اوکورونه له بیخه باسي، هم مړه اوهم پړه بلل کیږو. هیڅوک مو فریاد او ژړاته غوږ نه نیسي. خپل د رمو سپي مو د پردیو لیوانو په خدمت کې راغلي دي، وژل کیږو موږ، خوند بل څوک تري اخلي. دا چې دا بې رحمه میچنه به ترکومه زمونږ سرونه میده کوې الله ته معلومه ده .

دویم تجارتي لیوالتیا:

لکه څنګه چې مو وړاندې یادونه وکړه داچې افغانستان د ختیځ، لویدیځ، جنوب او شمال ترمنځ د اړیکو د ځمکني پیوستون څلور لاري یا په بله اصطلاح د پله حیثیت لري له همدې کبله د دغې سیمي اهمیت د څلورو خواوو پر اقتصادي ارزښتونو باندې مثبت اثر غوځوي. همدارنګه د دغه هیواد بې ثباتي د څلور خواوو پر اقتصادي ارزښت یاتړاو منفي اثر غوځوي، لکه څنګه چې د دغه هیواد منفي او مثبت اثرات د ټولې سیمي لپاره ارزښت لري همدارنګه دا ارزښت څو برابره دافغانستان لپاره ارزښتمن جوتېدلای سي چې د اقتصادي او سیاسي پلوه تري په پراخه پیمانه ګټه اخستلای شي. په نړیواله توګه

د تجارت پیاوړي کیدل افغانستان د یوه ښه کریدټ څښتن کولای شي او د دې پر ځای چې د تل لپاره د ګاونډیو محتاج اوسي او همیشه یې تر ژوبلي ګوتي ونیسي برعکس اوښتلای شي چې دا به د افغانستان لپاره په ملي استقلال او ځمکنۍ بشپړتیا، متقابل احترام او د کورنیو چارو په نه لاسوهنه کې مثبت رول ولري، له بلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا به نړیوالي تجارتي ځانګې او دفترونه د افغانستان دننه فعالیت پیل کړي. له دې سره به افغاني تجاران په بین المللي معیار د اعتبار وړ وګرځي. د دې سره سره کیدلای شي چې په تدریجي ډول افغانستان په نړۍ کې د بین المللي تجارتي مرکز په توګه وپیژندل شي. همدارنګه کیدلای شي ګاونډي هیوادونه ورسره د پیاوړي اقتصاد څښتنان شي او دا سیمه به یوه ارامه امینتي سیمه وګرځي.

سره د دې چې ګاونډیان او نړۍ د دې خبرې په دې اهمیت ښه پوهیږي او په ارزښت یې ترموړ هم ښه خبر دي مګر ځیني اندیښني، انساني حرص او تمایلات پکښې شته چې د دې پرمختګ په وړاندي ستونزي راولاړوي ترڅو دغه کریډټ د افغانانو په برخه نشي. همدارنګه د افغانستان د استقلال پر سرلوبه روانه وساتل شي.

افغانستان چې دامهال د وچې ځمکې کور دی اوبو ته د رسد او تجارت خپله مستقله لاره نلري. له همدې کبله له نړیوالو تجارتي اسانتیاوو څخه بې برخي پاته دی. دغه هیواد خپله اړتیا په لنډ بازار کې له پاکستان او ایران څخه پوره کوي، په لوی بازار کې هم په ترانزیتي توګه د دغو هیوادونو له بحري حریمه استفاده کوي. که څه هم په دې تجارت، راکړه ورکړه، ټیکس او ټرانسپورټ کې به ټولي سیمي ته ښیګڼې په لاس ورځي، خو د ګاونډیو ځیني ترینګلتیاوي هر وخت افغانستان په انحصار کې ساتل غواړي چې کله کله سیاسي بوختیا هم د دغه پرمختګ سبب ګرځي.

افغانستان لکه څنګه چې له ډیره وخته د کوم قوي سیاسي قوت خاوند نه وو او نه اوس د یوه سیاسي قوت وړتیا لري، نو له دې امله د ښه مارکیټ د اوږده احتیاج تر تاثیر لاندې راوړل کیدونکي هیواد پاته کیږي. له بلي خوا د بهرني مارکیټ په اصالت کې همیشه ستونزي لري. زما په یاد دې چې د پاکستان حکومت زما د سفارت

په وخت کې چې ۲۰۰۰او۲۰۰۱ میلادي کال په بر کې نیسي د وه ځلي پاکستان د افغانستان د سوداګرو پر ترانیزیتي مالونو بندیز ولګاوه، یو ځلي پر اوولس قلمه او بل ځل پر شل قلمه باندې داعمل پلی شو چې په هغه کې تیلفون، ایرکنډیشن اونور برقي الات او اجناس شامل وه، ایران هم څو ځلي خپل بندرونه د تجارانو پر مخ وتړل د پاکستان او ایران د دې ناقانونه اعمالو په نتیجه کې د کراچې او بندرعباس په بندرنوکې افغانې سوداګروته د ۱۸۰۰ میلیونو امریکایې ډالرو په ارزښت تاوان ورسید. ځکه د هغو مالونه یاخراب او ډیمرج سوه یا د وخت په تیریدو سره ایکسپایر شوه. سره د دې چې د بین المللي اصولو او قوانینو له مخي باید د داسې پیښو تاوان ورکول سوی وای باید کله هم د ګاونډی هیواد له جغرافیایې نیمګرتیاوو څخه استفاده ونه شي او تر ژوبلي ګوتې ونه نیول سي. د دې هیواد سره د ظلم نور ډېر موضوعات پیښ شوي دی. بیا وزته هیڅ التفات نه دی شوی. ایران هم د افغاني تجارانو پر مالونو خو خو ځله بندیز ولګاوه ، څو څو ځله یې د افغانستان د روابذو په ترینګلتیا سره خپل سرحدونه په ټپه وتړل چې په دې سره د خلکو مالونه یا خراب او یا ببخي ډېر تاواني سول.افغانستان په داسې کمزوری او ضعیف دریځ کې خپل اعتبار ته وده ورکوي چې له پیړیو راپه دې خوا د افغانستان په فرهنګي او کلتوري برخو کې د دغو ګاونډیو له سرچینو الهام اخلي، د سیالۍ اورقابت په ډګر کې بې له زوره له بل هر څه څخه بې برخي پاتیږي. د دغه هیواد تجارتي ارزښت بیا هم له سیاسي جغرافیې سره تړلی دی، چې ترډیره یې شنل اړین دي. دا چې اقتصادي کمزوري د ښوونې او روزنې او مسلکي روزنې په کچه کې کمښت راولي، منفي اثرات یې له ورایه تر سترګو کیږي. دغه منفي اثرات هېواد منفي لور

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته تېل وهي. د تعلیم او اقتصاد په نیمګړتیا کې هیواد پر خپلو پښو ولاړنښي پاته کېدلای. تل باید په یوه ناورین اخته اوسي په داسې حالت کې سیمي ته د جغرافیایي له کبله د خلکو لیوالتیا کمه وي چې تر ډېره یې اتکل کیږي، کوم چې د ګاونډیو د ترینګلتیاوو سبب هم ترډېره دا کېدلای، چې کله کله د پراخ قومي جوړښت په غیږ کې د حقوقو او فرهنګ په څیر د تورو لمبو پیلوځي په جغرافیایې ارزښتونو کې استعمالیږي.

د تیلو او غازو شخوند اوس نورو خوړوته اړتیا لري

عربې هېوادونو په تېره سعودي عربستان د ختیزي اروپا او امریکا لپاره ځانګړی اهمیت درلود. د دغو هیوادونو یا سیمي پر سر له تیرو دوو سو کلونو راپدې خوا سیاسي رقابتونه ډېرګرم شویدي، خو امریکا بیا هم د سعودي عربستان د تیلو پر زیرمو خیټه اچولې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

وه. دوړې ژوی غوندې یې نس په ډک کړ. تر ډېره یې تر ایران او عراق په ټیټه بیه د تیلو اخیستلو ښه استفاده کوله، کله چې په عراق او ایران کې د امریکا د غرور او غلطي پالیسی او د هغو وختونو د حکومتونو

د بې وسی له امله د دوی پر ضد د استقلال په نامه انقلابونه اړین وبلل شول. همدا کار سرته ورسید، د ایران او عراق له تیلو څخه د نا امیدی په سبب امریکا له دغو هیوادونو سره طولاني دښمنی ته په یوه او بل نامه سره لمنه ووهله، آن تردې چې پر عراق باندې یې د مستقیم یرغل لاره پیدا کړه. د ربدره یې کړ. هرڅه یې ورتبا کړه. د بې اتفاقی تخم یې د تل لپاره پکښې وشیندی. خو د تیلو زیرمي یې ښه ورته تشي کړلي. مګر ایران لا اوس هم د انتظار په حالت کې اوسي. خو

د ډېر استعمال او یا د ډېر وخت په تیریدو سره اوس داسې ښکاري چې د خلیج تیل د لویدیځ لپاره د صادراتو د نه پوره کولو اندېښني پیدا کړي اویالوړو نرخونو هغوی دوارخطایی سره لاس اوګریوان کړي آن چې دساینسپوهانو او د تیلو د ماهرینو په نظر له **۲۰۲۵**څخه تر **۲۰۳۰**زیږدیزکال پورې کیدای شي د خلیج تیل یوازې د خلیجې هېوادونو د اړتیا لپاره وکارول شي، او لویدیز ته به د صادراتو لپاره کافي نه وي. له همدې کبله باید د لویدیز د اړتیاوو لپاره نوې زیرمي وموندل شي همدا علت کیدلای شي د ختیزو او لویدیزو هېوادونو د تیلو د کمپنیو چټکتیا او لیوالتیا د قزاقستان، ترکمنستان او افغانستان خواته ګړندۍ کړې وي. د ترکمنستان د صادراتو نل لیکه چې د هند تر سمندره یې د تېریدلو لاره کتلې شوي د افغانستان پر سهیل ډډه لګوي. دغه نل لیکه په ترکمنستان کې(۱۲۰) کیلو متره، په افغانستان کې(۱۶۳۰)کیلو متره او په پاکستان کې(۱۷۰) کیلو

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

متره غځیږي. له هم هغه ځایه بیا د ښېریو د تم ځایونویا ګودرونو څخه د هند پر لور حرکت کوي. افغانستان په دغه پروژه کې له ګازو څخه پر استفاده سربېره د ټیکس وړیا ګټې په لاس راوړي او د ګازو د صادراتو آسانتیاوي او وړتیاوي هم ترلاسه کوي او د دې باوجود د ترانسپورتي عراده جاتو په کار لوېدل، ساختماني بوختیاوي، د کارګرو لپاره د کار فرصتونه هم رامنځ ته کیږي چې د افغانستان په اقتصاد کې مهم رول لوبوي، خو دا پروژه د دغو ګټو سره سره د خنډ او ځند لپاره لاملونه هم لري، چې هغه هم د جغرافیایې سیاست سره کړی اوځنځیرونه تشکیلوی، هغه کمپنۍ چې په دغو زیرمو کې پانګونه غواړي د ډېر لوی نفوذ درلودونکي دي چې عمدتاً په لویو حکومتونو او په څارګرو ادارو کې اعتبار لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تیلو او ګازو تجارت که څه هم په اروپا او امریکا کې د شخصي شرکتونو تر نامه لاندې مخته بیول کیږي، خو په حقیقت کې حکومتونه په مستقیم ډول په دغه کاراوبارکې رول ترسره کوي. هغه څه چې د کمپنیو مطلب دی د استخباراتو او څارګرو ادارو په مرسته ورته د حکومتونو لخوا لاره هواریږي. د تیلو یا ګازو په نامه نه بلکې په یوه او بل نامه. په مستقیم اوغیرمستقیم ډول سره،کیدلای شي چې مصارف یې مستقیم د کمپنیو لخوا ورکول کیږي. د دغو هیوادونو په لویو تجارتي کمپنیو کې سیاسي قوت او اغیز په کامله توګه مطرح دی چې د قوي سیاسي قوت ملاتړي په بریالیتوب سره مطلب ته نژدې کیدلای شي. همداسبب دی چې پوځي قوتونه هم د دې کار او ګټې لپاره خوځیدلي دي.

په دغه سیاسي لوبه کې داسې معلومیږي چې اوس هم ځینو کمپنیو چې سیاسي ملاتړ یې کمزوری وي ماته منلي وي که څه هم تر اوسه د دې کار پایله معلومه نده ، خو اوس هغه څه ډیر زیات مهم دي چې د پردې شاته د سیمې د هیوادونو پټې اندیښنې دي چې په درو مرموزو جالونوکې پټ غونډې نغښتې دي چې سپړل یې اسانه کارنه دی.

زه غواړم په مختصر او بې تفسیره ډول هغه ته ځغلنده نظرواچوم کیدای شي نور څیړونکي ورباندې ترماښه پوهیږي.

لومړی: د تجارت انحصار چې په سیاسي فشار سره منځ ته راځي.

دویم: درغلې کول چې په اصل کې له سیاست سره تړاو لري.

دریم: مذهبي او کلتوري پرمختګ ته زیان رسول.

لومړی: په ټولوعربې هېوادونو کې په ځانګړې توګه په سعودې عربستان کې د تجارت د انحصار پر سر ډیري ناندریزي لوبې ترسره شوي، چې هر وخت د سیاسي قوت څخه په استفادی د خلکو او

شخصي تجارانو حقوق تر پښو لاندې شوي، د ملت او حکومت ترمنځ بې اعتمادي اوبې باوري پیدا شوې، د پردې شاته هغه څه روان دې چې نه یې حکومت اظهارکولای شي او نه یې خلک زغملای شي، مګر په ډیره چالاکۍ سره داسې کړنو ته د بغاوت یا شرارت ټکي اسانه الفاظ دې چې له قدرت او وخت نه پکې ګټه او بده استفاده کیږي.

دویم : درغلي کول: کېدای سي داسې ډیرې بېلګې تر لاسه شوې وې. هغه کمپنۍ چې د تیلو د قراردادونو ذمه واري لري اوس مهال د کمپنیو پر ټولو عایداتي منابعو کنټرول لري، د صادراتو پر وخت د کنټرول میټرونه د هغو په اختیار کې وي، د صادراتو کچه نه حکومت او نه هم خلکو ته معلومیږي. همدا ډول د تیلو د صادراتو پیسې له هغه هېواد څخه د باندې په بهرنیو بانکونو کې تحویلیږي. ویل کیږي چې تر ډیره د دغو پیسو استعمال د حساب د واکمن په اختیار کې هم نه وي چې په عربي نړۍ کې د وروستیو تحولاتو د دې ثبوت لپاره په درځنونو اسناد را وسپړل .

همداسې د ځینو واکمنو په درغلۍ سره د هېواد د عامه عایداتو له پیسو څخه څه اندازه یا فیصدی د بډو(رشوت) په توګه شخصي حسابونو ته انتقالیږي، چې له همدې کبله د ځینو واکمنانو په بانکي حسابونو کې له هېواد څخه د باندې په ملیاردونو ډالر یا په لسګونو ملیاردونه ډالر جمع شوي وي. دغه زیاتې پیسې چې بانکونه استفاده ځني کوي یوازې د دغه واکمن په حساب کې د هغه په نامه باندې وي. که چیرې هغه وغواړي خپلې پیسې له دغوبانکونو څخه بل ځای ته انتقال کړي بیا هم باید د هغه د مصرف او تادیې لپاره لومړی پیشنهاد ورکړي. که دغه انتقال د هغو له نظر سره سمون درلود بیا به یو څه ورکوي او که یې سمون نه درلود بیا له حساب درلودونکي څخه د

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تحقيق امکان هم لري چې د خپلو پيسو د لګښت پوره توضيحات ورکړي.

دريم: له ډيرو وختونو را په دې خوا په نړيواله کچه د غربي دموکراسۍ د پلي کولو هڅې رواني دي. غربی دموکراسي هغه نظام دی چې په حقيقت کې د مسلمانانو لپاره وژونکې زهرجنه دوا غوندې ده چې که يې د استعمال سره ډير احتياط ونه شي پخپله وژونکی يادرمل کاروونکي هم ورسره وژلای شي. دغه تقليد شوې دموکراسي هغه يوازنی نظام دی چې د مسلمانانو په لاسونو باندې د اسلام جرړې باسي او د خدای پر ځمکه باندې د خدای نظام ناکافي او د اجتماعي ژوند د اړتيا وو سره ټکر تعبير وي.

دغه بې جلوه دموکراسي داسې يو نظام دی چې د فحش او منکراتو په تدريجي تعميم سره د اسلام سره مقابله کوي. هم دارنګه د داسې دموکراسۍ عاموالی او اعتياد د ځينو مسلمانانو لپاره د ارتداد او

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د اسلام سره د نه ميني او فاصلې سبب ګرځي. له ډيره وخته راپديخوا، د رسول الله ﷺ له زماني څخه تر اوس مهاله اسلام او مسلمانانو ته په يو او بل نامه سره د اسلام د مخ نيولو، بدنامولو، کمزوري کولو هڅې په زور، پيسو، تبليغ، شهوانيت او نورو وسيلو سره رواني وې او يا رواني دي. په هغو کې تر ټولو لوی سازش چې مثبته نتيجه يې ورکړې ده دغه ناولې نامقيده دموکراسي ده، چې د قومونو ملتونو او حکومتونو تر منځ د مذهبې درنو اختلافاتو سبب کيږي. په اوسني افغانستان او عراق کې د اشغال سبب هم په مسلمانانو کې د غربې دموکراسۍ د پلي کولو امتحاني دوره او کړکيچنه بېلګه ده چې د همدې هدف لپاره د ملتونو حکومتونه له منځه وړل کيږي، نظام او شتمنی له منځه ځي، پر کلتور، خاوره، نواميسو باندې تيری کيږي،

په لکونو انسانان په بمونو او باروتو وژل کيږي، زندانونو ته ليږل، توهينول خولاعادي خبره ده، خو د دې دموکراسۍ نتيجه هغه ناتار او غم شو چې جبيره يې ناشونې برېښي او نه کيږي.

څلورم: (د دغي صادرېدونکي دموکراسۍ غوښتونکي) غواړي چې دغه ډول ناولې دموکراسي په سعودی کې هم پلي کړي. دغه عناصر په ډيره بې صبری سره غواړي دغه هيواد ته چې د نړۍ د مسلمانانو مرکز دی د فحش او فساد لاره خلاصه کړي.

په ۱۹۹۰ ميلادي کال کې د سعودي عربستان په هکله د غربي دموکراتانو سروې روانه وه، ثو معلومه کړي چې ثومره نفوس د غربې ناولې دموکراسی پلوي کوي، د سروې له مخې هغو څرګنده کړې وه چې په سل کې اويا فيصده خلک د سعودي د اوسني شاهي نظام سره مخالفت لري او ناراضه دي. نو د خلکو د حقوقو د ورکولو لپاره بايد انتخابات وشي، مګر تر ډيره دا کار د سعودي د پخواني

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

پاچا ملک فهد تر مرګه پوري وځنډول شو، ځکه چې هغه له امريکايي واکمنانو سره ډيري نژدې اړيکي درلودې. د امريکايي واکمنانو ګټه پدې کې وه چې بايد د هغه له دغه ضعيفه حالت څخه چې کوما ته ورته حالت وو استفاده شوې وای.

په ۲۰۰۴ ميلادې کال کې د دويم ځل لپاره بياسروی وشوه. دويمه سروې ښيي چې د سعودی اوسيدونکي په سلو کې شپيته برخه

د اسامه او د هغه د ورته نظر پلوي کوي. له همدی کبله دا سروې او په افغانستان او عراق کې د جنګونو او تربګنيو له کبله وځنډيده خو بيا هم د دی پروژې د پر مخ بيولو لپاره پانګونه روانه ده. دا چې کله به هغوی خپل هدف ته رسيږي والله تعالی اعلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم: غربي دموکراسۍ اخلاقي فساد ته دومره وده ورکوي لکه د پسرلي باران چې ښيرازي مځکي او کرلي کښت ته وده ورکوي، د اسلام د بشپړ چوکاټ د ماتولو لپاره دا ترهرڅه موثر انتخاب دی چې د بشر او بیان د آزادۍ په نامه منکرات او شهواني فواحش په قانوني توګه مروج کیدلای شي. له بلې خوا د الهي احکامو حدود چې د زنا ، شرابو، لواطت، تبرج او داسې نورو د مخنیوي لپاره وضع شوي په بشپړه توګه له منځه وړلای شي.د دې ترڅنګ د نورو غیر اسلامي ادیانو لپاره د فعالیت لاره هوارولای شي، ځو مسلمانان د عزت، مال او نورو امتیازونو په ورکولو سره ارتداد ته وبلل شي، چې د یهودیت او نصرانیت او نورو ادیانو شعائر په اسلامي هېوادونو کې په تدریجي ډول خپاره شي. د بشري او انساني حدودو څخه پر هغه لوري پرمختګ وکړي چې د هغو داوږدې مبارزې ستر هدف دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

څو ورځې وړاندې مې په یوه اخبار کې د یوه ځوان هلك کیسه ولوستله کوم چې د ایډز په ناولې ناروغي اخته سوی وو. هغه د خپل رنځ د ورپیښیدو علت روښانه کوي او وایي چې ده په هغو دوو نجونو باندې باور کړی وو چې ده ته یې اطمینان ورکړی وو چې ګواکې هغوی له ده نه پرته د بل چا سره جنسي علاقه نه لري. هغه وایې ما هغو ته زړه ورنژدې کړ او بې دریغه مې له هغو سره زنا کول، خو کله چې زه په دغه مهلکه ناروغي اخته شوم هغه وخت راته معلومه شوه چې دغه دوې نجونې بدلمني او فاحشې نجونې وې. همدغه د دوی کاربار وو. نو ځکه ده پر دې ناوړه کار ارمان کاوه او پیښمانه وو. خو د ده دغې پښیمانۍ هغه ته هیڅ ګټه نسوای رسولای.

په یوه بل اخبار کې مې څو مرکې د شرابو له معتادینو سره ولوستې چې هغوی څنګه په شرابو روږد شول، چیرې شراب پیدا او

ومونډل شول او بالاخره اوس څه کیفیت ورته پیښ شوی وو. یو تن د عبدالهادي په نامه د خپل ځان کیسه روښانه کوي: د هغه په قول د ده پلار به هر وخت له ځانه سره یو بوتل راوړی.د هغه شربت به یې ښینبله، خو زه به یې د دغه بوتل څخه منع کولم. کله چې مې یوه ورځ په کور کې پلار او مور دواړه نه وه، ماله دغه غیابت څخه استفاده وکړه، هغه بوتل مې پیدا کړ او له هغه څخه مې څه شربت وڅښل، خو هغو شربتو زه دومره بې هوښه کړم چې په ځان باندې نه پوهېدم. کله چې پر هوښ راغلم په یوه کلینیک کې بستروم. زه تر روغتیا وروسته بیا د هغه بوتل په لټه کې شوم چې یو ځل بیا د هغو مزه وڅکم. هغه زیاته وې چې ما به تردې وروسته همیشه خپل پلار څاره چې له کومه ځایه شراب اخلي او په څه ډول یې تر لاسه کوي او د چا سره کښیني؟ په هر صورت د وخت په تیریدو سره مې د شرابو د پلورلو ځای پیدا کړ او اوس دادی دغسې معتادیم. له دې څخه څرګنده سوه چې دده د روږدیدو علت د ده د پلاراعتیاد وو.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

یوه بل کابلي ځوان د یوې مرکې په جواب کې ویلې وه، چې د ده په قول طالبان ډیر بد خلک وه. له موږ څخه یې آزادي سلب کړې وه، خو له کله څخه چې طالبان تللي دي د هغو د نظام په بدل کې دموکراسي راغلې او موږ ته خپل حق راکول شویدی. موږ اوس بشپړ آزاد یو د هیچا پروا نه لرو، زه اوس د خپلې انډیوالي یاګرل فرینډ سره پارک ته ځم. کله ناکله د هغې سره یو ځای پغمان، قرغې او د سالنګ لوري ته ځم، یو له بله مینه سره کوو، په میلو کې خوند سره اخلو، میلې او تماشې کوو. په دې توګه هغه په خپل دغه فاحش او منکر عمل خوښ وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي او دې ته ورته ډېر شيان د اوسني دموکراسی له امله په افتخار سره په مطبوعاتو کې ليدل کيږي چې هم خلکو ته پر فساد، فحشا او منکراتو جرأت ورکوي او هم ناخبره خلک ورسره روږديږي چې د داسي هر عمل سره مذهبې او ديني حيثيت ته تاوان رسيدلای شي. دلته چې اوس په خورا لوړه کچه د داسې قصدي اعمالو بيلګي ښکاره کيږي وړاندي وهم اوشک يقين ته رسوي چې په نتيجه کي له داسي عمل څخه يوه مغلقه او لا ينحله ستونزه جوړيږي.

دويم: دا چې په غربې نظامونو کې دموکراسی له هغه څه سره مطلق توپير موندلی دی چې په اوسنيو اسلامي هېوادونو کې نوي اوتازه راټوکيدلې ده. د بشر ازادې په منجمد انحصار کې راغلي، په انتخاباتو کې درغلي کيږي خلک په پيسو رانيول کيږي، هغه څوک چې د غرب د نظرياتو تاييد کوي د پيسو په زور او يا په کمو رايو سره بريالی کيدلای شي او هغه څوک چې د غربې نظرونو سره مخالفت لري يا په انتخاباتو کې حق نه ورکول کيږي يا که چاته حق هم ورکول شي، نو د هغه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د برياليتوب چانس به ډير کم وي، دموکراسي چې د خپلو پالونکو لخوا د بشپړې ازادی په شعار سره بدرګه کيږي تر ډيره د غربې نظرياتو تابع ده. که ضرورت پيدا کيږي نو د معصومو انسانانو وژل او تررول هم دهغو د تعريف له مخي د آزادی مانا لري او د هغو په اند يوه مباحه لاره بلل کيږي. اوس چې ناوړه او ناروا دموکراسي د غربې نظريې د پلي کولو لپاره د افغانانو د وينو په بهيدلو عملي کيږي، هره ورځ د دغه نظام

د راوستلو لپاره په سلګونو مسلمانان وژل کيږي، په جوپو جوپو نور مسلمانان د وطن پريښيودلو ته مجبوره کيږي. د داسي امريکايې دموکراسی به څه مانا او څه به يې ګټه وي؟؟

باندنی او کورني سياستونه او پاليسی

له بده مرغه ويلای سو چې د افغانستان کورني او بهرني سياستونه ډير وخت متضاد سياستونه وي. په ډيرو مواردو کې د تفريط او افراط سياستونه روښانه کوي. تر ډيره بهرنی سياست د افغانستان په اوږده تاريخ کې د مختلفو اشخاصو لخوا منحصر تاريخ لري،ځکه چې د بهرنيو مستکبرو امپراتوريو له مزاج سره په سترتوب دکې د ليوالتيا او بشپړتيا په سبب د حريت چانس ډيرکم لري، ديو معتدل سياست چې د افغانستان د ټولو حقوقو رعايت په نظر کې ونيسي ډير کم تر سترګو کيدلای شي. که څه هم په لومړي او دويم نړيوال جنګ کې د افغانستان بهرني سياست پر عدل او انصاف ولاړ او مستقله پاليسي يې درلودله، مګر تر ډيره دغه دريځ په اعتدال پاتي نشو.

د دې کار يو عمده او لوی دليل د افغانانو بې حده او بې اندازې خوشباوري ګڼلای شو چې هر وخت د افراط خوا تعقيبوي. کله چې يو افغان که څه هم د لوړو زده کړو او تجربو درلودونکی وي يا له لوی مسلک سره اشنا يا د افغانستان د يوه لوی پوستې مسؤوليت لري. بدبختانه کله چې د بهرنيو هيوادونو په سياست کې ورښکيل شي له دومري خوشباوری څخه کار اخلي چې نژدې د يوه هيواد له رسمي پاليسی سره په ټکر کې را شي او که چيري د يوه بهرني هيواد په ښو

(c) ketabton.com: The Digital Library

روابطو کې ورداخليږي نو د روابطو په وړاندې چې متقابل احترام دی د دوستی په وړاندې ډېر ښوييږي ان تردې چې ديوه هيواد په ښو اړيکو کې خپل توازن له لاسه ورکړي. داسې بې اندازې خوشباوري او خوړتيا چې بالاخره يې د خوړلو سبب ګرځي او ګرځيدلي، داسې خوشباوري او خواخوږې چې د خپلو هيوادوالو د ارادو او هيلو پرخلاف د پرديو رضا لټوي ، داسې خوشباوري او خوړتيا چې هغه دوست يې په دې لټه کې شي چې پر هيواد او خلکو يې د يرغل لاره هواره کړي.

که د افغانستان پر اوږده تاريخ ځغلنده نظر واچوو بياهم په نژدې تاريخونو کې د ليري تاريخونو بېلګې او تيروتني موندلای شو چې لا تر اوسه پورې زموږ هيواد او هيوادوال يوازې نه چې د تيروتنو جبران نشي کولای، بلکې تر اوسه پورې يې د قربانۍ هدف ګرځيدلي دي د مثال په توګه انګريزان د افغانستان تر پولو پورې په ګړندې برياليتوب

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

سره راورسيدل د خلکو په وينو کې يې د خپل غرور بيړۍ د هدف تر ساحله په چټکتيا سره روانه وساتله، دلته د ملتونو اراده، د جهاد او استقامت په لورې ښه ننګونه وه چې درې ځلې يې د خپلې مبارکې ارادې په اظهارولو سره خپلواکې ونه بايلله، حکومت په بشپړه وفادارۍ د افغانستان د ځمکنې بشپړتيا او استقلال په هيله په نه ستړې کيدونکې توګه قرباني ورکړه. له خپل هيواده يې دفاع وکړه، په خپلو وعدو او وظائفو کې رشتينې پاته شول، انګريزان يې د درنو تلفاتو په ورکولو سره مات او وشړل. شرميدلې يې له خپله هيواده وايستل. مګر بدبختانه د حکومت د بهرنې سياست واکمنو دشهيدانو مبارکې وينې هدر او په اوبو لاهو کړې، په لږ رشوت او بډويې چې د هغه ۱۲ لکو تر ۱۴ لکو کلدارو پورې ورکول سوې دافغانانو په وينو ګټلې افغانستان يې يوځل بيا د انګريزانو په واک کې ورکړ، د انګريزانو د ناوړو ارادو او

قوي ښکار په دام کې ولوېدل، هر څه يې پر ځانونو ومنل هرڅه يې له لاسه ورکړل. ترڅو د محدود وخت لپاره د قدرت او فحاشۍ په هوس او نوش کې مست اوسي، شراب او کباب تر کومې تير کړي، له ډېرو او ښايستو ښځو خوند واخلي، په عياشۍ ژوند وکړي، د شهيدانو قرباني، د خلکو کلکه اراده، د کونډو او يتيمانو کړاوونه هير کړي.

دويم مثال د بېلګې په توګه د کمونستې ښامار په منګولو کې ښکيلتياده، کله چې امان الله د خپل پلار تر مرګ وروسته د افغانستان د استقلال د استرداد دعوه وکړه د هغه په دغه ميړانه سره افغانانو ګڼله چې هغه د استقلال او خپلواکۍ په ګټلو سره د دغه هيواد د خلکو او شهيدانو ارزو پوره کړه او نور يې ګواکې افغانستان خپلواک هيواد کړ، له بده مرغه لږ وخت وروسته بياهم د مذهبې او کلتورې پلوه بې پروايۍ، غربې کلتور ته ګړندی رجحان د خلکو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د ارادو سپکاوي د هغه د قدرت ټغر هم ورټول کړ. بهرنی سياست د خلکو له احساساتو سره په ټکر کې راغی، چې په تدريجي ډول يې لويو غميزو ته لاره پرانستل.

د بهرنی سياست مانا او مفهوم څه دی؟ دلته د دغه سياست په کولوسره پنځه عمده څيزونه د بنسټونو په توګه په نظر کې نيول کيږي.

لومړی: د ګاونډيو هيوادونو سره ښې اړيکې او متقابل احترام ،

دويم د بهرنيو ستونزو له معيارونو څخه پوهاوی او خبرتيا ده ترڅو ټول ملت ويښ او باخبره وساتل شي.

دريم: د نړۍ د نوو او زړو انکشافاتو څخه په بشپړه توګه استفاده کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم. په بهرنی سویه باندي د خپل هیواد د استقلال له ساتلو سره سره د کلتور او مذهب سالمیت ته پوره پاملرنه.

پنځم: په بهرنیو هیوادونو کې د خپلو اتباعو د حقوقو دفاع او د هغو د سر او مال ضمانت کول،

داسي نور جزئیات چې په تجارت، قرارداد ، تعلیم او تربیه،کدري روزنه، قرضه او کمک، پوځي عسکري روزنه او لاس ته راوړنه ټول تر یوه قانوني چتر لاندې په هغو پنځه ځیزونو کې همړغي ده، دا او دې ته ورته سیاست او پالیسي د هر هیواد لپاره اړینه ده چې پري ملامتیا نشي ویل کیدلای، دلته دا خبره ډیره ضروري ده چې د هر بهرني تماس په ترخ کی ټول کورني ملحوظات او ارزښتونه په پام کی ونیول شي تر ټولو ضروري داخلي همفکري اوننګونه ده چې ټوله هیواد له هغه سره په بدمرغي اوښتلای شي، په ټولو بهرنیو پالیسیو کې دومره احتیاط پکار دی چې له هري کړني سره د اولس اراده په نظر کې ونیول شي ترڅو ښه پاکه لاره په وړاندي صفا وبریښي هم هغه تګلاره عملي کړای شي مګر زموږ په بهرني سیاست کې څو عمده مشکلات دی چې موږ یې همیشه قرباني ګرځیدلي یو:

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

لومړی: ښوونه او روزنه

دویم : د بهرنیو سازمانونو رنګ او ډول

دریم: د هیواد دننه د بهرني کلتور وده

څلورم: د مسؤولو اشخاصو خوشباوري

پنځم: د ښو اړیکو په خاطر له یوه بل هیواد سره په کلتوري شکل نارښتیني چلند.

لومړی: تعلیم او تربیه تر ټولو مهم عنصر دی چې په هر وخت کې د هیواد او نوي نسل مستقبل وربانديې ولاړ وي او د ښه او سوکاله ژوند لپاره غوره پرمختګ وربانديې کیدلای شي، د تیر څه په تعقیب

د راتلونکي لاره ښه څارلای شي او دا تر ټولو ضروري ده چې د یوه ښه بنسټ سره نوي انکشاف بې خطره رامنځته شي، د تعلیم او تربیې ننني ستونزي مو په لومړي څپرکې کې ذکر کړي. د یادوني وړده چې بهرني هیوادونوته د زده کونکو د لیږلو ستونزه یوه عمده ستونزه ده دا ستونزه کیدای شي لائقو استاذانو یا د عصري او نوو تجهیزاتو د نشتوالي له کبله وي. د نویو تجهیزاتو په بشپړتیا سره د لوړوزدکړو دپوهنتونو نیمګړتیابشپړه کولای شي دغه نیمګړتیازده کونکوداړتیا لاره پیدا کوي چې شاګردان یا زده کوونکي دلوړوزده کړو لپاره خپل هېواد ته د خدمت په موخه نورو هېوادونو ته په رسمي یا غیر رسمي ډول استول کیږي چې د افغانستان اساسي ستونزي له همدې ځایه راولاړیږي. د وخت په تیریدوسره پاړسوب پیداکوي.

دغه ستونزي څو برخي لري. زه دلته غواړم د هغو دري برخي راوسپړم: لومړی هغه ځوان زده کونکی چې په اسلامي روزنه سره پوره نه وي روزل شوي هغه خالي ذهن وي په لږ وخت کې د خپل ځان لپاره د بل هېواد مفکوره او د ښوونکي عکس خپلوي زده کونکی په دغه تقلید سره له اسلامي مفکوري سره نور په واټن کې راځي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دویم: زده کونکی تر ډیره د هغو مفکورو سره اشنایي پیدا کوي چې اسلام ورسره ټکر لري. هغه به د بهرنیو سازمانونو له مېلمستیاوو څخه خوند اخلي بالاخره هیواد ته د راستنیدو سره سم یونا اشنا فکر ته کارپیل کوي. البته موږ د داسي ډیرو بیلګو شاهدان یو.

دریم: هغه زده کونکي چې د بهرني تعلیم وس او توان نلري په خپل ځان کي د مایوسۍ اوکمی احساس کوي که څه هم د هغه لیاقت ترهغه بل ډیرښه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تعليم او تربيې جرړي (ريښي) خو لا تر هغه څه پوري ډيره ځانګړتيا لري چې د هغه هيواد د مفاداتو او کلتور وده په نظرکې ونيسي. په بهرنيو هيوادونو کې په لويه پيمانه د شتمنو کورنيو زده کوونکي روزل کيږي يا د لويو منصبونو د درلودونکو اولادونه وي، طبعاً د داسې اشخاصو اولادونه په سياسي زده کړو کې ډيره برخه اخلي يا د هغو پلرونه او ميندي هغو ته دغه انتخاب کوي يا د ميراث په ډول د هغوی ليوالتيا د سياست سره وي. په هرصورت کله چې په بهرنيو هيوادونو کې د برياليي سياست په لټه کې شي، نو د ټولو سازمانونو سياستونه مطالعه کوي. د هغو ايډيالوژي يې په دماغ کې ځاي نيسي، يا د کوربه هيواد له روان سياست نه رنګ اخلي چې په همدي توګه د خپل مستقبل لپاره د خپلي خوښي انتخاب کوي،

د مثال په توګه که يو زده کوونکی په روسيه کې زده کړه کړې وي هغه د ځان او هيواد لپاره کمونستي ايډيالوژي انتخابوي، که چا په چين کې زده کړه کړې وي هغه د ځان او هيواد لپاره د کمونستۍ نظام بل ډول انتخابوي،که چا په اروپا يا په نورو لويديزو هيوادونوکې زده کړه کړې وي هغه د ځان او هيواد لپاره پانګوالي، نړيوالي او کپيټالستي يا غربې دموکراسۍ انتخاب کړي وي او که چا په يوه اسلامي هيواد کې او په يوه اسلامي چاپيريال کې زده کړه کړې وي هغه بيا د ځان اوهيواد لپاره اسلامي نظام انتخاب کړی وی چې د دغو مختلفو مفکورو بيلوالی يو ليدلای هم نه سي او ترکيب يې بيابيلي ستونزې لري.

دويم: د مسؤولو اشخاصو نژديوالی يا دوستي ده چې په ټاکلي ډول نتيجه له ځانه سره راوړي، خو د ناکافي تجربې او د کمي پوهني له امله د هيواد د ټولو وګړو، کلتور او عنعناتو اهميت يې له نظره

غورځولی وي چې په همدي توګه د توپير خوځنده بهير لا پسې اوږديږي.

د بهرني کلتور وده او پايښت، لکه څنګه چې مو وړاندي د هغه ارزښت په نظر کې نيولی دلته بايدوواېوچې د نړۍ هر هيواد د خپل کلتور د ودي لپاره په نه ستړي کيدونکي توګه کار کوي په نورو هيوادونو کې خپل کلتور خپروي او هغه ته رشد ورکوي، خو له بده مرغه چې زموږ خپل کلتور د ځينو خپلو خلکو لپاره شرم او عار بلل کيږي. د دې پر ځاي چې خپل کلتور رسم او رواج ته وده ورکول شي هغه شاته غورځوي. د دې دوه مثاله زه د يوه شاهد په توګه په ګوتو کولای سم. يو دا چې ما خپل زوی مکتب ته د زده کړې لپاره په خپلو کلتوري او ملي جامو کې استاوه، خو د ښوونکي لخوا په څو ځله د اخطار په ډول ورته ويل شوي چې پتلون او نيکټايې د زده کونکي لپاره اجباري کار دی. که نه نو له مکتب نه به يې اخراج کړي، دلته د کلتور پر ضد عمل کول په رسمي چوکاټ کې کيږي. د دې سره سره چې نيکټايې او پتلون اصلاً د هيڅ مسلمان او افغانانو اصلي کلتور ندی چې دومره ټينګار ورباندې وشي چې يو زده کونکی يې له کبله د زده کړې له نعمت څخه محروم پاته شي دا خو لا بيل سوال دی چې افغانستان د مسلمانانو کور دی.

دريم : د اوسني جمهوري رياست ادارهٔ امور ته يو چا د دندې غوښتنليک ورکړی وو. هغه نفر ښه لياقت درلود، په اقتصادی زده کړو کې يې ماسټري درلوده. د دې سره سره هغه ته ويل شوي وه چې دلته پتلون او غربې لباس اجباري دی، که نه نو د ده لپاره په افغاني کلتوري لباس کې ځای نشته. ځکه هغه سرې مسنونه ږيره اوسنتي جامې اغوستي وې. دا د چارو په اداره کې د افغانستان د جمهوري رياست لپاره مرکزي حيثيت لري.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ډېر مثالونه شته چې د ږيري خريل، د بوغرې يا حجاب ليري کول او نور داسې غير شرعي افعال پکښې حتمي بلل شوي دي. همدي ته ورته اعمال او افعال د بهرني کلتور برخه ده چې زموږ په هېواد کې زموږ کلتور ته صدمه رسوي او له بهرني کلتور نه رنګ اخلي. له بده مرغه چې زموږ د غربې کلتور پلوي افغانان يې په نه سترې کيدونکي او نابللۍ چوپړ کې ځانونه په کلتوري نيواک کي اچوي.

د مسؤولو اشخاصو خوشباوري : لکه څنګه چې مو مخکي د دې خوشباورۍ تفصيل د عامو افغانانو لپاره ياد کړ، همدا خوشباوري په افغاني خواصو کې هم سته چې ډير خطرناکه عواقب لري، د عامو خلکو خوشباوري تر چارواکو او مسؤولو اشخاصو پوري محدوده او ليوالتيايې هم دومره مهمه وه. مثلاً ظاهرشاه چې اوسني اساسي قانون ورته د ملت د بابا لقب ورکړی دی. د ده تر شخصيت پوري داوو چې ظاهرشاه پر ځمکه د خدای د رحمت سيوري دی يا دا چې هغه

د اووه وليانو مرتبه لري. د هغه اطاعت فرض او مخالفت يې ګناه ده، سره د دې چې هغه ته د ملت د بابا لقب هم ورکول شو مګر هغه د مرګ تر وخته پوري د الله جل جلاله فرض حج ته هم زړه ښه نه کړ. د کابل په ښار کې يې تر مسجدونو سينماوو ته ښه خدمت کړی د هېواد تر نورو ودانيو يې د عياشۍ حوضونه د خپلي عياشۍ لپاره ډير جوړ کړي وه او په مساجدو کې لکه د پل خشتي په مرکزي جامع کي د اوداسه د اوبو انتظام هم نه وو داچې ده غريب خپله د لمانځه سره څومره ليوالتيادرلوده دادده ذاتي مسؤوليت وو. همداسې نور مثالونه ډير سته. مګر د خواصو خوشباوري بيا داسې نده د هغو خوشباورې ډيري خطرناکي پايلي لري لکه د تره کي، کارمل او

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

کرزي غوندې کړني چې هيواد او ټولنه يې له نه جبرانېدونکو ستونزو سره مخامخ کړه، بهرنيانو ته دومره ورنژدي شول چې د هيواد د يوه وګړي وژل ياپه تورو زندانونو کې د هغو اچول د هغو حق بولي. له مغرورو، ظالمو، سرټمبه وو او وژونکو بهرنيانو څخه د توقيف يا څيړنو حق هم د افغانانو په واک کې نسته. د دغو بې وارثو مظلومو افغانانو ويني ورته مباح ګڼل شوي. دومره خوشباوري چې په هغه چا باندې باور وکړي چې څو ځله يې افغانستان له ورکاوي اونابودۍ سره مخامخ کړي او لوی افغانستان يې په کوچني کهول بدل کړی، دومره بياهم پرهغه چا باندې خوشباوره شي چې د افغانستان پر بدن يې د قصاب غوندې د پريکيدلو تيره چاړه په لاس کې نيولې ده دومره خوشباوره شي چې د ديني او تاريخي دښمنانو لانور هم په هيوادکې زياتوالي او دايمي اډې غواړي، دومره خوشباوري چې د الله ﷲ له لاري پرته غواړي پر بله لاره ثواب ته ځان ورسوي، هسې خوشباوري چې ناروا وو ته په اسلامي ټولنه کې قانوني بڼه ورکړي، داسې خوشباوري چې د خپلو خلکو ارادې په نظر کې ونه نيسي د پرديو ارادو ته د لومړيتوب حق ورکوي.

پنځم: د ښو اړيکو په خاطر له يو بل هيواد سره په کلتوري بڼه نا رښتين چلند کول:

د دې اړيکو بيلګي اوس هم ډيري دي او ډيري وړاندي تيري شويدي چې ډير پراخ تفصيل ته اړتيا لري، زه دلته د لږو بيلګو په په راوړلو اکتفا کوم، دلته په ناسمه توګه بهرنيان تشويقول او هغو ته اطمينان ورکول يوه غولونه ده، چې خپل هيواد پکښې رانښکيل کړي او يا دا چې د ملت د وګړو له اعتماد څخه ناوړه استفاده او يا معامله کول چې د ملت وګړي ترې ناخبره اوسي، د مثال په توګه له

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهرنيانو سره ترون کول، خپلې خاوري ته راوستل، يا رابلل د هغو په جزئياتو هيوادوال نه پوهول، يو ناسم او نارښتين عمل دی. يا دا چې بهرني يرغلګر تشويقول هغو ته اطمنان ورکول چې د هيواد وګړي د دوی د راتګ خنډ نه ګرځي. يا دا چې د دغه هيواد اوسيدونکې ورباندې خوشحاليږي. يا دا چې ټول هيوادوال د دوی د راتګ غوښتونکي دي، دا هم يوه ناسمه او نا رښتيني کړنه ده چې په نتيجه کې د ملت ارادې ته په ډېره سپکه او بې احترامۍ کتل کيږي، د خلکو عزت او کلتور پکښې پايماليږي يا دا چې خلکو ته په دې سره اطمينان ورکول چې ګواکې بهرنيان د دوي د ارادې، مذهب او کلتور درناوی کوي، دلته

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د يوه مستامن په صفت اوسيږي، د هيواد په کورنيو او بهرنيو کړنو اوپاليسيو کې لاسوهنه او مداخله نه کوي، يوازي د هيواد د اساسي قانون په چوکاټ کې د حکومت په چارو کې ورسره مرسته کوي، د حکومت پريکړو او د اولس ارادی ته په بشپړه توګه احترام کوي، په اصطلاح د افغانستان د اساسي قانون په چوکاټ کې عمل کوي ، داهم يو ناسم او نا رښتينی عمل دی چې د شبهاتو او شکونو په توليد کې ښه زيات والی راولي، يا دا چې په اقتصادي او پوځي ترونونو کې د انحصار په شکل درغلي کوي يا داچي خپل ولس تري ناخبره ساتي يا دا چې قرضي او پورونه همداراز مرستې اوکومکونه دهيواد د ابادۍ په نوم اخلي بيا هغه پر نورو بې درکه مدارکو لګوي او بار او حساب يې پر اولس اچوي. دا هغه څه دي چې په حقيقت کې ناسمي او نارښتيې کړنې بلل کيږي. د دې يوه بله نژدې بېلګه د کمونستانو ناروا پاليسۍ وي چې پخواني شوروې اتحادته په خورالوړه کچه

خوشباوري وه، کمونستان چې شمېر يې تر ۱۵۰۰۰پوري رسيدلي وو په نابېره توګه په ۱۳۵۷کال د ثور پر اوومه د کودتا په ډول قدرت ته ورسيدل دا چې څومره وخت دغه چرګوښي د افغانستان په غيږ کې د بل په ايډيالوژي ستر شيوه هغه به تاريخ ته پريږدو، دلته به ددغي کودتا منفي ټکو ته ورشو.

لومړی داچې کمونستانو په داسې وخت کې کودتا وکړه چې هيواد نسبتا د پرمختګ پر لورې ګامونه اوچت کړي وه. په اقتصادي لحاظ د دغه هيواد په تاريخ کې ډير ښه پلانونه جوړسوي وه هيواد او هيوادوالو په سوله او سوکالۍ کي ژوندکاوه همداوخت د افغانستان د خپلواکۍ بيرغ ښه رپانده وو. که څه هم هغه وخت په نظام کې ډيري نيمګړتياوي موجودوي وې او د هغو اصلاح پکاروه. ځکه په نظام کې هغه ايډيالوژۍ ننوتلي وې چې د ځينو خلکو دياشخصيتونو احساسات يې راپاروليې وه. دغه نيمګړتياوي په اسلامي افکارو باندې پوره کيدلای شوې، خو په يوه کفري او غيراسلامي نظريه او فکر سره د نظام راپرځول يوه لويه فاجعه او نه جبرانيدونکی جرم وو چې په هيڅ توګه د دغي خونړۍ او ناروا کودتا ضرورت نه وو.

کمونستانو د خپلې واکمنۍ د ساتنې لپاره له پخواني شوروي اتحاد څخه د مداخلي غوښتنه وکړه چې د دوی ريږديدلي او کړپيدلي پښې د هغو په مټو ټينګې کړي، څو د دوی قدرت ته بقا ورکړي او د افغانستان د مسلمان ولس د پاڅون سره خپلي ناروا دښمنۍ ته پياوړتيا ورکړي. دلته کمونستانو دوه څيزونه چې بيخي ډير مهم وه له نظره غورځولي وه: لومړی د مذهبې علمای کرامو او مذهبي چارو اهميت او ارزښت وو دويم د ملت د وګړو اراده: ځکه هر واکمن ته پکار

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده چې تر ټولو وړاندې د خپلو خلکو اراده په نظر کې ونيسي او د هغو سره د ډېرو لويو او مهمو اقداماتو په اړه سلا مشوره وکړي او د هيواد د سترو لاربښوونکو هم فکري او همکاري را جلب کړي او د هغو نظرونه په غور سره مطالعه کړي. خو کمونستانو د دې پروا ونکړه او په ډېره بې پروايۍ سره يې د مذهب او د خلکو د ارادې سپکاوی وکړ.

افغاني کمونستانو په دوو ناسمو او نارښتينو ټکو بهرني يرغلګر وغولول، لومړی د کمونستۍ بدمرغ نظام سره د افغانستان د وګړو مينه اوليوالتيا. دويم: د هغو د راتګ په اړه د افغانستان د خلکو د اکثريت توافق. د مثال په توګه هغو کريملين او برژنيف ته ډاډ ورکړی وو چې د افغانستان خلک له کمونستي نظام سره مخالفت نه لري. خلک ټوله د شاهي کورنۍ له انحصار څخه تنګ شوي دي، په ځانګړې توګه بې وزلي او غريبه طبقه خلک لکه بزګر، کوچيان او داسې نورې کورنۍ د همدغو ګوډاګيو په مرسته د کمونستي نظام د ټينګولو لپاره د پخواني شوروي اتحاد زورځواکو سرو لښکرو په ډېره بې رحمی پر افغانستان باندې يرغل وکړ د دغو ناولو اشخاصو مفکوره په دغه يرغل کې مهم او مثبت رول درلود. د دې پوچ مغزو په نظر له يوه نه ماتيدونکي ځواک سره زياته مرسته کول د افغانانو هيله ده او ډېر افغانان د شوروي اتحاد د سرو پوځونو له راتګ سره مخالفت نه لري. په همداسې بلنه کې ناسم او نارښتين ويلو عمل وشو ځکه نو د سرو لښکرو راتګ او د هغو يرغل په دغه اسلامي اوسنتي هيواد کې ښه استقبال نه شو او نه خلکو ته د قبول وړ عمل وو چې کمونستانو پرې اقدام وکړ چې په نتيجه کې هم دوی او هم سرې نړۍ خورې لښکرې په غم واوښتې. استکباري قوت يې ټوټه ټوټه سو. په شرمونووشرميدل زموږ ښکلی افغانستان يې هم د ويرونو او غمونو په سيلابونو لاهو کړ.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دويم مثال د افغانستان د اسلامي امارت دوره ده. د افغانستان اسلامي امارت د افغانانو لخوا ښه استقبال شو، پياوړی شو اوسترتوب ته ورسيد، که څه هم واکمن د ناسم او نارښتين بهير مصداق نشي کيدلای، خو په بهرنی سياست کې يې نميګړتيا ډېره وه. په عامه توګه خوشباوري چې په ټولو افغانانو کې ډېره ده، په دغه نظام کې هم د صداقت باوجود ډېره وه، چې هغه د يوه لوی مشکل سبب وګرځيده. دلته دوه لوی عاملونه بايد تر څېړنې لاندې ونيسم. لومړی خوشباوري د اسامه بن لادن او د هغه د شبکې(نيټ ورک) په هکله وه. دويم د ګاونډي هيواد پاکستان او نورو مسلمانانو په هکله. اسامه بن لادن که څه هم د رباني صاحب د حکومت په وخت کې افغانستان ته رادعوت سوي او راغلی وو، خو طالبانو ته يې د ورنژدې کيدو پر وخت يو ښه باوري ټاټوبی خپل کړ. ښه کوربه ورته په خپل کورکې د ميلمه پالنې ټټر پرانستی، که څه هم اسامه مجاهد مسلمان او د افغانستان د خلکو ميلمه وو؛ خو تر ډېره يې د افغانستان د خلکو، په تيره د اسلامي امارت د محترم زعيم له خوشباورۍ او خوا خوږۍ څخه استفاده وکړه.

پاکستان که څه هم د افغانانو لپاره د هجرت د دويم کور مانا درلوده، په سخت مشکل او ډير بد حالت کې يې د هغو لاس نيوی کړی وو، خو بيا هم پر افغانستان باندې د انحصار په لټه کې وو. پاکستان نه غوښتل چې افغانستان د يوه معتدل سياست په رڼا کې له نړۍ سره سترګې وجنګوي. پاکستان په ډېر زيات زيار سره هڅه کوله چې د افغانستان اسلامي امارت اړيکې د نورې نړۍ سره د پاکستان له لارې ترسره سي. په همدغه چوکاټ کې يې له افغانستان سره دوستي او همکاري دواړه ښودل. افغانستان هم د ګاونډي او اسلامي هيواد په توګه تر ډېره ورباندې ښه باور درلود. دويم مذهبي علمای کرامو او نورو تنظيمونو چې په افغاني معتدل نظام کې يې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر ننه ايستلو هڅې کولې، په افغانستان کې هغه څه غوښتل چې په پاکستان کې يې نه غوښتل او يا ورسره دومره حساسيت نه ښيي. چې د غه ډول پاليسيو هم د افغانستان په وړاندې د ډيري خوشباورۍ انګيرنه درلودله. له بلې خوا د پاکستان هغه حکومت چې د مشرف خبيث په مشرۍ يې د افغانستان د اسلامي امارت د له منځه وړلو لپاره د مسلمانانو په ورکړه او خرڅولو هم صرفه ونکړه، د پاکستان حکومت خپلې اډې د افغانانو او افغانستان پر ضد د امريکا په واک کې ورکړې. په حسن ابدال، تربيله ډيم، جيکب آباد او ډالبندين کې يې هوايي فضا د هغو په اختيار کې ورکړه ان تر دې ليکلو پورې چې په۲۰۱۰کې بشپړه سوه د امريکايانو ټول بمونه، ټانکونه، ګولۍ او د وژلو او ژوبلولو نور څه هم د پاکستان له لارې افغانستان ته د مسلمانانو د وژلو لپاره راځي چې تر اوسه پکښې تر يو سل او ديرش زره کسان په همدغو موادو په شهادت رسيدلي دي. داچې څومره کورونه او کلي وران سوي دي دا لا بېله خبره ده. هر هغه څه يې وکړه چې مسلمان افغانان ووژني، هيواد يې خراب شي، خلک يې بې عزته شي بيا هم وربانديې د يوې ذرې اعتماد کول دخوشباورۍ مانا در لوده؟؟.

دريم مثال د غربي دموکراسی روان دوردی.

د اوسنۍ غربي دموکراسۍ په څواکمني کي هم د ناسم او نارښتين سلوک اعمال ليدل کيږي. د لته هم ډيري ډيري منفوري بيلګي ترسترګو کيږي. غواړم څو بيلګي د مثال په توګه راوسپړم:

لومړی

د دموکراسۍ سره د خلکو مذهبې او ملي ليوالتيا او مناسب وخت.
دويم له بهرنيو يرغلګرو قواوو سره د خلکو توافق. دريم بهرنۍ نړۍ ته د باور اطمينان او د ستونزو له منځه تلل.

لومړی: دابه څومره حقيقيت وې چې د افغانستان هغه ولس چې د اسلامي سپېڅلي شريعت او اسماني نظام په هيله يې په ميليونونو انسانان او ښکلي ځوانان قرباني ورکړيدي، هجرت يې کړي او د خپل ښکلی هېواد ټولي شتمنۍ يې قرباني کړي، موافق وې چې د هغو

د ټولو هيلو پر خلاف غربې ډول دموکراسي پلي شي، که څه هم افغانان له مشروع ازادی سره تاريخي ليوالتيا لري، خو د اسلام د سپيڅلي مذهب په وړاندي هيڅ ډول قانون ته ليواله نه دي. اوس به د دموکراسۍ نظام ته راشو. که په ښه غور سره وکتل شي چې د اسلام چوکاټ د احاطي په توګه درزمن اوداغي نشي نو بيا هرڅه مباح دي هيڅ مشکل نشته چې د مباحاتو پر پرانستې لاره ځانته لاسته راوړنه ولري، خو که د دې په خلاف کاروشي نو بيا به بدبختي رابخښي، هر هغه نظام چې امنيت پکښي تامينيږي، د خلکو حقوق پکښي ساتل کيږي، شرعي نيمګړتيا ونلري، په اصولو کې له اسلام سره ټکر ونلري هغه ته شرعي صبغه ورکول کيږي. که د دموکراسۍ مانا داوي چې حکومت د ولس په عامه انتخاب سره وټاکل شي هم دا قانون په اسلام کې د ډيره اوږده مهاله پلي شويدی، خلفای راشدين رضوان الله تعالی عليهم اجمعين د صحابۀ کرامو رضوان الله عليهم اجمعين په انتخاب سره د اسلام د لوی خلافت دندې ترلاسه کړيدي. مګر ښکاره فرق يې دا دی چې د غرا محمدی شريعت سره به د بدعت او يا منهي او منکر ښکارندوی نه وي. اسلام په حقيقت کې د نصرانيت او يهوديت له اديانو سره توپير لري. ځکه په تورات او انجيل کې له احکامو او ابلاغو پرته د يوه حکومتي نظام قانون وجود نلري، نو له همدې کبله په غربې نړۍ کې حکومت او مذهب بېل ساتل شوي، مګر اسلام

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي
د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انسانانو اجتماعي او شخصي ژوند ټول احاطه کړي او د ژوند د ټولو چارو لپاره که حکومت وي او که تجارت، دعوی وي که د بشر حقوق کافي تګلاره لري. نو په داسې شرائطو او امتیازاتو کې د دې ضرورت نشته او نه هم مذهبي علمای کرام د دې اجازه ورکوي چې

د سیکولر نظام په ډول حکومت او مذهب بیل وساتل شي.

بیا هم راځو امریکایې تقلید ته.

دغه امریکایې میتود یا دموکراسي په هېواد کې په داسې نوم معرفي شوه، چې ګواکې د هرچا حق، د بشر حق، مذهبې حق، کلتوري حق، د ښځې او نر حق پکښې خوندي ساتل شویدي، په نهایې شکل سره به د عدل او انصاف فیصلې کیږي، هیواد ته به امنیت راځي، پر هیچا به ظلم او تیری نه کیږي. بهرني یرغلګرقوتونه به له خلکو سره

دکتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د افغانستان په ابادۍ کې مرسته کوي، مذهبې او کلتوري عنعناتو ته به پوره درناوی کوي، خو دغه ژمني د عمل په ډګر کې هیڅ پلي نه شوي. دلته بیا هم د ناسم او نارښتیا ویلو عمل شوی دی. البته دا د دې لپاره چې بهرنیان دېته لیواله شي چې افغانستان د اسلام ضدغربې دموکراسۍ لپاره په لیوالتیاسره اماده ګي لري او یا دا چې خلکو ته په بې مفهومه تبلیغ ذهنیت ورکول شوي چې دغه دودیزه غربي دموکراسي له اسلامي او ملي کلتور سره هیڅ تضاد نه لري. یو بل علت داهم کېدلای سي چې له بهرنیو یرغلګرو قوتونو سره له ډیره وخته د افغانانو حساسیت موجود دی او موجود به وي همدارنګه زاړه زخمونه لاهم تراوسه د وینو بوی ورکوي. په داسي شرائطو کې بهرني یرغلګر تشویقول چې ګواکي د هیواد اکثریت وګړي دوی ته خوشبین او لیواله دې

او هیچا ته به اجازه ور نه کړي چې د بهرنیو یرغلګرو په وړاندې لاس، پښه او خوله وخوځوي، داهم د نه رښتیا او ناسمو ویلو ناکامه پالیسي وه چې د ملت د ارادې په مخالفت کې لټول شوي وه.اوس دا چې دلته دا متل هم وویل شي (زورغونډۍ هواره وي).

یو بل کار چي اوس تازه کمپاین ورته پیل سوی دی هغه د امریکا د وینو خوړونکو یرغلګرو دایمي اډې دي ، څنګه چې دا اوسنی قدرت د بهرنیو کمپنیو او انجوګانو د پخوانیو کارمندانو او شمالي ټلوالي سره دي چې اکثریت بهرني تابعیتونه لري غواړي د دغه قدرت د ساتلو او بقا لپاره د امریکا د یرغلګرو د دایمي پاته کېدو لپاره کمپاین وکړي . مطبوعات چي تر ډېره د غربیانو په پنډو او پیسو چلیږي هم دې خبري ته داسي کسان د تبصرو لپاره را غواړي چي همدغه نظریات تایید کړي داسي هم امکان لري چي د لویي جرګې په نامه یو څو معلوم کسان

دکتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د بډو او پیسو په زور راولي او د ملت د نماینده ګانو نوم ورکړي او دغه ناروا پروژه ورباندي پاس کړي او بیا د امریکایانو دایمي اډوته چي

د دایمي ستونزي په معنا دي قانوني بڼه ورکړي. دا هم د ناسمو کړنو او ویلو ناکامه پروسې دي چي د خلکو په اوسنیو شرایطو کي موږ د خلکو هیڅ واقعي نماینده ګان نه لرو ، نه په پارلمان کي ، نه په جرګه کي ، نه په کابینه کي او نه هم جمهور رئیس د خلکو واقعي نماینده دی. ځکه چي هیواد عملاً اشغال دی . هر څه د یرغلګرو په خوښه اوړي او را اوړي. جمهور رئیس غریب د ناوسۍ له امله په عام محضر کي ژاړي . په هیواد کي سراسري جنګ روان دی د خلکو او حکومت تر منځ فاصله د ځمکي او آسمان غوندي ده. نو څنګه ممکنه ده چي د هیواد په نماینده ګي د چا سره قرارداد وکړي . ښه به داوي چي همدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس یوازې په ورځنیو کارونو او اړتیاوو باندې اکتفا وکړي او د داسې طولاني او اوږدو قراردادونو څخه ځان وساتي کوم چې د افغانستان د مستقبل سره تړلي دي تر څو په افغانستان کې پوره امن او رښتیانی او حقیقي نماینده حکومت راځي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

کورنی سیاست

د افغانستان کورنی سیاست له ډېرو اوږدو زمانو څخه ترینګلتیا او پیچلتیا لري او په تحمل باندې نه ولاړه پالیسي د دغه ترینګلتیا کلکه جرړه ده. د انحصار او میراث یا په قومي توپیرونو کې ځان ځاني لټول شوي، د ډیرو رکنونو په مجاز کې پایښت په ناسم او نارښتین شکل سره شوي دی دلته هم ډیر څیزونه علتونه او بیلګې لیدل کیږي چې د دغو پیچلتیاوو اسباب جوړوي، مګر زه هغه نکتې څیړل غواړم چې زما فکریې زما د لنډ عمر په لړ کې ادراک کړیدی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

هغه اته علتونه دي چې مایې تر ډیره په څیړنه کې لاس ته راوړنه او بریا موندلې ده.

لومړی د قدرت انحصار، دویم د تحمل کمښت، دریم د ضوابطو پر ځای روابطو ته ترجیح ورکول، څلورم تعصب ته وده ورکول، پنځم اداري نیمګړتیا، شپږم د اشخاصو په رجحان سره بهرنی سیاست، اووم د قدرت د ټینګښت لپاره د اشخاصو ضایع کول،اتم د قضایې قوي نه ناپیلتوب.

په قدرت کې انحصار یا د قدرت انحصار په افغانستان کې یو عمده علت دی چې تل یې د خلکو احساسات راپارولي یازخمي کړي دي. کله د یوې کورنۍ لخوا او کله د یوه تنظیم لخوا او کله د یوه سمت لخوا کله په یوه ایډیالوژي اوکله په بله ایډیالوژي سره، خو دا ټول انحصارونه که په انحصار کې انحصار وي او که په یوڅه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراخوالي کې انحصار وي،د دغه هیواد لپاره ښه پایلي نلري، د انحصار مرض تر ډیره وخته پورې او له ډیره وخت نه په افغانانو کې یو ساري او مهلک مرض دی چې په هیواد کې یې د قابلیت او حقیقت رکن شنډ کړي او خنثی کوي یې چې په دې سره دخلکو مشروع حقوق له منځه وړي د عدل او انصاف تله کښته کیږي او یا له منځه ځي، که موږ د دې مثالونه وګورو او بیا پرې بې پرې قضاوت وکړو، نو له ۱۸۰۰ زیږدیز کال څخه راپدیخوا بیا تر اوسه پورې په هر نظام کې دا مرض موجود وو اوس هم موجود دی بیاهم کیدای سي وده وکړي او کیدای شي بیا هم جرړې وکړي.

کله چې یو شخص په دې مانا چې کافي تجربه او پوهه لري، د علم په نعمت سره منور دی له اسلامي او ملي کلتور سره یې پوره روږدوالی ثابت شي، نو له همدې کبله خلک ورته د اعتماد سپارنه کوي او په هغه سره بسنه کوي، خو کله چې هغه د مسؤولیت پیټې پر څټ واچوي بیا یې خپل حق وګڼي، د ګټلو لپاره یې خلک وژني، بندیانوي او بې عزته کوي یې. مشروع او نامشروع واړه ځانته مشروع ګڼي، منګولي په درانه پیټي او قدرت پسې لا مضبوطي او ښه ښخي کړي، آن تردې چې ورپورې ښریښن غوندې شي، روا نا روا ښه او بد ټوله شاته وغورځوي یادا چې د حکومتونو سمتونو انډول په هغه چا باندې سمبالوی او ساتي چې په قومي شکل ریښې سره ولري او په دې ډول په غولوونکي شکل سره انحصار وساتي یا دا چې یو واکمن ټولې چارې او یا ډیرې مهمې چارې خپله سرته رسوي بل چاته په کې د مداخلې حق هم نه ورکوي، یا دا چې ورسپارل سوي شخص ته په خپله دنده کې صلاحیت نه ورکوي، یا دا چې د اداري په چوکاټ کې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د مسؤول انتخاب د صلاحیت په نه درلودلو انحصار کیږي، د مثال په توګه یو شخص په وزیرسره نومول کیږي خو د وزارت په چارو کې دومره واک نه لري چې څومره دهغه مقام صلاحیت وي او په نامه وزیر صاحب بلل کیږي. همدارنګه معین، رئیس او امثال یې دي چې په لاندې او کښته توګه نومول کیږي، ترې بده استفاده کیږي په همدې ناوړو کارونوسره د خلکو صبر او زغم تر کنترول وزي چې کله نا کله د انقلابونو زیږنده فکرونه تولیدوي.

د تحمل کمښت، تحمل، حلم زغم او صبر دا تر ټولو غوره صفتونه دي چې په چاکې دغه غوره صفت موجود وي بې له شکه چې بې ساري نعمت دی، دنیا د تحمل او زغم یو ښه ځانګړي درس تر شا پرې ایښې دی. زغم او صبر د الله له صفاتو څخه یو عظیم صفت دی چې په مبارکو اسماء الحسنی کې هغه د ځان لپاره یو اسم انتخاب کړی‌دی، په قرآنکریم کې دغه د حلیم مبارک نوم په ډیرو مواردو کې ذکر شوی دی، چې پروردګار د خپلو د ښمنانو په موردکې هم زیات استعمال کړیدی. همدارنګه زموږ د ستر لارښود محمدرسول الله صلی الله علیه وسلم په صفاتو کې د حلم او زغم صفات ډیر زیات دي، که د حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم په مناقبو کې فکر وکړو نو ډیر ځله به په ډیرو مواردوکې له زغم او صبرنه کار اخستل شویوي، داسې ډیري بیلګي شته چې رسول الله صلی الله علیه وسلم زغم او تحمل کړیدی. همدارنګه صحابه کرامو رضي الله عنهم دې لارې پیروي کړیده.

داسې ډیري بیلګې سته په ډیرو مواردو کې به د رسول الله په مخ کې صحابه کرام رضي الله عنهم په یو کار کې د زغم یاد نه تحمل په وجه ولاړیدل او د رسول الله نه به یې اجازه غوښتله چې مداخله وکړي لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حدیبیې په سوله کې چې کوم د تړون او توافق لیک لیکل کېدی په هغه لیک‌کښې د محمد رسول الله ﷺ له نامه څخه (د رسول الله) الفاظ لرې کړای شول چې پدې سره حضرت علي رضی الله عنه او نورو صحابه وو رضی الله عنهم زغم نه شواي کولای، خو رسول الله هم خپله زغم کاوه او هم یې صحابه کرامو رضی الله عنهم ته د زغم او صبر توصیه کوله. د عبدالله بن ابې منافق یوه واقعه وه، چې په ډېرو مواردو کې یې کفارو ته جاسوسي کوله، په مسلمانانو پسې به یې تبلیغ کاوه، حتی دغه مبارک ایت

د ده له خولې، د ده پر منافقت شاهدي ورکوي، چې:

﴿ لَئِن رَّجَعۡنَآ إِلَى ٱلۡمَدِينَةِ لَيُخۡرِجَنَّ ٱلۡأَعَزُّ مِنۡهَا ٱلۡأَذَلَّ ﴾ [المنافقون:۸]

ژباړه: که چیرته موږ سالم او جوړ له جنګه مدیني منورې ته ستانه سولو نوو‌به ګرځوو عزت مند د دغې مدیني منورې ذلیله اوخوار.

چې مطلب یې رسول الله ﷺ وو. د ده په نفاق ټوله صحابه پوهیدل، حضرت عمر رضی الله عنه او ډېرو صحابهٔ کرامو رضی الله عنهم د ده د زوی په شمول له رسول الله نه اجازه غوښتله چې هغه ووژني، خو رسول الله د دې لپاره چې کفار ونه وایې چې رسول الله ګواکې‌اوس خپل ملګري وژني، له زغمه کار اخیست او هغه ته یې څه نه ویل؛ حتی د هغه د ښخیدلو په وخت کې د هغه د زوی په غوښتنه د هغه جنازې ته ورغلی او لمونځ یې ورباندې وکړ.

یوه بله واقعه: کله چې حَاطِبِ بْنِ أَبِي بَلْتَعَةَ د مکې معظمې مشرکینو ته خط واستاوه او هغو ته یې د رسول الله د پلان په اړه معلومات لیکلي وه، وروسته د وحي په ذریعه کشف او ونیول شول،

د کتاب ټول حقوق له خپرندوي سره خوندي دي

ډېرو صحابهٔ کرامو رضی الله عنهم غوښتل چې سرېې څنې ووهي، خو بیا هم رسول الله ﷺ خپل زغم وښود او هم یې صحابهٔ کرام دهغه له وژلو کړل.

دلته داسي معلومیږي چې د زغم نه کول هغه څه له لاسه ورکوي چې د انسان او ټولني لپاره پکښې ډېري ګټې نغښتي وي، زموږ په ټولنه کې د تاوتریخوالي ډېر اړخونه د نه زغم له کبله راخوټیدلي او ستر شویدي چې ډېر نژدې او ساده مثال یې په افغانستان کې د کمونست نظام تر نسکوریدو وروسته د مجاهدینو تر منځ نه تحمل او نه زغم دی. مجاهدینو هغه ویاړ په ډېره قرباني او ښه میړانه وګاټه چې نړۍ ورته له حیرته ګوته په غاښ وه. مجاهدینو هغه ویاړ وګاټه چې د نړۍ مسلمانانو یې له ډېره وخته انتظار کاوه. مجاهدینو هغه ویاړ وګاټه، چې درې میلیونو شهیدانو یې په قبرونو کې، زرګونو کونډو او یتیمانو یې په کوزونوکې او د وطن په میلیونونو مهاجرینو یې په پردیو لیرې او نږدې هیوادونو کې هیله درلوده، خو دا ګټه څه شوه،دا ویاړونه ولې په خړو اوبوباندې لاهوسوه، جواب دادی چې دا هر څه د نه تحمل او نه زغم په وجه درهم برهم شول. جهاد بدنام سو، هیواد خراب او خلک نور هم په کړاوونو او ستونزو اخته سول چې تر اوسه هم دویم نسل پکښې زیږي، لوییږي او بیا پنا کیږي. خونه په تدبیر، نه په زور او نه په پوهه ورته د حل لاره وموندل شوه، دلته به یوازې د حکمتیار او مسعود، د خود خواهۍ، تکبر، تنګ نظرۍ او په اسلام کې دنه زغم هغه بدې پایلې وګورو چې هیواد ته یې څه ناورینونه راوړل، د هغو په نتیجه کې دوی ته څه پیښ شوه، د جهاد تر بریالیتوب وروسته د حکمتیار او مسعود په منځ کې څه موجود وو، دواړو په ظاهره د جهاد، اسلام او وطن د ګټو او ازادۍ دعوه کوله.

د کتاب ټول حقوق له خپرندوي سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مشترکات ترټولومهم وه. د دې دعوی ورته ښه زمینه برابره سوه د هر څه امکانات لاس ته ورغله، که هغو زغم او تحمل کړې وای او خبره یې بیرته د لږو او وړو اختلافاتو په خاطر خدایﷻ او رسولﷺ ته سپارلې وای، نو بیا به افغانستان په نړۍ کې یو خپلواک، تاریخي او قهرمان هیواد وای. خلکو به یې په سوکالۍ کي له درناوي ډک ژوند کولای. همدا ډول دویم مثال د طالبانو او شمالي ټلوالي تر منځ د نه تحمل او نه زغم خبره وه. که په هغه وخت کې بیا هم په دې مبارک آیت سره په اخلاص عمل شوي وای چې:

﴿فَإِن تَنَٰزَعۡتُمۡ فِي شَيۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمۡ تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا ٥٩﴾ [النساء : **۵۹**]

ژباړه: که په څه کي مو شخړه سوه ، نو الله او رسول ته یې ور وګرځوئ ، که (رشتیا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ایمان لرئ. دا غوره او په انجام کي ډېره ښه ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

نو بیا به ولي هغه څه منځ ته راتلای چې راغله او د هغو نتیجه مو ولیده. که اوس هم پردغه لاره فکر وشي ګټه رسولای شي .

تر ضوابطو روابطو ته ترجیح ورکول : دا مسئله یوازي په اهلیت پوري نشي تړل کیدلای په دې مسئله کې د قوم پالني ، سیمي پالني او انډیوالۍ علایم ډیر لیدل کیږي. د دي مشکل ډیر تفصیل ته ضرورت نه لیدل کیږي ځکه چې دا بدیهیات دي. ټول خلک په پوهیدلي او ورباندې پوهیږي. دغه رنځ د پخوا څخه جرړې کړیدي، مګر اوس یې نوره هم وده کړې. که څه هم له ځینو بې عمله خولو څخه اوریدل کیږي چې د ملي جوړښت په نامه کار اهل کارو ته ورسپارل کیږي، مګر داټولي د حال خبري دي. په حقیقت کې بیا

همهغه څه کیږي چې کیدل او یا نور ډیر رمزونه ورسره مله شوي دي .

تعصب ته وده ورکول: تعصب یوه ګرمه او پټه ماده ده چې په هر انسان کې وجود لري او هر سړی له دې مادې څخه څه ناڅه ځکه کوي خو په ځینو خلکو کې بیا دعادې شکل په مقایسه ډیر قوت لري، که څه هم دایو مهلک او نه جوړېدونکي مرض دی، خو بیا هم دعلاج لپاره ضرور دوا لري. خو اړینه خبره داده چې څوک په دې سره قناعت وکړي چې دی په دغه ناوړه رنځ مبتلا دی او د هغه درمل کولو ته زړه ښه کړي. په افغانستان کې د تعصب ماده له ډیره وخته پالل شوي، وده ورکول شوی او کار تري اخستل شویدی خو دعلاج لپاره یې کمه او ناکافي هڅه شویده. په افغانې ټولنه کې دا ماده پلني جرړې لري مګر بل تري ګټه اخستي، مذهبې، ژبني، منطقوي، قومي، کلتوري عوامل د تعصب اساسي جرړې دي. موږ د دې شاهدان یو چې دا ټولي مادي د دغه هیواد په لنډ تاریخ کي ازمویل شویدي چې دا هم ډیر تفصیل ته اړتیا نلري. یوازي بوی یې زموږ لپاره کفایت کوي. زه نه غواړم چې د دغو بیلګو مثالونه زیات روښانه کړم ځکه چې دا مثالونه ښه روښانه دی فقط دومره ورته ګوته نیسم چې تعصب په ډول ډول بڼو یو له هغو رنځونوڅخه دی چې په موږ کې خپور شوي خو علاج یې پکار دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري نیمګړتیا

اداري نیمګړتیا تر ډېره د هیواد تر نظامونو پورې اړه لري. په هیواد کې یو نظام تربل نظامه پورې توپیر لري خو څه ناڅه نیمګړتیا په هر نظام او هر چا کې وجود لري، اداره که څه هم ډېرو اړخونو ته په پام سره ډېره اړتیا لري دایو مثبت حقیقت دی خو نیمګړتیا د هرې اداري اکثره تر ښه علم ، پوهې او کارې تجربې پورې اړه لري، لکه څنګه چې وړاندې وویل شوه د ملت او وګړو چارې تر ډېره تر اداري پورې موقوفې دي. که په اداره کې نیمګړتیا وجود ولري نو مانا یې داده چې دغه نیمګړتیا د هیوادوالو پر ټولو چارو باندې منفي تاثیر غورځوي، مثلا په اداره کې تعصب کول، رشوت اخستل، ظلم کول اویا د ظالم او ظلم پلوي کول، څلور واړه هغه څه دي چې په خلکو کې ستونزې پیدا کوي، دغه ستونزې د وخت په تیریدو سره نفرت زیږوي په نتیجه کې د دغه نفرت په قوت سره یوه فاصله رامنځته کیږي. دلته ددغو څلورو ټکو او علتونو په پام کې نیول ډېر اړین دي چې په پوره پاملرنه ددغه پرمختګ لاره ډډ کړای شي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د اشخاصو په رجحان سره بهرنۍ سیاست:

بهرنۍ سیاست د کورني سیاست عمده جز دی چې په سیاسي، اقتصادي او امنیتي چاروکې مثبت او عمده نقش لري. له همدې کبله چې د هیوادوالو برخلیک په څو برخو کې د بهرني سیاست او پالیسیو سره تړلی دی چې هغه د ژوند بوختیا ، لیوالتیا او بشپړتیا تشکیلوي له همدې کبله پکار ده چې په دغه عمده عنصرکې ډېر ژور

تحقیق وشي ترڅو د هیواد جغرافیایې او کلتوري ارزښت په نظر کې ونیول شي، مذهبي مقدسات او سپڅلتیا د چوکاټ په توګه اساس وګڼل سي، ملي منافعو ته پوره پاملرنه وشي، امنیتي، اقتصادی مشترکات وڅیړل شي او بیا د هغه په رڼا کې بریالی تګلاره جوړه شي، مګر په خواشینۍ سره ویلای سو چې په افغانستان کې بهرني سیاست د ملي منافعو پر ځای شخصي منافعو په واک کې اخستي او تري بېځایه استفاده سویده، که موږ د دې ډېرې بیلګې وګورو ډېر ځله مونډلای شوچې منفي پایلي یې څومره ژورې ستونزې راټوکوي. پرې پوهیدلي شو چې په راتلونکې کې ترې ښه تجربه اخستلای شو خو مهمه داده چې په ځیر او حقیقت سره ورته وګورو یا وکتلای شي، د دې ښه اولنۍ مثال دکمونستانو د واکمنۍ په وخت دافغانستان منفي سیاست وو چې له پخواني شوروي اتحاد سره څومره نژدې شوي وو، د هغوی ټول شرائط یې منلي وه. د هغوی راتګ ته یې په مینه او محبت سره ښه راغلاست ویلي وو. د هغو توجه یې ځانونو ته راجلب کړې وه، مګر دا ټوله د اشخاصو د سیاست لاره ، تګلاره او کړنلاره وه، نه د ملت صلاح مشوره او نه د حکومت ټولواکې پکښې نغښتیوه.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

له بده مرغه تر هغه وروسته رباني صاحب د خپلې واکمنۍ په وخت کې د هغه ترخه پړاو په لیدوسره یوځلي بیا د روسانو په غیږکې ملت وروغورځاوه. د ټوله هیواد د خرابیو ورانیو د خلکو پر پت او عزت د لوبوکولو، د دریو میلونو شهیدانو وینو، د یو نیم میلیون معیوبینو پرې شوي لاسونه او پښې او د هغو وتلي سترګې د اووه میلیونوافغانانو د هجرت ناخوالي روسانو ته بخښل، هغوی بیګناه ګڼل، د دوستۍ لاس ورکول بیا هم دافغانانو ملي سیاست نه وو، بلکې د اشخاصو د سیاست تګلاره وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دارنګه د اسلامي امارت په دور کې د اسامه مغلق او سخت مشکل چې تر پايه ورته د حل لاره پيدا نشوه، افغانستان ورسره په حيرانوونکي، دردوونکي، ويرانوونکي برخليک اخته شو د اشخاصو د سياست تګلاره وه، همدارنګه د کرزي په دوران کې غربي دموکراسي راوستل، کفارو ته په افغانستان کې بې حده او بې سرحده واکمني او اختيار ورکول. دقوم معزز علما او معزز خلک توهينول او بندي کول، د هيواد کلي اوکورونو بمبارول په زرګونو معصوم افغانان وژل او بالاخره د دې زمينه برابرول چې په دې سپېڅلي هيواد کې د دوی ناولي قدمونه ثابت پاته سي او دايمي اډې ولري هم د يوڅو اشخاصو د سياست تګلاره ده د افغانانو د سياست تګلاره په تاريخي لحاظ د داسې تګلارې تصورهم نسي کولای، همداسې په روان بحران کې د ګاونډيو هيوادونو په دښمنی کې ګرميدل، سختيدل او بالاخره دهغو د دفاع نه کولو کمزوري ياناوسي هم د اشخاصو د سياست تګلاره ده، داسې ډيرې نمونې ليدل کيږي چې يو واکمن د څو اشخاصو د خوشحاله کولو او د هغوی د ضرر د دفع کولو لپاره په يوه بې طرفه، معقول، او معتدل سياست باندي استقامت نه کوي، هغه لاره چې د ملي امنيت ملي ګټو د خونديتوب دوامي تقاضا کوي له نظره غورځوي، که څه هم په لنډ مهالي تګلاره کې په تدريجي شکل سره نوري ناخوالي راوړي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

اووم: د اشخاصو تلفول وژل يا د لاسه ورکول:

د نړۍ په هرهيواد کې با تجربه، روښن فکره، مدققين علما ، په هره زمانه کې د هيواد لپاره يوه ښه او ګټوره هسته بلل کيږي، په ټوله نړۍ کې د داسې هستۍ لپاره په ډيره دقيقه توګه هڅې کيږي چې داسې هستي په ډيره ښه او محترمه توګه وساتل شي، پرته له دې چې هغه شخص د حکومت له کړو سره موافق دی او که مخالف دی.

داىوه طبعي خبره ده چې د هر هيواد وګړي له خپل هيواد سره مينه او محبت لري. همدارنګه په ځينو هيوادنوکې په ځانګړي ډول په اسلامي هېوادونوکې مذهبي امور هم د پام وړدي خو په مجموع کې له مذهب، وطن او کلتور سره د خلکو مينه او محبت موجود وي، کېدای سي يوازي توپير په دې کې وي چې څوک دين او مذهب، څوک ملي منافعو او څوک کلتوري عنعناتو ته يو پر بل ترجيح ورکوي، خو اصلي مينه تر ډيره پر ځای پاتي وي.که موږ دقيق وګورو دلته دا اساسونو څيړنه ډير څه را برسيره کوي چې په هغه کي د خلکو احساسات توپير لري، د چاسره يوازي د دين احساس وي او له چا سره يوازي د وطن احساس وي، له چا سره د شخصي ګټو احساس وي، دلته دوه احساسه وجود لري چې يوازي د دين او يوازي د شخصي ګټو،که دغه منفرد احساسات د وطن له احساساتو سره يوځای نه وي ډيرځله پريوه پيچلي لور پرمختګ کوي چې په نتيجه کې د احساساتوتدخل نه راځي همدغه يوپيرکيدای شي دستونزو بنيادجوړسي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

بيرته به اشخاصو ته راشو، دلته تر ډيره د خلکو توپير په احساساتو پوري اړه لري خو په ژوند کې هر چا د خپل ځان لپاره يوه ګوښه اختيار کړيده په هغه کې يو اجتماعي فکر لري،هرڅوک يا په مخالفت کې ګټه لټوي او يا په موافقت کې دا چې څوک په ثواب او څوک په خطا کي دی له دې نه بيا تحليل کوونکي، تجزيه کوونکي اوعوام خلک ګټه اخلي.

دلته به په يوه لنډ مثال سره اكتفا وكړو، مثلا كه د يوه سړي سره يوازي د وطن احساس وي هغه يوازي د وطن جوړول، ودانول او پرمخ تلل په نظر کې نيولي وي، د دی لپاره هره لاره لټوي چې تري ګټه واخلي، پيسې پيدا کوي او ملاتړ ډيروي، خو د مذهب او کلتور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارزښت يې په نظر کې پوره نه وي نيولي او نه د هغه په اهميت پوهيږي هغه پر هر چا باندي د ځان فکرکوي، ځکه نو د ملي ګټو د پرمختګ لپاره له کفارو سره راشه درشه، معامله او ادغام ورته ښه کار ښکاري، مګر بالعکس يو بل شخص چې يوازې د دين احساس ورسره وي يا د دين او وطن دواړو احساس ورسره وي هغه بيا کفري معامله او ادغام د وطن او دين د ګټو په تاوان بولي، د ځان په وينو يې مقابله کوي او دا د ځان حق بولي ترڅو ټول امکانات په کار واچوي، خو که دلته يو احساس وڅيړو هغه له وطن سره د مينې او محبت احساس دی چې په دواړو کې وجود لري، که دلته دواړه احساسه سره يو شي او يا تجزيه کوونکي تري کوچ وباسي، نو مثبته نتيجه تري اخيستلای شي، د دی پر ځای چې د داسي فکر څښتن بندي، تبعيد يا ووژل شي. ځکه دغه احساسات په مهارت يوکېدلای سي نه په زوراو وژنه سره، لکه څنګه چې د احساس د توپير يادونه وشو دلته بايد ومنو چې د هيواد او سيمي ټول شخصيتونه په يوه نظر نه شي راتلای او نه په يوه فکر سره موافق کيدلای شي، البته د يوه ښه تفاهم په رڼا کې يوې ملي او ګډي نکتي ته ورنږدي کيدلای شي، د هر چا ګټه او شخصيت تر ډيره په خپل ځان کې ډيراهميت لري، خو د کاري تجربې ګټه يې په هر وخت کې يوې ملي خزانې ته ورته ده چې څه ناڅه هرڅوک ګټه تري اخيستلای شي، اما وهل، بندي کول، تبعيدول يې يوازي دانه چې هيواد له يوې ستري هستۍ نه محروم کړي، بلکي ډيري نوري ستونزي زيږوي، موږ د خپلي لنډې تيري زماني په مختلفو اړخونو کې وليدل چې د ملي شخصيتونو، روحانيونو، علمای کرامو او سياسي څيرو په له لاسه ورکولو سره هيواد د يوه بې سرپرسته يتيم په څير د جهالت او نه تجربې له کبله په کړنګونو کې ولوېد، لوټ شو، تالا

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

شو او هري بدرنګۍ ورته رامخه کړه، که څه هم د شخصيتونو ترمنځ د نظر سر سري يا ژور اختلاف وجود ولري مګر د دې ټولو پر کړنو قضاوت خلکو ته پاتيږي.

له بده مرغه په افغانستان کې چې هر نظام په واک منګولي ښخي کړي تر ډيره يې د ملي مطرحو اشخاصو د نابودولو هڅه کړې، په يوه او بل نامه سره يې ورته د بدنامۍ لاره لټولي. د دې باوجود ډيرو واکمنو بيا د دغوڅيرو په مرګ صرفه نده کړې. د دې لپاره چې د هغه د نظام په وړاندی خنډ ونه ګرځي او د هغو د کړنو منفي اړخونه ورته په ګوته نه کړي يا ورباندې نور خلک ونه پوهوي، داځکه چې د هر نظام واکمنان داسې فکر کوي چې د هغو نظام به تلپاته نظام وي او دوی به دلته تل تر تله واکمنان وي، نو د دې لپاره د علمي او ملي شخصيتونو شتون د خپلې بقا په وړاندي خنډ په نظر ورځي که څه هم د ده دغه ناسم نظر د نورو خلکو د تاييد وړنه وي، خو هغه په دې فکر کې کله هم نه وي چې دغه وګړي او شخصيتونه د خلکو لپاره د پيشوايانو مانا لري، خلک ورته احترام لري، له ښې تجربې او علم څخه يې هيوادوال ګټه اخلي، که څه هم له ده سره د نظر بېلوالی لري.

اتم: د قضايي نظام نيمګړتيااو نه ناپېيلتوب:

په هر هيوادکې قضائيه قوه د مستقل واک لرونکې وي. د دغې قوې ټولي فيصلې يوازي په عدل اوانصاف باندي ولاړې وي. همدغه ناپېيلتوب د دې لامل کيږي چې خلک دغه مرجع د ځان د برخليک لپاره يوازنۍ مرجع بولي. خوکه دا مرجع خپل استقلال ونه ساتي اويا دسياسي افکارو تر تاثيرلاندې راشي په دغه صورت کې هغه خپل طبعي اهميت او ارزښت له لاسه ورکوي کوم چې د خلکو د اعتماد او تقاضا په نتيجه کې راغلی دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مور په ناپیلتوب سره په افغانستان کې د څولسیزو راپدیخوا د قضایې سیستم جریانات وګورو دا نتیجه ترلاسه کولای سو چې زمور قضایې سیستم دسیاسې افکارو ترسیوري لاندې راغلی دی هغه ناپیلتوب چې دغې قوې ته پکاروو څه ناڅه له لاسه ورکړې. د دې زیرنده نتیجه به داسې چې د هغو خلکو لپاره چې د عدل تقاضا او هیله لري خو د قضا د ناپیلتوب څخه مطمئن نه وي پرځای د دې چې دغه مرجع ته مراجعه وکړي خپل حق په خپل زورسره غواړي.

کله چې دغه قوه د سیاسي افکارو لپاره قرباني کیږي په نتیجه کې یې دوې مهمې ستونزې راولاړیږي یو د هیوادوالو بې اعتمادي. دویم دبې عدالتی لمن پراخیدل چې بر عکس به د ظلم تږغر پر ملت سیوری کوي. دا هغه بد حالت دی چې ناتوانه اوبې وسه خلک به د محرومیت احساس کوي هغوی به د خپل برخلیک په اړه داسې فکرکوي چې ګواکې د دوی د رغونو د اوزیدلو لپاره هیڅ مرجع نسته. له همدې کبله هغه چاته بنه فرصت پلاس ورځي چې د موقع څخه استفاده وکړي.

دابه کیدای شې هغه حالت وي چې د هیواد ډیری وګړي شایدپه دې عقیده وي چې دغه قوه د یوې متخاصمې اداري بنه لري نه د یوه قضایې قوې حیثیت. په همداسې پالیسۍ به خامخا خلک د مایوسۍ احساس پیداکوې، که څه هم چې داداري فساد او بډې اخستنې یوه بله لویه ستونزه ده چې هغه بیل اړخ لري.

کرغیړنه غربي دموکراسي

لومړی باید په دې سره پوه شو چې اساسي دموکراسي څه ته وایي؟ دویم دا د چا نظام دی؟ دریم څومره سابقه لري؟ څلورم دا د چاپدیده ده او د څه مطلب لپاره ورته وده ورکول کیږي؟ پنځم د چا په مرسته پالل کیږي او مخ ته ځي؟ په اخیر کې زمور د هیواد لپاره څومره اغیزمنه تمامیدلای شي؟ دلته هغه شپږ مطالب ډیر ضروري دي چې په ځیر سره وڅیړل شي نه دا چې د بل چا له ډول او سرنا سره وناڅو او وایو چې (شک دی بچی شک دی) د بل نظام په پټو سترګو تقلید اوبدرګه شي. اوس تر هرڅه وړاندې دا مهمه ده چې سړی په دې باندې پوه شې چې افغانستان کوم هیواد دی، د کوم کلتور پالونکي او ملګری دی، څنګه فکراو نظام په ګړندیتوب سره وده پکښې کولای شي.

په همدې پوهه سره مور د ډیرو هغو سوالونو جوابونو ته ځان نژدې کولای سو، چې د آخرنی اسلامي خلافت په مرکز ترکیه کښې وجود لری. کوم چې د اسلامي خلافت وروستی تاټوبی او د هغه د ختمولو مرکز دی. که څه هم په دې موضوع کې د غربې هیوادونو ډیر اشتباهات تر سترګو کیږي چې دغه زړه ته یې د مکروب لاره ورکړه، یا دا چې د عرب او عجم زهرجن الفاظ یې د تعصب په توګه پکې وشیندل شول بالاخره یې اسلام او مسلمانانو ته د نفاق، شقاق او پراګندګۍ لاره پرانستله چې دیکتاتور اتاتورک یې نوره هم فاصله زیاته کړه، دا یوازنی علت نه دی چې کفایت ورباندې وشي که څه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تمرکز سترګې په ډېر زور سره دغه لورته کړې شويدي ترڅو هم مړ او هم پړ په يوه چوکاټ کې ځاي شي، خو بې طرفه تواريخ هغه څه په خپله ځولۍ کې رانغاړي چې علتونه يې په ګوته شي وڅېړل شي، وشربل شي او کوچ تري راوايستل شي، ګومان کوم چې په راتلونکي يا روان مضمون کې به ورته بربنډتيا ورکړو.

دموکراسي څه ته وايي موږ پخپله اصطلاح د دموکراسۍ د لفظ لپاره څنګه لغات کارولی شو؟

دموکراسي د عربي، پښتو او فارسي کلمه نه ده. دا يو انګريزي لفظ دی چې د ډموکراسۍ طلبو اذهانو په زياريې په نړۍ کې عام والی خپل کړی دی. خو زموږ په ژبه کې له خلکو نه جوړشوي حکومت ته وايي کوم چې بشپړه ازادي ولري، د خلکو د اکثريت رايه په کښې مطلقه مطرح ده، مانايې دا چې په لس کې نه تر شپږو پورې که د يوې يوې پريکړې پلوي وکړي نو هغه پريکړه به د يوه قانون په څېر بڼه خپلوی، په دې کې اصلاً د شريعت او مذهب دخل نشته بلکي دموکراسي د مذهب او حکومت په منځ کې بېلتون ته بڼه پام کړي په دې پديده کې ډېرکار سوي چې د هغو د ربط تار هم پکښې له منځه وړل شوی يا شليدلی دی. دموکراسي د انسان د کرامت لپاره يوازې او يوازې ازادۍ ته لاره ورخپله کړي چې په نړۍ کې هر څوک کولای شي له خپلې ازادۍ نه د يوې وسيلې په توګه کار واخلي، يوازې يوازې دوه شيان پکښې مراعات او مطرح شوي چې يو ملي امنيت ته خطر نه وي او بل د ملي احساس پارول پکښې په ځغرده تبليغ نشي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د دموکراسۍ يو بل تعريف دادی چې حکومت د خلکو د رايو په اکثريت سره انتخاب شي، اساسي قانون چې د ملک چاري په وړاندی بيايې هم د خلکو د ګډه نظر بيا د اکثريت او ډېر والی په صورت کې

جوړيدلای شي. د يته مققنه قوه ويل کيږي چې په هغه سره به د تنفيذ په شکل قضائيه او اجرائيه قواوي د ملت او حکومت چاري پر مخ بيايې.

اوس به دې مطلب ته راشو چې دموکراسي څه ته وايې؟ يو تعريف چې مخکې مو ورته اشاره وکړه د خلکو حکومت دی. دويم تعريف دا چې له مذهب نه بېل د خلکو د نظرونو حکومت دی چې زموږ په ټولنه کې په سيکولر يا لامذهبه نظام پيژندل کيږي چې دين، مذهب او حکومت سره بيل وساتي. د داسې قانون پلوی کول د هغو خلکو لپاره ګټه رسوي چې د مذهب فکر ورسره مطرح نه وي يوازي د مدني ژوند، ازادۍ، او خپلسری څرنګوالي په نظر کې نيسي. د نړۍ په دموکراتيکو حکومتونو کې پارلمان (اولسي جرګه) دمقننه قوې په نامه واک لري چې د پريکړې عملي کول يې په قضاييه او اجرائيه قواوو پوري اړه لري. پارلمان چې د دولتونو په تناسب توپير لري

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د خلکو له غوره کړی شويو استازو له ترکيب څخه جوړيږي، د پارلمان پرېکړې د خکو د رايو په اکثريت سره منل کيږي چې په ښکاره ډول

د شريعت دين او مذهب ورسره هيڅ تړاو نشته، که څه هم په افغانستان کې د اساسي قانون د جوړولو لپاره د لويې جرګې جوړول يوه ځانګړتيا ده مګر داچې ځيني خلک دموکراسۍ ته د اسلامي دموکراسۍ نوم اورنګ ورکوي هيڅ بيخ او بنياد نه لري.

دموکراسي د چا نظام دی؟ که څه هم دموکراسي په خپل ذات کې يو اوږد فکري تاريخ لري خو عمده څرنګوالی يې په اروپا کې د فيوډالي او مورثي حکومتونو پر ضد د ازادۍ بڼه واخستله، په تير تاريخ کې چې له نولسمي پېړۍ څخه وړاندي تيرشوي په اروپا کې داسې حکومتونه موجود وه چې ملک (پاچا) او د هغه ښځه ملکه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مځکه کې د خدای نائبان نومول کیدل، ځکه چې د ډیرو یهودي او نصراني راهبانو انحرافاتو دوی ته دا لقب وربخښلی وو، چې ملک پر مځکه باندې د خدای ﷲ نائب دی. هغه چې څه کول وغواړي نو هغه ګواکې د خدای غوښتنه ده. په اطاعت کولوسره یې وګړي هرومرو مکلف دی. د مثال په توګه که بالفرض د ملک رضا او خوښه وي

د انسان وژل، له وطنه تبعیدول، مریی ګرځول او بندي کول ټول بې له کوم دلیله ورته مباح دي. دهغه وخت پاچاهانو هم دغه د تکبر فکر منلی وو او دایې خپل مذهبې او دیني حق باله د وخت راهبانو یې هم دا حق د خدای ﷲدورکړي په توګه تاییداوه.

یو بل علت داهم موجود وو چې په نصرانیت او یهودیت کې د حکومتي چارو نظام وجود نه درلود ځکه به نو همیشه د مذهب په نامه شخصي چاري پر مخ بیول کیدلي او مذهب به د وسیلي په ډول کاربدی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

یو بل عمده علت داهم وو چې په یهودي او نصراني ادیانو کې د هغه عصر د راهبانو انحرافات ترحد ډېر شوي وه چې پر ډېرو توکمیزو، سیمه ییزو، ژبنیو توپیرونو باندې ولاړ وه دا یوه بله ستونزه وه چې مذهب یې پکښې ورک کړی یاپاشلی وو. له همدې امله د ډېرو اختلافونو جنګونو وینو تویولو هنګامه یې په دغه سیمه کې ګرمه ساتلې وه. نژدی هر راهب ځان د خلکو پلار باله او د پلار لقب ورته کارول کیده او هغه څه چې به پلار غوښتل هغه به د زامنو لپاره جدي فریضه وه چې ترسره کولای به یې. د بېلګې په توګه په غرناطه کې

د زیمینس کړني او نارواوې چې په نتیجه کې یې د ډیرو مذهبونو د پیروانو او د لامذهبو او مختلفو مذاهبو ترمنځ تاوتریخوالي ته دغه

لاره غوره شوه لکه دموکراسي چې هر سړی باید د خپل نفس واک ولري، د ځان لپاره وکیل انتخاب کړي او د هغه وکیل له لاري حکومت وټاکل شي مذهب د دولت د اداري او د ژوند له چارو بېل وساتل شي، د ژوند د چارو لپاره پارلمان تصمیم ونیسي اجرائیه او قضائیه قواوي یې د تطبیق چاري پر مخ بوځي، هم دا لاره کولای شي خلکو ته د محدودیت او مسؤولیت حلقه بې ماناوښیي.

له نولسمي پیړۍ راپدې خوا دموکراسۍ په اروپا او امریکا کې پوره وده وکړه چې په تیره شلمه پیړۍ کې یې اسلامي هیوادونو ته هم لاره پیداکړه، که څه هم د عثماني خلافت تر ړنګیدو وروسته چې د عبدالحمید خلیفه د بې کفا یتی له امله پای ته ورسید. په ترکیه کې یوې دیکتاتوري سرټمبه ګۍ دغې دموکراسۍ ته د اسلامي نظام پر ضدلاره پرانیسته. دغه راز دموکراسي د یهودیت، نصرانیت او الحاد خلاصه شوې او طرحه شوې ژوند لاره ده چې نن یې په زور او مهارت سره په اسلامي هیوادونو کې جرړي ځغلولې دي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دموکراسي څومره سابقه لري؟ د ځینو تاریخ پوهانو په نظر د دغه نظام بنسټ ایښودونکی یو یوناني مشهور عالم او فیلسوف افلاطون وو چې په منځنیو پیړیو کې یې نړۍ ته سترګي رڼې کړي او پټې کړي دي. د هغه ترمرګ وروسته د یوې غوره مفکورې په توګه ترڅېړونو لاندې شربل کیدله ترڅوبې د یوه نازک تخم په څیر د استالین د شاګردانو له لاري دهګۍ مثال واخست، همدارنګه په اتلسمه پیړۍ کې د اروپایي پوهانو لخوا نوره هم وشربل شوه چې د منځنیو پیړیو په پای کې یې له هګۍ نه سر راوایست. تردې وروسته په نولسمه پیړۍ کې د ځوانۍ مرحلې ته ورسیده. په شلمه او یوویشتمه پیړۍ کې معلومیږي چې د اوج پر لاره روانه ده چې د ډیرو پوهانو په اند په دوه ویشتمه او درویشتمه پیړۍ کې به خپل پاخه سن ته ځان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسوي بیاکیدای سي تردې وروسته له منځه ولاړه شي چې ځای به يې ان شاء الله د اسلام مضبوط او اسماني قانون ونيسي.

د دموکراسۍ د مفکوري دويم مشهور بنسټپال پريکليس دی چې په يونان کې د يوه ښارچې اتن نوميدی پاچا وو او له ۴۲۲م څخه تر ۴۴۹م پوري د هغه ښار واکمن و. د ده په وخت کې يونان پر مختلفو ښارونو ويشل شوی وو، قومي، نژادي، فرقوي، منطقوي، فرهنګي او مذهبي توپيرونه پکښې ښه زيات وه، جنګونه او وژنو پکښې ډير پاخه تاداونه درلودل. درنو کورنيو او شتمنو خلکو به د نورو خوارانو او بيوزلو خلکو پر حقوقو خيټې اچولي وي. هغوی به يې د غلامانو په توګه استعمالول. په همدې وخت کې پريکليس د دې ابتکار ګټونکی شو چې خلکو ته پوره او مساوي حقوق ورکړي او په حکومت کې بيوزلو او غريبو خلکو ته د شموليت لار هواره کړي. همدارنګه په اقتصادي او صنعتي کارونو کې هغو ته د خپلي خوښي د کار چانس برابر کړي. د دې سره سره د ده ځينو افکارو کمونستي بڼه درلوده لکه خوارو او بيوزلو خلکو ته د فيوډالانو يا شتمنو خلکو مځکي ورکول همدا ډول تر ډيره وخته د خلکو په ټول ژوند کې مساوي ساتل چې دا بيا د شتمنو او زيارکښو خلکو پرسر يو ګوزارغونډي وو. مګر وروسته په پنځمه اوشپږمه پيړۍ کې په همدغه ښار کې د سولون، کلستين، اناليست او نورو واکمنانو لخوا په کې د پام وړ ترميم وشو.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دا چې دموکراسي د څه هدف لپاره پر مخ بيول کيږي؟ د دې اهداف تر ډيره معلوم دی، موږ له وړاندې يادونه و کړه چې په يونان او نورو اروپايي هيوادونو کې ډيرو فکرونو او مذهبونو وجود درلود چې هغه ځيني اسماني او ځيني غير اسماني مذاهب وه، له دې نه علاوه الحاد او لاديني پکښې ډير رسوخ درلود، د تور، سپين، غنم

رنګه، نژادې مسئله يوه بيله ستونزه وه چې ان تر اوسه هم په امريکا او اروپا کې دغه تبعيضونه وجود لري، د دغو ستونزو له منځه وړلو لپاره دموکراسي نظام ته ښه پام شوی او وده ورکول شوې وه چې د شلمي پيړۍ په وروستيو او د يويشتمي په پيل کې يې ډيري ښېګڼې په ګوتو کولای شو چې هغه د اروپايي مختلفو دولتونو، مختلفو ژبو او قومونو يو کول دي. هغوی د يوي ستراتيژۍ په جوړولو کې توافق ته رسيدلي دي چې هغه د حدودو له منځه وړل د مروجو اسعارو يووالی او پوځي اتحاد دی، چې واقعاً د هغو لپاره يو قوي او مثبت ګام دی داچې د دې اړينتوب ترشاڅه باعث سته دابيا بله خبره ده.

که څه هم په پنځمه پيړۍکښې د يونان حکومت دموکراتيک پړاو ته سر ورننه ايستلی وو خو په هيواد کې يې چې داتن ښار يې مرکز وو د دموکراسۍ نوم نه وو خپل کړی دا د هغوی لپاره د يوه غوره فکر پديده وه، د يونان په تاريخ کې د دموکراسۍ ابتکار د هغواختلافاتو له مينځه وړل وو چې د خلکو ورځنی ژوند يې ګوابښاوه او د هغو کارونه يې له خنډ سره مخامخ کړي وه.

دويم په يونان کې هغو کسانو ته ازادي ورپه برخه کول وو چې دغلامۍ او يا هغه ته ورته ژوند يې دشتمنو او اشرافو د جاه طلبۍ، خوښې او خوشامندی لپاره تيراوه، مګر دغې دموکراسی بياپه نورو پيړيو کې چې د امپراتوريو د واک پراخيدل يې غوښتل بله بڼه درلوده، په ځانګړې توګه د رومانيانو، اسکندريانو او پارسيانو په خونړيو واکمينو کې. مګر د دې پديدې سره سره په اوومه پيړۍ کې بيا د اسلام د سپيڅلي دين په وړاندې يو بل دريځ خپل شو.

اسلام يو هغه سپيڅلی قانون وو چې د هر چا لپاره يې خپل حق ورکړی وو. اسلام د بشر درناوی، د ظلم او استبداد مخنيوی، د نارينه وو او ښځو د حقوقو درناوی او د هغو لپاره حق ورکول،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرهنګي، اقتصادي او اجتماعي ژوند ته وده ورکول او بیا د اتفاق او اتحاد پر لار د خلکو سمول او برابرول، په نړۍ کې د نژادي، فرقوي، قومي، منطقوي توپیرونو مخه نیول وه چې ټولو ځپلو طبقو یې په ښه ورین توب سره هر کلي وکړ او په لږ وخت کې په افریقا، اسیا او ځینو اروپایې سیمو کې خلک د اسلام په مبارک دین مشرف شول؛ مګر داچې په اروپا کې د عیسویت او یهودیت لړۍ ډیره‌ګرمه روانه وه د دغو مذهبونو راهبانو او پادریانو د اسلام د خپریدو مخه ونیوله د دې لپاره چې د اسلامي نظام د راتلو مخه ونیسۍ د دموکراسۍ نظام ته یې یو بل رنګ ورکړ.

کڅه هم په نړۍ کې اوس دایو معلومات یا علم دی چې سړی د دموکراسۍ په تاریخ پوه شي، خو مهمه خبره داده چې موږ ټول باید په دې باندې پوه شو چې د دموکراسۍ نظام زموږ د ټولنې او خلکو لپاره څه حیثیت لري او څومره ستونزې مو کمولای شي، څومره ورسره زموږ د ملت وګړي لیوالتیا لري او ولې غربې هیوادونه غواړي چې د دغه نظام د تطبیق لپاره دې زموږ هیواد قرباني کړي یادوی خپله قرباني ورکوي او ولې دغه نظام چې د خوښې او آزادۍ په نوم بدرګه کیږي اسلامي هیوادونو ته د B ۵۲ الوتکو او کروزو توغندیو یاخوړیو انقلابونو په بدرګه راځي، داچې هر څه دي ګڼه ده که تاوان دی، ښه دی که بد دی دابه شاته پریږدو. دابه وڅیړو چې زموږ برخلیک به ورسره څنګه وي؟ زموږ مشکلات به ډیر کړي که به یې کم کړي؟ زموږ خلک ورسره لیوالتیا لري او که نه؟ زموږ له ټولنې سره سمون لري او که ټکر؟ دا هغه څه دي چې موږ باید ورباندې حتماً پوه شو.

اول: زما او بیا له ډیرو مسلمانانو سره به دا سوال وي چې په اسلامي نظام کې د بشر، نر او ښځې، لوی او کوچني، مسلم او نا

مسلم، ګاونډي او عام، مسافر او مقیم همداسې .... نورو پوره حقوق قوانین او لارښونې پکښې معلومې شوي، د نړیوالو اړیکیو امنیت، اقتصاد، سیاست او همکارۍ ټول اړخونه پکې په بشپړه توګه ښودل شوي، د مډرن تکنالوجۍ، ښوونې اوزده کړې، او خود کفائي سره خلکو ته امر کوي، لنډه دا چې د انسان د ټولو احتیاجاتو لپاره پکښې هیڅ ډول نیمګړتیا نشته، سره له دی چې د هیواد ټول وګړي سل په سل کې مسلمانان دي څه ضرورت سته چې نظام یې د اسلامي نظام پر ځای یو غربې نظام خپل کړي او په اسلام کې د مسلمان لپاره کومه نیمګړتیا شته چې د غربې ډموکراسۍ نظام یې ځای ونیسي او یایې بشپړه کړي؟

دویم په افغانستان کې څومره وګړي موجود دې چې د اسلامي نظام له شتون سره موافق نه دي او د دغه نظام د بدلون په لټه کې دې اوس مانا دا چې څو فیصده وګړي د دغي مفکوري او عقیدي درلودونکي دي؟

دریم: په اوسنۍ عصري نړۍ کې چې اقتصادی، سیاسي، تکنالوجي او تعلیمي بهیر ګړندی روان دی په اسلام کې د دغه پرمختګ لپاره څه موانع شته چې د دغه ګړندیتوب په وړاندې لاره ډب کړیده کیدای شي دیته ورته ډېر سوالونه وجود ولري چې زما په عقیده هیڅ مسلمان یې د قناعت وړ ځواب نشي ویلای.

ځیني وګړي به دا استدلال کوي چې دغه غربي دموکراسي له اسلام سره ټکر نلري او یا دا چې د اسلامي دموکراسۍ نوم ورته کاروي. له هم دې کبله ورته مباح وایې او دا د ځان لپاره د خلاصون لاره بولي، ځیني نور دموکراسي پلوه خلک بیا دموکراسي له نړۍ سره د تړاو او ربط ذریعه او وسیله بولي خو پر هغه څه چې د اسلام له منل شوي مذهب سره ټکر لري سترګي پټې شوي دي یا په داسي

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي
د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلایلوباندي ځان ته لاره پرانستي چې هیڅ مقنع نه وي، په هر صورت باید هغه څه ته ورشو چې زموږ ټولنه ورسره لاس او ګریوان شوي ده.

دغه غربي دموکراسي پر اسلامي ایډیالوجۍ څومره منفي اثر پري باسي او څومره د اسلام له نظام سره ټکر لري؟

په دی به کیداي شي ډیر خلک پوهیدلي وي خو زه غواړم هغه ټکو ته ورشم چې د اختلاف او ټکر ټکي دي او په راتلونکو نسلونوکې او یا هم سمدستي ژوند کې د بدبختۍ سبب کیږي:

لومړی: لکه څنګه چې مو وړاندي یادونه وکړه چې دموکراسي یو لوېدیز نظام دی. لوېدیز هیوادونه یې د پلي کولو لپاره په ټوله اسلامي نړۍ کې په سیاسي، اقتصادي، فرهنګي، فکري اوعملي جنګ بوخت دي. د دغه نظام یافکر د ټینګولو لپاره په ملیاردونو ډالرمصرفوي. په نه ستړیدونکي ډول یې په رسنیو (میډیا) کې د تبلیغاتو لپاره پیسي او خلک په کار اچولي دي. په ټوله نړۍ کې یې یو ناپایه جنګ پر لار اچولي،څو په ټوله اسلامي نړۍ کې وده ورکړي او بري ته یې ورسوي چي دا خپله د سوال، شک او اندیښني خبره ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دویم چون په دموکراسي نظام کې بشپړې آزادی ته لاره ورکول شوي که هغه د مذهب آزادي وي که د بیان آزادي وي او که د اخلاقو او افعالو آزادي وي، خو اسلام بیا د انسان د ټولو آزادیو لپاره حدود او چوکاټ لري. د مثال په ډول زنا، شراب، سود او ارتداد ټوله په دغو آزادیوکي راځي او همدا د اسلام او دموکراسی تر منځ د ټکر خبره ده.

که د اسلامي قوانینو مراعات په نظرکې نیسو ځینو مطلقو آزادیو ته زیان رسیږي. که د دموکراسۍ په موږ او نظر ځان او نظام عیار شي نو اسلام ته زیان رسیږي. که د اسلام حدود په بشپړه توګه

په نظر کې نیول کیږي په هغه صورت کې دموکراسي نیمګړې پاته کیږي

د لوېدیځوالو داعتراض او ناراضۍ سبب ګرځي چې د هغه لپاره ښه دلیل د عبدالرحمن مرتد مسئله ده. په اسلام کې د مرتد حکم بیرته اسلام ته ګرځیدل او یا د انکار په صورت کې وژل دي. د عبدالرحمن په مسئله کې د غربي دموکراسۍ او اسلام کلکه مقابله راغله چې بالاخره اسلام شاته وغورځول شو دموکراسۍ د خپلو بادارانو لخوا بریالیتوب وموند. که څه هم اسلام پالو پر دې ټینګار کاوه چې دا د مسلمانانو ملک دی د اسلام په قانون سره به محاکمه کیږي او مرتد ته به

د اسلام د قانون له مخې سزا ورکول کیږي، خو د لوېدیځوالو استدلال داوو چې په افغانستان کې دموکراسي نظام اعلان شوی، موږ له هغه نظام سره مالي او ځاني مرستي کوو. په دموکراسۍ کې انسان د بشپړې آزادۍ واک لري، نو له همدې کبله عبدالرحمن مرتد د دموکراسۍ په چوکاټ کې له آزادۍ څخه استفاده کړې. له همدي کبله ورته سزا نشي ورکول کیدلای ځکه چې داسې سزا ورکول د دموکراسۍ په وړاندې جنایت دی او جنایت بلل کیږي. همداسې وشوه چې د بوش په یوه ټیلیفون اسلام، شریعت، کلتور او خپلواکې ټول تر پښو لاندې شول، دموکراسي پلې شوه، اوس به څوک د دې دفاع وکړای شي چې دموکراسي د لوېدیزیانو نظام نه دی او یا له اسلام سره ټکر نه لري.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

څلورم: د آزادۍ په چوکاټ کې ځیني جنایتونه دي چې له غربې لیده ورته جنایت نه ویل کیږي. د مثال په ډول لکه زنا په داسې حال کې چې دواړه فاعلین راضي وي ، لکه شراب څښل، مذهب بدلول، د یوه نارینه له بل نارینه سره نکاح کول، د ښځو همجنس بازي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې نور. کله چې د داسې جنايتونو په وړاندې سزا په دموکراسي نظام کې نا مشروع شي نو معلومه خبره ده چې د دموکراسۍ د ملاتړو قوت تر اسلام پالو په اوسنۍ نړۍ کې څو ځله قوي دی چې په نتيجه کې د اسلام حدود بيرته شاته پاته کيږي.

څلورم: يوه بله لانجمنه مسئله چې د بشري حقوقو موضوع ده چې په اصولو کې بيرته له غربې دموکراسی سره مشترکات لري او افغانستان هم په دغه لومه کې سر ورننه ايستلی دی. د هغو سره يې موافقه لاسليک کړېده، د بشري قوانينو په اوسني منشور کې قصاص، رجم او لاس پرې کول ممنوع اعلان شوي. د بشري حقوقو موسسات دا

د بشر پر ضد ناروا عمل بولي، خو اسلام دا حدود په ټولنه کې د اصلاح لپاره ټاکلي دی. اوس دا مشکله مسئله ده چې د دواړو قراردادونو مراعات وشي چې يو اسلام دی چې د فطرت څخه افغانانو پر ځان منلي او بل د بشري حقوقو په نامه غربې قانون دی. که چيرته دموکراسۍ ته ورسو نو ښکاره خبره ده چې بايد د هغه څه مراعات په نظر کې ونيسو چې غربيان يې په لټه کې دي او هغه څه به شا ته غورځول کيږي چې الله ﷻ او د هغه رسول ﷺ يې پر موږ د تطبيق مطلق امر کوي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

هم داسې د بې سترۍ، نا مشروع يعني غير شرعي طلاق، بې له محرمه د ښځو تګ او سفر، په جهاني المپيک کې د ښځو برخه اخيستل يا په عام محضرکې منډې، تجارت او د نورو خواهشاتو لاره خلاصول دا ټول هغه څه دي چې د اسلام د بيخ ايستلو لپاره په کار اچول شوي او په قانوني شکل اسلام ته ګوزار ورکوي او په تدريجي شکل يې له منځه وړي.

پنځم: تر ټولو مهمه داده چې په يوه هيواد کې دوه قانونه په يوه وخت کې نه سي چلېدلای او نه د ټولو قوانينو په ډول يو په بل کې تداخل کېدلای شي. له همدې کبله بايديوه قانون ته ترجيح ورکول شي ځکه چې په دين کې هيڅاته د تصرف اجازه نسته چې څه پکښې کم او يا زيات کړي.

سوال: که څوک په دې نظروي چې دموکراسي نظام د اوسني عصر ضرورت دی او په هغه سره هيواد او ملک په وړاندې ځي او رقابت کولای شي او خلکو ته روزګار پيدا کيږي، بشپړه آزادي پکښې ساتل کيږي، د نړۍ له توجه څخه برخمن کيږي او نور داسې څيزونه؟

ځواب: دلته خبره داده چې اسلام له دغو څيزونو سره چې مباحات دي هيڅ ټکر نه لري، هغه څه چې د اسلام سره مخالفت ونه لري اسلام ورته اجازه ورکوي چې وشي او خلک تري استفاده وکړي دا چې

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د دموکراسۍ تر عنوان لاندي وړاندي بيول کيږي، ولي د اسلام او شريعت تر عنوان لاندې تر سره نه سي؟ داسي ليدل کيږي چې ځيني کسان چې په هغو کې ځيني علما هم راځي په دې عقيده دي چې اسلامي دموکراسي يا محلي دموکراسي يا دا چې انسان او خپل عمل، نو له همدې کبله دموکراسي د اسلام په وړاندې ډب کيدلای نه شي، مثلا که څوک لمونځ کوي، که څوک روژه نيسي، که څوک حج ته ځي، که څوک زکات ورکوي، که څوک تعليم او تبليغ کوي، نوهرڅوک داکارونه کولای شي او داسې نور؟

جواب: په اسلامي ټولنه کې اکثره علمای کرام په دې عقيده دې چې دموکراسي په اسلام کې نشته ځکه اسلام کامل دين اوکامل نظام دی. د دموکراسۍ لفظ په اسلام کې نه شي استعماليدلای،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اماکوم مشترکات چې ليدل کيږي هغه بايد په اسلامي نامه سره تعريف کړای شي، نه په بل لفظ (يعني دموکراسي) باندي، د مثال په ډول بشري درناوی او د خلکو يا د بشر احترام د شريعت په چوکاټ کي، آزادي، تعليم او تکنالوجي او داسې نور... دې ته اسلام تر ټولو دروند حق ورکړی، هر انسان ته په دي سره امر کوي چې د ښو اخلاقو، ښه کمال او ښه علم خاوند وي او د خلکو په چوپړ کې هميشه اوسي، دا او دې ته ورته اعمال، افعال او کمالات دا مانا نه لري چې په دموکراسۍ سره تعبير شي، ځکه اسلام دهغه له پاره قانون وضع کړی بايد اسلامي قانون ورته وويل شي.

زه د غربيانو د دموکراسۍ نظام ته بد نه وايم او نه هغه ته ناکامه نظام وايم، خو د څيړني مطلب مي دادی چې څومره زموږ ستونزي په حليدلای شي او څومره زموږ ټولنه ورته چمتو ده چې د دغه ډول دموکراسۍ په چاپيريال کې ژوند کولای شي؟ او بالعکس څومره موږ ته ستونزي پيدا کولای شي؟ مطلب مي هم هغه دی لکه څنګه چې مي مخ کې وړانديينه وکړه چې دموکراسي د اسلامي حدودو د ماتولو او

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د اسلام د دين او نظام د کمزوري کولو لپاره د غربيانو تر ټولو ښه او بريالی وسيله ده، له بلي خوا په ټولنه کې د نورو بدبختيو زيږنده هم ده. په ځانګړي توګه زموږ د ټولني لپاره د افغانستان مثال يې پارلمان دی. که په پارلمان کې په سلو کې د يو پنځوس يا د ۴۹ په مقابل کې دوه فيصده په دې فيصله وکړي چې بهرني ځواکونه دې په افغانستان کې پاته شي او يا دې ورته اوږد مهالي يا هميشنۍ اډې ورکول شي په دموکراسي نظام کې داکار مشروع دی. نور شل فيصده ددې حق نه لري چې له فيصلي څخه سر وغړوي، خو په اسلام ياشريعت کې دا شنيع او ناروا عمل بلل کيږي. هيڅ وخت د تطبيق

او تنفيذ وړ نه شي بلل کيدلای، نو دلته به ټولنه او هيواد د دوولورو قرباني کيږي چې تر اوسه پوري هم دا قرباني دوام لري، داسې او دې ته ورته ستونزي به ښايې ډيري پکښي راولاړې شي چې په لږ مهالي بهير کې نه د ټولنې او نه د افرادو په ګټه وي، په هر صورت دموکراسي د افغانستان لپاره هغه نظام دی چې ښايي په سلو کې شل، دېرش موافقين ولري خو په يقين سره ويلای شو چې په سلو کي اويا او يا تر دې زيات افغانان يې مخالف دي او اسلام هغه نظام دی چې ښايي په سل کې لس فيصده مخالفين ونه لري. اوس دلته ويلای شو که د خلکو رايه معتبره وي نو هم بايد اسلام او د هغه قانون حاکم اوسي او که چاپيريال او ټولنه معتبره وي نو هم بايد اسلام وي، که د الله ﷻ او د هغه د رسولﷺ مکلفيت معتبر وي نو هم بايد اسلام حاکم شي او که خدای مه کړه څوک په دی عقيده وي چې په اسلام کې سختي او تشدد دی نو دا انتخاب يې خپله کړي دی، بل دا چې اسلام د اعتدال نظام دی. په دې نظام کې نه تفريط او نه افراط وجود لري، بلکي يو معتدل نظام دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

خلاصه دا چې زما په نظر افغانستان په غربي دموکراسي نظام سره نه شي جوړيدلای او نه هم دموکراسي پکښي آرامي راوستلای شي، ځکه چې د دموکراسۍ په وړاندې داسې مخالفتونه شته چې په داخل کې قوي او پخې جرړې لري. اسلام په خپلو ټولو حدودو کې چې په عملي طور دهر وخت واکمنو ته د يوي سالمې ټولنې جوړولو امر کوي نر او ښځې ته د پاک لمنۍ تحفه ورکوي. له فحش او بې حيايۍ څخه نجات ورکوي چې انسانان په يوه داسې ټولنه يا چاپيريال کې ستر شي چې له اخلاقي پلوه يو با ادبه، با عمله، پاک او سالم انسان وي. که څه هم اسلام د آزادۍ له بريده د اوښتو مخنيوي کوي، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لوی خدای د حکمت او د اسلام د معجز دین ښه نتیجه ده چې ورو ورو یې تجربه کار او با علمه شخصیتونه په حکمتونو پوهیږي او ساینس پوهان یې په عصري تجهیزاتو سره کشف کوي. غربي مقلدین باید په دې پوه شي چې د دوی تقلید مور ته او زموږ ګران هیواد ته په ګټه نه، بلکې په ضرر تمامیږي، لکه وړاندې چې د هغه مثال وینو له غربي تقلید سره ښایې زموږ ټولنه او خلک دمادیاتو له پلوه پرمختګ وکړي، خو له بل پلوه یې معنویات هغه معنویات چې په مادیاتو او پیسو نه پلورل کیږي او نه پیدا کیږي له منځه ځي، هغه معنویات چې زموږ د دودیزې ټولنې لپاره د لویو نیکمرغیو سبب کیږي.

اوس تر ټولو مهمه داده که د غربي مقلدینو د تقلید مقصد تمدن او پرمختګ وي، تعلیم او تربیه، ساینس او تکنالوجي وي، نو اسلام خو له هغه سره په هیڅ شکل ټکر نه لري او نه ورسره کوم مشکل سته. که د هغو موخه د دوی د کلتور، غربي قانون ، د دموکراتیکو بې جلوه آزادیو، بشري حقوقو یا د نر او ښځې د بشپړې آزادۍ تقلید وي؟؟؟ نو دا خو دافغان مسلمان هیواد لپاره د بد مرغۍ ورونه پرانیزي، که لږ کوچنی مثال د غربي تمدن د واکمنو د یوه سالار امریکا را واخلو او بیا د هغه نتایج راوسپړو نو څه به ومومو لاندې جدول د هغه څه لږ تحفه راښیي:

۱. په امریکا کې د همدې دموکراسۍ په رڼاکې هره ورځ **۲۵۳** کسان په مخدره توکو روږدیږي. سره له دې چې شراب څښل له دې نشې څخه مستثنی دي.

۲. هره ورځ د ۱۸۰ ښځو پرېت باندې په زوره تېری کیږي.

۳. هره ورځ **۵۵** تنه د غلو او بد معاشانو لخوا وژل کیږي.

۴. هره ورځ دغلا ۲۶۲۰ پیښې د پولیسو سره ثبتیږي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

۵. هره ورځ **۱۲۸۳**ارموني یابي پلاره زامن له زنا څخه پیدا کیږي.

۶. هره ورځ **۲۹۸۶** ښځې په خپله طلاق اخلي او یا د مړو لخوا طلاقیږي، چې له دې کبله اوس په سلو کې اویا خلک ودونو ته زړه نه ښه کوي او په زناباندې ژوند تیروي.

۷. هره ورځ نوي میلیونه بوتله مختلف شراب څښل کیږي.

۸. هره ورځ **۲۷۴۰** زنا کاري نجوني څکه له زنا څخه حمل اخلي چې تر زنا وړاندې واده ته له دې امله غاړه نه ږدي چې نر د څو نجونو او ښځه د څو هلکانو خوندونه وګوري.

۹. په سوونو ځوانان او ځوانانې د ایډز او سفلیس په ناعلاجه مرضونو اخته کیږي، چې تر ټولو لوی علت یې زنا او لواطت دی. سره له دې چې د دغو ناروغیو لپاره په ډیره لوړه کچه روغتونونه کار کوي. دا چې دغه ټول امراض له غربي کلتور او پرمختیا څخه سرچینه اخلي زنا او لواطت هم په تمدن کې راولي. د حیواناتو سره هم جنسي اړیکي دوی **(Beastiality)** یاله محرم سره نکاح کول هم د تمدن یوه برخه ده. زه فکر نه کوم چې مسلمان افغان بچی دې له داسې کلتور سره مینه ولري که څه هم فقر او غربت او د واکمنو او چارواکو خیانت او لا ابالیتوب د لویې بې اعتمادۍ فضا رامنځ ته کړیده ترڅو زموږ خلک دیته اړ او مجبور شي چې د مرستې او کمک لپاره لاس غرب ته اوږد کړي. زموږ د مجبورۍ له امله د ایډز او سفلیس تحفه اوس زموږ هیواد ته د غربي زنا کاروسره یوځای راغلې او مخ پر ډېرېدوګرندۍ روانه ده.اسلام او اسلامي نظام یې د مشکلاتو علاج کولای شي ځکه چې د هغه په وړاندی کورنی مخالفت یا تاوتریخوالی په نشت شمارل کیږي. د هر کور د جوړولو لپاره داخلي توافق تر بهرني امتیازاتو او تر ټولو اړین دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډیورنډ کرښه

لکه څنګه چې مې وړاندې یادونه وکړه د ډیورنډ ناولې کرښه د افغانستان لپاره د ناسور د زخم حیثیت لري خو دا ناسور د مشکل په توګه هغه چا افغانستان ته ور ډالۍ کړی دی چې همدااوس اوس د مرستې او بشري خواخوږۍ په نامه زموږ ورونه، خویندي ښځې او ماشومان تر مردکو او ګولیو تیره وي، هره ورځ د مځکې غیږې ته د افغانانو په لسګونو مړي او جنازې وراستوي، کلي او کورونه په بمونو، لویو لویو توپونو او غټو توغندیو د خاورو سره خاورې کوي، د دیموکراسي نظام د پلي کولو لپاره یې د وژلو او تبلیغ ټول اسباب په کار اچولي دي. دغه سره بلا یوځلې بیا غواړي چې د دغه ناسور زخم وسپړي او پر زړو زخمونو باندې تازه مالګې وشیندي، دا چې څه به کیږي، هغه به هغه وخت ته پریږدو، مګر موږ باید د دغه ناسور د زخم اسباب په غورسره وڅیړو:

که د افغانانو پخوا ته ځغلند نظروکړو وبه وینوچې د نړۍ په تاریخ کې افغانانو له خپلواکۍ سره د مینې یو ښه تاریخ درلود، د آسیا په زړه کې دغه ملت د زړه مراندې او واکې سره نښولې دي، خو د افغانستان عزت او وقار یې او چت ساتلی دی، مګر له بده مرغه چې له تیرو څو پیړیو راپدیخوا د نړۍ د یرغلونو ښکار ګرځیدلی دی، چې تر ډېره یې د نړۍ ژوندي تاریخونه دعکس او تصویر ښکارندوي او شاهدان دي دا چې ولې نړۍ خوړونکو او حریصو

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

بلاګانو ورته خولې وازې نیولیدي مختلف علتونه لري چې یو عمده علت یې د افغانانو د زعماوو خودخواهي او جاه طلبي په ګوتو شوې ده، چې البته په تدریجي توګه د افغاني مختلفو قومونو د فرقوي، تفرقي او انشعاب سبب ګرځیدلې، چې په نتیجه کې یې د افغان او اسلام د ښمنو نړۍ خوړونکو لیوانو لپاره د یرغل زمینه برابره کړې ده. د دې مثالونه ډېر زیات دي او نتایج یې چې منفي اړخ لري ټولو خلکو ته بربنډ شوي دي. موږ کولای سو هغه ښېلګې له بیخه راوسپړو چې د ډیورنډ منحوسه لانجه یې له دی یوولسو لسیزو راپدیخوا لاینحله پرې ایښې ده، احمدشاه ابدالی رحمه الله له هغو تاریخي اتلانو څخه یو اتل دی چې په یاد او نامه سره یې تر اوسه پورې موږ افغانان ویاړو او په نامه یې د غلیمانو دماتې یادونه کوو، احمدشاه بابا د زړو، خړو او ساده پښتنو په ټاټوبې کندهارکې دنیا ته سترګې راسپړلې وې. هلته ستر شوي او هلته بیرته خاورو ته سپارل شوي دی. احمدشاه بابا د یوه لوی افغانستان د جوړیدلو ابتکار په اسلامي نظام سره کړې چې هغه وخت یې د هیواد حدود د مشهد، بخارا او بیا د هند تر نیمایې پورې رسیدلی دی. احمدشاه بابا په خپله واکمنې کې اسلام او اتحاد ته په نه ستړې کېدونکې توګه خدمت کړی. د اتحاد او اتفاق په مټ یې د غلیمانو ټولو دسیسو ته معقول ځواب ویلې دی.

کله چې لوی احمدشاه ابدالي رحمه الله په **۱۷۷۳** میلادي کال له دنیا څخه سترګې پټې کړې دهغه پرتاریخي میراث دهغه زوی او لمسي ټېر ولګاوه، چې تر یو څه وخته یې د پلار میراث په نیمګړتیا سره وساته خو د هند ځینې برخې یې له لاسه ووتې. هند ته چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګريزانو د استعمار لاس په تجارتي، اقتصادی او بشري نومونو باندې را اوږد شو، په همدې وخت کې د افغانستان په وړاندی د شيطانت او دسيسو لاسونه دننه راوغځيدل، چې د افغانستان دننه يې د دراني قومونو په بې اتفاقۍ کې پوره نقش ولوباوه، د بارک کهول يې د سدو د کهول په وړاندې چې په حکومت کې يې ښه اعتبار درلود په قومي نامه راوپاراوه دهغه په نتيجه کې د افغاني قومونو ترمنځ خونړې جنګونه پيل شوه. په پنجاب، سند، کشمير او د ډيلي په شا وخوا کې د سيکانو او مسلمانانو تر منځ خونړي جنګونه تاوده شول، برتانوي شيطانانو به ورته له ورايه د ګرميدو لمن وهله، د تيمورشاه تر مرګ وروسته دده ۳۳ زامن چې د بيلابيلو ميندو څخه وه هريوه يې د سلطنت غوښتنه کوله؛ نوري هم دنفاق جرړې قوي کړې او د قدرت سيمه يې تر خپلو قيادتونو پورې محدوده کړه، بالاخره په ۱۸۱۹ ميلادې کال کې د سدو کهول خپل واک له لاسه ورکړ. د پاينده خان تر بيرحمه وژنې وروسته د هغه زامنو د زمانشاه په وړاندې بغاوت پيل کړ چې جمله۲۳ تنه وه د هغو د هڅو په نتيجه کې د پاينده خان مقاومت د هندپه وړاندې ډير ضعيف سو. له ځانه څخه يې دفاع نه سوای کولای چې تر ډېر تدريجي مقاومت وروسته د سدو کهول د حکومت په کارکې پاته راغی.. د بارک کهول ته ښه زمينه برابره سوه چې له موقع څخه استفاده وکړي. د وخت په تيريدو سره د زمان شاه کورنۍ هدف ته ورسيدل. هغو د پاينده اوسدو د کورنۍ په وړاندې ډير سخت عکس العمل وښود، حتی د سدو کهول يې د خپل پلرني ټاټوبي (کندهار) څخه هم وشاړه چې د هند په سيمو کې تيت وپرک شول. چي تر اوسه هم د هغو اولادونه د خان او پټهان په نامه هلته خال خال ليدل کيږي . ژبي يې ګرځېدلي دي ، خو د قبيلې نوم لا

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

يو څه ورته پاته دی. څه وخت وروسته د بارکزو کهول هم د بې اتفاقی په رنځ اخته شول، لوی افغانستان يې پر وړو وړو ټوټو سره وويشی. هر ورور يې ځان د يوې سيمې امير او واکمن وټاکه، چې د دوی په دې احمقانه کار سره د برتانيې يرغل ته ښه زمينه برابره شوه. برتانوي واکمنانو د هند سکهان دې ته چمتو کړل چې د سيمې د آزادولو لپاره جنګ وکړي چې د هغه په نتيجه کې د بارکزو واکمنۍ د هند ډيرې سيمې د کشمير تر پولو پورې له لاسه ورکړې. که څه هم امير دوست محمد خان د يوه امير په حيث پيژندل کيدی؛ خو د هغه په مقابل کې ډيرو شخصي امارتونو وجود درلودی چې ټول په بارکزي قوم پورې تړلي وه.

د سکهانو له اختلاف سره سره شاه شجاع چې د سدوزو د پښتې او د پوپل د قوم د مشرۍ دعوه يې کوله په هند کې د برتانيې د امپراتورۍ دمرستې په هيله شپې سباکولې، دلته دافغانستان د واک پر سر خونړي خپل منځي جنګونه ګرميدله. ورځ په ورځ د واکمنو د واک واګې سستيدلې چې د هرې ورځې په تيريدو سره يې د برتانيې حرص ورزوندی کاوه، په ۱۸۳۸ کال کې برتانيه دې نتيجې ته ورسيده چې نور نو د افغانستان د خوړلو وخت دی. د شاه شجاع غوندې ګوډاګی يې د دې ورځې لپاره نور هم ساتلی وو. شاه شجاع چې د افغانستان په نيولو کې يې د برتانيې مرستې ته سترګې نيولې د هغو د مرستو په بدل کې يې هرڅه پر ځان منلي وه. پر افغانستان باندې تر حملې وړاندی د شاه شجاع او برتانيې ترمنځ ځينې قراردادونه په هند کې لاسليک شوه، چې د هغو له مخې کشمير، پيښور، بنو، وزيرستان، ډيره اسماعيل خان او نورې سيمې د برتانيې واکمنو سکهانو ته ور بخښلې وې. قرارداد يې ورسره لاسليک کړی وو څو شاه شجاع په محدود افغانستان کې محدود

(c) ketabton.com: The Digital Library

قدرت ته ورسیږي. په قرارداد کې د افغانستان بهرني او کورني سیاستونه هم محدود شوي وه. همداسې ډیر د غلامي ټکي پکښې لاسلیک شوي وه. که څه هم شاه شجاع د کرزي په شان د احمد شاه ابدالي رحمه الله د وراثت دعوه کوله خو دې ته ښه متوجه نه وو، چې احمد شاه بابا ابدالي څه کول او څه یې ګټل او دوی څه کول او څه یې بایلل؟

په هر صورت شاه شجاع د انګریزانو بدغوني لښکري د افغانستان پر مقدس حریم باندې راورمولي په ۱۸۳۹میلادې کال کندهار ته د انګریزانو پر اسونو سپور راغی. د انګریزانو په مرسته یې هلته د پاچاهی اعلان وکړ چې په لنډ وخت کې یې کابل هم د امیر دوست محمد خان له لاسه وایست. د کابل د دنګوغرونو په منځ کې یې د قدرت پر تخت تکیه ووهله ، خپل ارمان ته د برتانوي عسکرو په متو ورسید.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویي ټولنې سره خوندي دي

که څه هم امیر شاه شجاع له ډیرو امیدونو سره هیواد ته راغی او هدف ته ورسید ، مګر لږ وخت وروسته هغه د دې کار په هکله خپله مایوسي او پښیماني وښودله ځکه چې انګریزانو د اوسنیو متحدو انګریزانو په څیر خپلسري کوله. د افغانستان د خلکو د زغم کاسه یې تر څوکو پوري ورسوله چې له کبله یې د جهاد لپاره افغاني مجاهدینو پر انګریزي یرغلګرو حملي پیل کړي. لږ وخته وروسته انګریزي یرغلګر د شاه شجاع د غلام حکومت په شمول د سختي وارخطایی سره مخامخ شول، امنیتي ګډوډۍ زیاتي شوې هرځای پر هغو باندې حملي جاري او ورځ په ورځ زیاتیدلې چې په نتیجه کې یې بالاخره په ۴۲-۱۸۴۲کال کې انګریزانو ماته وخوړه، د کابل او نورو سیمو پرېښودلو ته اړ شول، همدا د انګریزانو لومړنۍ ماته وه چې له درنو تلفاتو سره مل وه، له کابل څخه تر جلال آباده پوري یې اوولس زره

عسکر د مجاهدینو تر ګولیو تیر شول، یوازي یو عکسر چې (ډاکټر برایډن) نومیدی ژوندی پرېښودل شو ، څو د نورو یرغلګرو له حالاتو څخه برتانویان خبر کړي، خو برتانویانو دا ماته یو تصادف باله او حقیقي ماته یې نه منله، همدا سبب وو چې د شاه شجاع د موافقي سره سم د دویم ځل لپاره یې بیا د افغانستان خوړلو ته زړه ښه کړ، په ۱۸۸۸میلادي کال انګریزان د دویم ځل لپاره بیا د کابل د هسکو غرونوڅوکو ته ورسیدل او د وخت واکمن امیر شیر علي خان یې له واکه ګوښه کړ.

امیر شیر علي خان تر خپلي ماتي او تیښتي وروسته په مزارکې د روسانو د وعدې د پوره کولو په تمه د هغو د کمک انتظار کاوه د هغه زوی محمد یعقوب خان یې په وراثت پاته وو، مګر روسانو پر خپلو وعدو هیڅ وفا ونکړه. شیر علي خان د روسانو له وعدو د نهیلی په وجه زړه چاودی په مزارکې مړ شو.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویي ټولنې سره خوندي دي

انګریزان یوځلي بیا د څه وخت لپاره پر افغانستان واکمن پاته شول. د شیرعلي خان ځای ناستی امیر محمد یعقوب خان یې د اسیر په توګه له ځان سره وساته. د امیر د اسارت په وخت یاموده کې بیا هم انګریزانو څو قراردادونه په زوره په هغه باندې لاسلیک کړل چې دهغه له مخي کورمه، مردان، پیښور، کوټه او ځیني نوري سیمي انګریزانو ته وبخښل شوي، خو د قرارداد متن د موقت وخت یالفظ یادیدو په ډول لیکل شوي وو، دا قرارداد د ګندمک عنوان درلود ، مګر د دوی له داسې کړنوسره سره هم له انګریزانو سره مقاومت دوام پیدا کړ هغوی یې دې ته مجبور کړل چې افغانستان تر لږو تلفاتو وروسته پرېږدي؛ خو د امیر عبدالرحمن په مریبي ډوله توافق انګریزان له کابل نه پر شا شول، چې له درنو تلفاتو سره د هند او افغانستان د پولي پر منځ دڅه وخت لپاره تم سول. د عبدالرحمن تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرارداد وروسته په اصرار او دوام سره انګریزانو غوښتل چې د افغانستان ډېرې سیمې له افغانستانه بیلې کړي چې لوی کندهار هم د دغه قرارداد یوه برخه وه، چې وروسته افغانانو له میوند او کندهارڅخه انګریزان د دیارلسو زرو عسکرو په له لاسه ورکولو تیښتې ته مجبور کړه، خو د ډیورنډ تر پولې اخوا سیمې چې اوسنی پاکستان یې د ځان لپاره سرحد بولي هم داسې په مقاومت کې پاته شول. همدارنګه د ډیورنډ کرښې پر هغه بله خوا به همیشه له انګریزانو سره پوره مقاومت کیدی. انګریزان به یې نه پریښودل چې پر آرامه واوسي. دا مشکلات به ډېر ځله افغانستان ته راتلل او د افغانستان د خلکو دود به یې پاراوه. انګریزانو به د خلکو پر کورونو بمبارۍ کولې او مسلمانان به یې شهیدانول، همداسې د مسلمانانو جهاد او مقاومت د دوي په وړاندې دوام درلود، تر ۱۸۹۳ کال پورې همداسې مشکلات روان وه چې د افغانستان او هند تر مینځ کومه پوله او پانډل وجود نه درلود، که څه هم برتانویانو عبدالرحمن ته د بډو یا کمک په نامه دوولس لکه هندۍ کالداري ورکولې چې وروسته یې کچه اتلسو لکو ته لوړه شوه.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

کله چې انګریزانو دا ومنله چې دوی په زور سره پر افغانانو حکومت نه شي کولای او نه د دوی یرغل پر افغانستان باندې مثبتې پایلې لرلاي شي، نو له همدی کبله یې د سیمې د ارامولو او د خپل اجتماعي شکست د مخنیوي لپاره بله د شیطانت لاره په کار واچول چې د یوه سرحد په شکل د افغانستان د نفوذ مخنیوی وکړي. په همدې خاطر یې سر هېنري مورټېمر ډیورنډ (***Sir Henry Mortimer Durand***) دیوه هیئت په مشري کابل ته واستاوه چې هغه طرحه یا پلان په عبدالرحمن باندې په پټه او بډو لاسلیک کړي چې دوی

د خپلې خوښې سره سم په یو اړخیزه توګه جوړ کړې وو. همدې طرحې د یوه قرارداد بڼه درلوده چې باید د ملت په توافق سره امضا شوې وای، په قرارداد کې د ډیورند کرښه د افغانستان او هند تر منځ کرښه بلل شوې وه خو تردې زیاته نا ارامه سیمه چې د سرحد هغه بله خوا وه مستقله یا آزاده سیمه بلل شوې وه.

ویل کیږي چې عبدالرحمن په داسې وخت کې قرارداد لاسلیک کړ چې د دې لپاره یو ډېر مکرجن محفل جوړ شوی وو چې په هغه کې برتانوي ښکلې پیغلې جوړې شوې وې. د نشې یا مستۍ لپاره ډول ډول شراب تیار شوي وه، ګومان کیږي چې عبدالرحمن دغه قرارداد

د شهوت یا بیهوښۍ او نشې په حالت کې لاسلیک کړې وي خو ښکاره دلائل د انګریزانو زور او فشار ګڼل سوی دی.

وړاندې مو وویل چې په دې محفل کې پنځه ماده ییزه قرارداد لاسلیک شوي وو. همدغه قرارداد په یوه پټ ځای او پټه خوله سره لاسلیک شوی وو، چې د ملت ټول وګړي ورباندې ناخبره او د ډیورنډ د کرښې دواړي غاړي له دې تړون څخه ناخبري ساتل شوي وې، کله چې د دغه مرموز قرارداد خبر خپور شو ټولو افغانانو په یوه خوله دغه

د غدارۍ قرارداد یو غلط او ناقانونه کار وباله چې دیوه قوم پر زړه د پولادو چاړه راکاږي او دوې ټوټې کوي یې. افغان ولس دا د انګریزانو مکر وباله د ټول هیواد لخوا یې یوه غیر رسمي کرښه اعلان کړه، خو بیا هم انګریزانو له زور، زبردستۍ او بډو څخه کار واخست. له بله پلوه د افغانستان د واکمنانو د غلامۍ او سستۍ علت هم وو چې سیمه د انګریزانو تر نیمه واک لاندې تر ډېره وخته پاته شوه. کله چې انګریزان دویم نړیوال جنګ وځپل تر هغه وروسته

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۹۴۷ م کې له هند څخه پر شا کېدل. د مسلمانانو په نامه یې پاکستان د هند او افغانستان د مشترکې خاورې په ترکیب کې رامنځته کړ. که څه هم د پاکستان جوړېدل او له هند څخه جلا کېدل چې اوسنی بنګله دیش یې هم جز وو یو قانوني حیثیت د اکثرو خلکو په رضایت خپل کړ مګر پښتنو او بلوڅو ته پکې د برخلیک حق ورنه کول شو. فقط د اسلام په نامه د پاکستان په څنګ کې معلق پاتې شوه چې تردی دمه هم دا مغلقه معضله د بې خاونده مړي یا جنازې غوندې بې سرنوشته پاته ده، دا چې د دې کرښې قانوني او حقوقي اعتبار څه دی؟ دا یوه بیله مسئله ده. دا چې د افغانستان امنیت او جوړېدلو لپاره فوق العاده خنډ ګرځیدلې دا بله مسئله ده چې هره مسله یې بېل تفصیل غواړي.

د حقوقي پلوه دغه قرارداد یو اړخیز شکل درلود. همدارنګه امرعبدالرحمن خان یو داسې امیر وو چې د برتانیې د غلامۍ او شرایطو د قبلولو په نتیجه کې قدرت ته رسیدلی وو. دغه مرموزه او له زهرو ډکه پریکړه یالایحه د افغانستان مېشتو قومونو او خلکو ته که د ډیورنډ پر هغه غاړه که پر دې غاړه پراته وه د قبول وړ نه وه. کله چې یو قرارداد یو اړخیز شکل ولري او بیا د زور او فشار په صورت کې منځ ته راغلی وي هیڅ قانوني حیثیت او اعتبار نه لري.

دویم: په نړیواله توګه د ملګرو ملتونو په قانون کې داسې ماده سته چې کله د قرارداد یا تړون یو اړخ له منځه ځي نو د تړون متن یا اهمیت هم ورسره ختمیږي. له همدې کبله چې برتانیې د مځکې د کرې پر نیمایي برخه خیته اچولې وه هند او د افغانستان ځینې سیمې یې په خپل واک کې راوستلې وې، د انګریزانو دغه واکمنې په ۱۹۴۷م کې پای ته ورسیده. په نتیجه کې یې هند آزادي واخستله همهغه وخت په کار وه چې د افغانستان مستعمره سیمو هم آزادي

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

اخستې وای. هغو ته د آزادۍ فرصت ورکول شوی وای چې د خپل راتلونکې برخلیک یې روښانه کړې وای، لکه پنجاب، سند، بنګله دیش، سریلانکا او د هند نورو سیموته چې ته فرصت ورکول سوی وو، ځکه چې د قرارداد او استعمار اهمیت د دوی له واکمنۍ سره تړلی وو.

دریم: په ملګروملتونو کې په ۱۹۶۸ م کال کې یوه ماده تصویب شوه چې د قرار له مخې یې هغه ټول تړونونه بې اعتباره ګڼل شوي چې د زور له لارې تصویب شوي وه، څنګه چې استعماري قوتونه هر څه په زور او فشار تر سره کوي همدا رنګه یې د افغانستان ډیرې سیمې په زور سره جلا کړې وې ځکه نو دغه تړون د ملګرو ملتو د پورتني پریکړې او منشور له مخې بې اعتباره بلل کیږي، په حقوقي ډول دغه دري مثبت دلائل وجود لري چې د ډیورنډ کرښه یو ظالمانه اوبې انصافه کرښه ثابتوي چې په هیڅ ډول قانوني او حقوقي ارزښت نه لري افغانستان او افغانان یې ټوله په رسمیت نه پیژني که څه هم د پاکستان واکمنو د وخت څخه په استفاده په افغانستان کې له هر واکمن څخه د هغې کرښې د مراعات او رسمیت غوښتنه کړیده پاکستان په تکرار سره غوښتې دې چې د افغانستان له ضعف او کمزورې حالت څخه لکه برتانویان استفاده وکړي خوله نیکه مرغه میړنیو افغانانو د شاه شجاع او عبدالرحمن غوندې هر څه ته زړه نه دی ښه کړی.

دا چې دا کرښه د افغانستان لپاره څومره ستونزه ده یا څومره ورته اهمیت لري رښتیادواړه سته او ځانته بیلابیل دلایل لري:

لومړی: دا چې د پاکستان او افغانستان تر منځ په رسمي ډول حدود وجود نه لري. دا خپله یوه ستونزه ده؛ ځکه هر هېواد د خپلو حدودو د ساتلو مسؤولیت لري دلته به امنیتي مشکلات تر ټولو ډیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستونزمن وي چې یواړخیز ډول مسؤولیت یې باید د یوي واکمنۍ یاحکومت تر غاړه شي.

دویم: هغه سیمه یاسیمي چې په قانوني توګه په یوه اړخ پوري ونه تړل شي نو له هره طرفه د پامه غورځیدلي وي، دهغو اقتصادي او تعلیمي چاري به کمزوري مخ ته ځي، کله به هم له پوره پاملرني څخه نه برخورداره کیږي ځکه د هغوی پرمختګ دسیمي تراهمیت پوری اړه لري.

دریم:ددغي سیمي یاسیمي ته د نه پام لرني له کبله به د دواړو هیوادونو تر منځ کله هم د اعتماد فضا نه رامنیځ ته کیږي او نه به دیوه او بل هیواد دمداخلو مخه نیول کیږي. همیشه به د دښمنی او رقابت په موقف کې قرار لري چې دا پخپله د بې امنیتی او بې ثباتی لامل کیږي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

څلورم: د پولي د دواړو غاړو اوسیدونکي له یوه قوم او یوي کورنۍ سره ربط لري د دې سره سره دواړې غاړې دوستی او د پولي او پاڼډل شراکت لري، که هر وخت د پولي په یوه خوا کې ستونزي وي نو د یوه بدن په څیر به هغه بل لوری ورسره اوتومات ستونزمن کیږي او سیمه به هم له دی کبله ورسره ستونزمنه وي.

پنځم: لکه څنګه چې مو وړاندې یادونه وکړه د دغه نه بېلېدونکي قوم بېلتون په شخصي ژوند کې هم ستونزي راولاړي کړي؛ ځکه چې دغه وروڼه قومونه همیشه د یوه ګډ ژوند هیله لري او ګډ ژوند غواړي، د پولي په ویش دغه ګډ ژوند د ډیرو ستونزو سره مخامخ کیږي، بلکي مخه یې نیول کیږي.

شپږم: د پولي دواړو غاړو ته اوسیدونکي افغانان هر وخت د داسي تومتونو قرباني کیږي چې اصلا بنیاد او اساس نه لري همدارنګه د زیږنده ستونزو قرباني به د تل لپاره ټول وګړي وي.

اووم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې بهرنیو دښمنانو لکه څنګه چې دا کربښه ستونزمنه پرې ایښې تري ناروا او بده استفاده کړې اوکوي به یې ترڅو د خلکو له سپیڅلي عقیدي، بې علمی، کمزوري سیاسي دریځ نه ناوړه استفاده وکړي او هر وخت یې د دوو اسلامي هیوادونو تر مینځ د بې اعتمادۍ او نه باور سبب وګرځوي، هر وخت چې وغواړي چې د هغوی تر منځ نفاق او ستونزه راولاړه کړي هلته د نفاق کاڼي اونوکان جنګوي چې هم ګټه او هم خوند تري واخلي او هم د کوربه او غله ترمنځ منځګړ یتوب وکړي.

دا یوازنۍ ستونزه نه ده چې برتانوي شیطانانو د خپلي امپراتورۍ پر وخت افغانانو ته ډالۍ کړې، بلکي ورته ستونزي یې په چین، هند، کشمیر، پاکستان، سریلانکا، تایوان، کوریا او نورو ځایونو کې هم تخلیق کړي ترڅو سل یا دوه سوه کلونه وروسته هم تري استفاده وکړي. د ډیورنډ اوسنی لانجه چې یو ځلي بیا د بهرنیو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

یرغلګرو په موجودیت کې د هغوئ په پارونه راپورته شوي د افغانستان لپاره یوه نوي ستونزه ده داچې موجوده ستونزي ته به ګټه وکړي هیڅ فکرنه کوم دا چې خپله به یوه نوي ستونزه تولید کړي د دې به انتظار وکړو. په هر صورت! داسې او دې ته ورته موضوعات باید حتماً حل شي او دغه جنازه چې له ډېره وخته را په دې خوا د خلکو پر اوږو بار ده خلک تري ستومانه شوي باید نوره دغه جنازه خاورو ته وسپارل شي او هیره کړای شي، خو دا چې څوک باید دا ابتکار وکړي دا یو ډیر مهم سوال دی چې یوه مثبت او قانع کوونکي جواب ته اړتیا لري او یو مناسب وخت غواړي. که دا کار د جرګو او مرکو له لاري کیږي او د سیمي د میشتو افغانانو د عنعناتو په توګه کیږي دا وروستۍ خبري دې، دالوی مشکل په موجوده بحراني حالت کي نه د افغانستان حکومت حلولای شي نه پاکستان او نه په بهرنیو

(c) ketabton.com: The Digital Library

يرغلګرو پوري اړه لري، دا د هغو قومونو مسئله ده کوم چې پر زړونو يې همدغو يرغلګرو يوه پېړۍ وړاندي په بل نامه چاړه راکښلي وه، هم هغه په وينو سره چاړه او هم هغه قاتل چې نن په بل رنګ ورته لمن وهي اوغواړي چې په خپلو لاسپوڅو ښيرو خپل هدف ته ځان ورسوي مشروع او مقبول نه دی.

زما مقصد دلته د ډيورنډ د فيصلي موضوع نده زما مطلب يوازي يوازي دادی چې ډيورنډ د افغانستان په بنسټيزو ستونزو کې يو جز دی چې دغه جز د ستونزي يو اړخيز حل نه مومي نو ډير يا نور مشکلات به وجود لري، خو دا چې د دی څه په کار دی؟ د افغانانو په وروستي تصميم پوري اړه لري چې څه بايد وکړي؟ په دې وخت کې د افغانانو هوښياري داده چې داسې موضوعاتو ته چې د بهرنيانو په پارونه ورته لمن وهل کيږي ګوتي ورنه وړي او د هغه پر ځای کورنيو ستونزو ته پام واړوي، په لوی لاس هغو غليمانو ته موقع په لاس ورنه کړي چې له ډيره وخته يې دغه تودي ښوروا ته خوله اوبه کوي چې دا اوس هم د بهرنيانو، پاکستان، هند او نورو هيوادونو لنګي غواوي لوشي پيسي او بډي په خيټو منډي چې په دی ترتيب هم ځانونه د سولي او ثبات پلويان وبولي، هم په پټه سودا خيټي ډکي کړي او هم پر دواړو غاړو پرتو محکومو ، مظلومو قومونو ته د پرديو په زور ټينګه لغته ورکړي.

که خدای مکړه امريکايي يرغلګرو ته دايمي اډې ورکول سي ، نو دا به هم د ډيورند په توګه د بلې ناپايې ستونزي په څېر افغانستان ته پاته سي . زما مشوره د يوه افغان په توګه داده چې اوسنۍ اداره په ورځنيو اړينو چارو اکتفا وکړي اړ نوري لانجې راتلونکو نسلونو ته جوړي نه کړي . دغه قدرت چي دوی پکښي د بل په مټ ناست دي خامخا تلونکی دی او بيا پښېماني په درد نه خوري.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

مخدر مواد

په دې کې شک نشته چې مخدره توکي زموږ په ټولنه کې ډېرو ستونزو لامل ګرځيدلي او ګرځي، په عمومي توګه دا کښت د افغانستان لپاره لويه ګټه نه لري، مګر بالعکس د سياسي او اقتصادی پلوه ټول ملت له بيلابيلوستونزو سره لاس او ګريوان کوي، دا چې زموږ د هيواد د څو تنو يا اشخاصو پکښي څومره وړی ولاړه ده څومره ګټه يې ده، د نورو خلکو لپاره عام کيدلای نه شي. دا چې د ټولنې لپاره يو جدی ګواښ او د هر حکومت لپاره لويه ننګونه بلل کيږي د ټولوهيوادوالو لپاره عام شکل لري، نو له دې کبله دا يوه عامه ستونزه بلل کيږي. که څه هم د ځينو خلکو به ختهونه ښه پکښي پلن شوي وي.

دا چې څوک دغه کار وبار کوي او څوک تري ګټه اخلي او څوک تري نشه اخلي دا ټول بهرنيان دی. هغوی په دي لړکې پوره زيار باسي او دغه تجارت ته ښه پراختيا اووده ورکوي.

دا چې څوک پکښي ستړي ستومانه کيږي، متهميږي، وژل کيږي، بنديانيږي هغوی خوار افغانان دی، پردي سربيره يې وطن په همدغه نامه اشغاليږي، اقتصاد يې شاته پاته کيږي، پر کور او مال باندې يې د سروخوګانو، بېرحمو يرغلګرو لخوا چاپي وهل کيږي، ګټه يې دومره محدوده ده چې په متې د يوه کال څخه تر بله کاله فقط ځانونه له مرګه وژغوري او بس.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس به وڅیړو چې زموږ د ښکلي هیواد لپاره دغه بدرنګه تخم څومره ګټه لري، څومره تاوان یا ستونزه لري.

لومړی : د هر هېواد د اقتصاد لپاره یوه تر ټولو مهمه سرچینه زراعت دی چې د یوه هیواد لومړني مواد او د خلکو اړتیاوي لکه غنم، وریجې، جوار، وربشې، میوې، سابه او نور پوره کوي، او دویم لاس مواد لکه غوړي، کالي، بوره او دې ته ورته نور مواد. که خدای مه کړه د هیواد اکثریت د مخدره موادو لکه تاریاکو او بنګو له کښت سره بلد شي طبعي خبره ده چې د هیواد مهمه سرچینه (زراعت) به له منځه وړي چې په همدغه صورت کې به ټول هیواد دلومړنیو توکو په لاس ته راوړنه کې اړ او محتاج وي.

دویم: د دغه کښت په عامېدو کې اسانه ده چې خلکو ته نشیي مواد اسانه او په وړیا توګه پیدا شي، چې په نتیجه کې به یې دهیواد ډېر وګړي په ځانګړي توګه ځوان نسل له دغه مهلک عمل سره روږدېږي. همدارنګه به دا کچه د هري ورځې په تیریدو سره لوړیږي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دریم: هغه مواد اومیوه چې افغانان غواړي بهرنیو هیوادونو ته یې صادر کړي، له همدې امله چې له افغانستان نه پکښې مخدره مواد لیږل کیږي یا ونه لیږل شي، د تازه او وچو میوو لکه انارو، انګورو، مڼو، انځرو، وچې میوې او داسې نورو صادراتو مخه نیسي او هم یې بزګر او کروندګر د نرخ د ټیټ والي له کبله زیانمن کیږي.

څلورم: که لږ نور دقیق وګورو نو وبه وینو چې په ترکمنستان، ایران، ازبکستان، پاکستان، سعودی عربستان اونورو هیوادونو کې هره ورځ تر پنځه ویشت ډېر افغانان د دغه توکي د قاچاق له امله وژل کیږي یا اعدامیږي، همدا رنګه په سوونو نورافغانان په زندانونو کې لویږي، څوک ورکیږي چې د مرګ او ژوند برخلیک یې ټولې کورنۍ ته یو اوږد او دروند مشکل دی.

پنځم: په عمومي ډول د هر افغان تبعه لپاره چې کوم هیواد ته سفر کوي ستونزه راولاړوي. همدارنګه د افغانستان هویت او پیژند ته زیان رسوي چې دا هم دافغانانو د ځور سبب کیږي.

شپږم: په عمومي توګه د افغانستان ټول تجارت ته په هر جنس او نوع کې صدمه رسوي، په لوړه او که په کښته کچه وي، حتی هوایې الوتنې مځکنیو او هوایې ترانسپورت او ډیپلوماټیکي حقوقوته.

اوم: د ملت او حکومت تر منځ همیشه اختلافات بدګماني او ترینګلتیا زیږوي چې هم د اقتصادی پرمختیا مخه نیسي او هم په همآهنګۍ کې بېلتون ته نوره لاره پراخه وي چې همدغه اختلاف له یوه پلوه مسافه ډیروي. دویم د امنیتي ستونزو سبب کیږي او له بله پلوه د حکومت سیاسي موقف ته سخت تاوان رسوي، دا بېله خبره ده چې حکومت څنګه حکومت دی، اسلامي شرعي مستقل حکومت دی او که یې عکس؟

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

اتم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې د بهرنیو هیوادونو د لویو اعتراضونو سبب ګرځیدلي چې بالاخره د وخت په تیریدو سره یې د هغو یرغل ته زمینه برابره کړه. لکه برتانیه چې په هلمند کې د تاریاکو د بندولو په نامه د خلکو د سرونو او اندامونو پریکولو بیرحمه قصابي شروع کړیده، چې په نتیجه کې یې ټوله سیمه په هغه بدرنګۍ اخته کړې چې وینو یې، دا لا خدای ﷻ ته معلومه ده چې دوی د خپل انتقام، د اسلام د بیخ ایستلو، د افغانانو د وژلو، د همدې توکي د تجارت لپاره داسې ناتارجوړکړي او که د بل کوم هدف لپاره؟؟؟

خو اوس یې همدغه نوم د ځان لپاره د یرغل مجوز اعلان کړی دی، همداسې نوري ستونزي چې دي ته ورته ستونزي دی ټولې د افغانانو او افغانستان لپاره جوړیږي سره د دې چې په شریعت کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغه کښت د جواز یانه جواز یوه بله مغلقه مسئله ده چې دلته یې څېړلو ته اړتیا نسته.

اما فایده اوګټه یې څومره ده ؟ په عموم کې افغانستان، افغانانو او سیمې ته پرته له څو لویو قاچاقبرانو د نورو کروندګرو لپاره

د تاریاکو او چرسو کښت په لویه پیمانه ګټه نه لري چې د هغوی خپله او د افغانستان د عمومي ستونزو لس فیصده دې ورسره مقایسه کړای شي چې سرې پرې ځان او ملت ته قناعت او ډاډینه ورکړي، که په دې باندې پوره تحقیق او څېړنه وسي چې د مخدرو توکو ګټه او تاوان سره مقایسه شي په سل کې اتیا فیصده تاوان او شل فیصده احتمالي ګټه لري چې هغه هم د افغانانو د کم مهارت، ستونزو او مجبوریت اړخ دی او بس. زما په نظر افغانان ټول په دې ښه پوهېږي چې دغه کښت زموږ او زموږ د هیواد لپاره یوه مهمه

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

ستونزه ده او ستونزه به هغه وخت حل کیږي چې دغه کښت په افغانستان کې په یوه بل کښت سره بدل شي، ترڅو خلکو ته د هغه د اړتیا وو بسنه وکړي،

د نړۍ هیوادونو هم دې ته ګوته نیولې چې تر بندېدو پورې په هڅو کې دي، نو دلته یو توافق وجود لري چې هغه پر ستونزو د نظر یو والي دی، مګر اوس یو توپیر وجود لري چې هغه دوې ستونزي دي: کرل، او نه کرل. کیدای شي همدا یوه مشترکه ستونزه وي چې ظاهراً یو اړخیزه معلومیږي، ځکه کرل یې لکه ماچې ورته وړاندې اشاره وکړه ډېر اړخونه لري او نه کرل یې هم یوه ستونزه ده چې هغه د افغانستان

د بزګرو مجبوریت او په عموم کې د نړۍ والي مافیا او قاچاقبرانو تجارت دی.کیدای شي د هیواد د ننه او له هیواده بهر ډېر ځواکمن

لاسونه پکې د خیل وي، دا حقیقت دی چې دا دواړه ستونزې دې خو اوس دا خبره مهمه ده چې سړی یې معلومه کړي چې دنه بندیدو عوامل یې څه دي او ربښتیا هم بهرنیان غواړي چې د دغه کښت د بندیدلو په اړه اخلاص وکړي او که هسې سندري دي چې په لوړ آواز سره یې بدرګه کوي، دوی په دغه مورد کې چې بند یې کړي او بزګرو ته بدیل معیشت برابر کړي عاجز دی او که څنګه؟ دا یوې عمیقې څیړنې ته اړتیا لري ترڅو مثبته نتیجه لاس ته راوړي.

لکه څنګه چې مې وړاندې ذکر کړل چې یوه ستونزه بین المللي تجارت دی چې امکان لري د مخدره توکو په بندیدو کې دې خنډ وي، دا چې د دغه بین المللي تجارت لوبغاړي او اصلي تجاران څوک دی دا هم یو مهم ټکي دي، دا چې د کوکنارو همدارنګه د چرسو کرونده ګر د ملګرو ملتونو د راپور له مخې په سل کې پنځوس ببیا شپیته یا اتیا آن تر نوي فیصده پورې افغانی بزګران دي

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

همدارنګه وړوکي تجاران او قاچاقبران هم افغانان دي چې مثال یې د لښتیو او وړو ویالو د کبانو دی نسبت د بحر او سمندر لویو کبانو ته همداسې مثال دی د افغاني وړو قاچاقبرانو نسبت و بهرني مافیا او قاچاق برانو ته، دلته دوه ټکي د پام وړ ټکي دی چې یو د رسمي منابعو دخالت او بل د غیر رسمي تجارانو غیر قانوني تجارت دی، ډېر خلک په دې نظر دي چې رسمي حلقې د دغو قاچاقو او تجارت یوه لویه برخه تشکیلوی چې امریکا بریتانیا او نور غربي هیوادونه پکښې مثبت رول لري هم دیته ورته هیوادونه په آسیا او اروپا کې شته اما کوچني هیوادونه په هغو کې لوړ مقامات د وزیرانو او جنرالانو په کچه دخیل بلل کیږي. کیدای شي دا کچه تر نومړیو وزیرانو پورې همداسې ترځار ګرو ادارو پورې غځیدلای شي، که دا اټکل سم وخیژي نو د تاریاکو او بنګو بندول تر کرلو ډېر ستونزمن او

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخت کار دی که څه هم ځیني هیوادونه ظاهراً د هغو د بندیدو لپاره چنده ورکوي او یا تبلیغاتي او نظامي امکانات کاروي، دلته بیا دوه اړخونه لري. ګمان کیږي ځیني هیوادونه هم د بندیدو لپاره هم د کرلو لپاره په تجارت بوخت دي.

دویم اړخ یې د بندیدو په نامه تجارت شروع او روان دی. د دې تجارت په لومړۍ کټګورۍ کښې هغه هیوادونه بلل کیږي چې قوي او مضبوطي ریښې لري، دویم یې د نورو هیوادونو په مرسته متې مظبوطوي لکه ملګري ملتونه او له هغو سره تړلي‌ادارات او نوري انجوګاني او موسسات چې هیڅکله نه غواړي د تریاکو یا نورو نشیي توکوو تجارت دی په ټپه ودریږي، دا چې ملګري ملتونه او ترڅنګ یې انجوګاني نه غواړي دا خطرناکه کار ختم شي دوه دلیله دي.

لومړی: د مخدره توکو په نامه ملګري ملتونه د پیسو د پیدا

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

کولو ښه مرجع پیدا کړي چې میلیونونه ډالر له نورو هیوادونوڅخه راټول او خپله تري استفاده وکړي.

دویم : د ملګرو ملتونو په چوکاټ کې کیدای شي په لسګونو زره کسان او په سلګونو اداري‌کار کوي چې د مخدره توکو د مخنیوي له فنډ څخه مصارف کوي او تري معاشونه اخلي همداسې ګمان کیږي چې څارګري اداري په همدغه سوري یاغار سرونه ننیستي دي.

همدارنګه د انجوګانو لپاره دغه دوه علته وجود لري چې دکوکنارو د بندیدو لپاره مهمه ستونزه ده، ځکه که د تریاکو پلمه ودریږي نو کیدای شي هم فنډ او هم دفاتر بندشي او هم د ملګرو ملتونو انجوګانې، موسسات او کار کوونکي وزګاره شي، چې یو مثال یې د مخدره توکو پر ضد د افغانستان وزارت دی چې ځومره بهرني مشاورین کار پکښي کوي او ځومري ډېرې او پلني تنخواګاني

لري. کیدای سي په اروپا او امریکا کې به تر ټولو لوړ معاشونه وي اوعزت به یې د یرغلګرو له برکته تر هغو څو چنده اوچت وي. سره ددې چې ګومان کیږي دغه مشاورین هغه ترټولوبي استعداده خلک دي چې په غربي نړۍ کي دکاوړتیانه لري.

د دې علت یو ښکاره ثبوت د اسلامي امارت وخت په ګوتوکولای سو چې کله په قطعي صورت تاریاک بند شول یو جریب هم په سیمه کې نه وه کرل شوي، نو د دی لپاره چې ملګري ملتونه په دې کار مطمئن او باوري شي او بیا نورو هیوادونو ته په دې اړه قناعت ورکړي چې تاریاک او چرس په کلي توګه بند شویدي د هغو هیئت ته اجازه ورکول شوه چې هغو سیمو ته ورشي چې وړاندی پکښي دغه کښت کرل کېدی ترڅو هغه سیمه په خپلو سترګوو ګوري.

مګر د دې پر ځای چې نورو هیوادونو ته قناعت ورکړي او یا له بزګرو اوکروندګروسره بدیل کمک وکړي، ملګرو ملتونو او د هغو انجوګانو د امارت پر ضد منفي تبلیغات پیل کړل، بهرنیو هیوادونو ته به یې ویل چې

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د افغانستان اسلامي امارت د دی لپاره چې تاریاک ارزانه شوي دي دا کښت بند کړ. یاداچې د طالبانو چارواکو خپله ډېرتاریاک رانیولي او داسې نورخارجي منفي تبلیغات. همدا رنګه به یې د دې په ځای چې کروند ګرو ته د حوصلي، کمک او بدیل تخم معیشت خبري وکړي بالعکس یې د هغو په پارونه لاس پوري کړ ترڅو د حکومت او خلکو تر مینځ اختلافات او ستونزي راولاړي شي. بزګرو ته به یې ویل چې تاسو به څه خورئ! دا ځمکي خو ستاسو د ژوند لپاره کفایت نه کوي، حکومت ستاسو مشکلات په نظر کې نه دې نیولي، په شریعت کې هم دا کښت جواز لري قطعي حرام نه دی. په ځانګړې توګه ستاسو لپاره چې بله دعوایدو لاره نسته او داسې نور...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خپله په دې باندې پوره باور لرم چې ملګري ملتونه اوغربي انجوګانې چې په دغه اړه کار کوي مطلق سوداګر دي چې خپل تجارت په وړاندې بیایې د خپلو ګټو لپاره کارکوي ، ملګري ملتونه موسسې حتی وزیر، معین، مشاورین، رئیسان ټول د دی ښې او په زړه پورې سوداګرۍ له ګټې څخه برخمن دی، ښه پلن څیړونه یې پکښې وکړل

د ښو ماڼیو اوشتمنیو خاوندان شول چې کله یې مور او پلار په خوب هم نه وه لیدلي.

دویم اړخ یې سوداګریز میکانیزم دی، په افغانستان کې د مخدره توکو تجارت په اوله کټه ګورۍ کې تر ډیره ترافغانانو پورې اړه لري چې ګټه یې ډیره کمه ده نسبت دویمې کټه ګورۍ ته، په دویمه کټګورۍ کې افغاني قاچاقبر او بهرني قاچاقبر ترخپل منځ مساوي شکل لري چې ګټه یې نسبت دریمې کټګورۍ ته ډیره کمه ده، دریمه کټګوري یوائې په بهرنی مافیااو قاچاقبرو پورې تړلیده چې د افغاني قاچاقبرانو پکښې هیڅ دخل نشته چې ګټه یې نسبت تر ټولو لوړه ده همداسې څلورمه، پنځمه کټګوري ده. د مثال په ډول یو کیلو هیروئین د افغاني قاچاقبر په واک کې زر ډالره قیمت لري چې هغه لومړۍ کټګوري ده. داکټګوري ترډیره په افغانستان پورې محدوده ده، دویم لاس په ایران، پاکستان، ترکمنستان او نورو ګاونډیو هیوادونو کېده تخمین څلور زره، پنځه زره ډالره قیمت ولري چې افغانان او بهرنیان ددغې سیمې پکښې برخه لري، دریمه کټګوري چې اروپا امریکا اونورو لرې هیوادونو ته ځي شاید له پنځه ویشت زره څخه تر پنځو سو زروپورې قیمت ولري چې دا کار ټول د بهرنیو قاچاقبرو، مافیا او حکومتونو له لارې کیږي. افغانان پکښې هیڅ برخه نه لري، دا چې حکومتونه څنګه پدې قاچاقو کې ونډه لري، دا

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

ګرانه خبره ده چې کچه یې معلومه شي، خو ویل کیږي چې ډېر د لوړو منصبونو خاوندان په ډیره لوړه کچه پکښې ونډه لري. همدارنګه تر ډیره شک کیږي چې دا کار امریکا او برتانیه د مخکښانو په توګه پر مخ بیایې.

د دې کار یو عمده دلیل د کولمبیا د کوکاینوکیدای سي، په کولمبیا کې افغانستان ته ورته وضعیت دی چې په لوړه کچه د چارواکو مافیا پکښې دخیله ده. هلته د امریکا په مرسته دکولبیا نظامي مصارف د کوکینو له عایداتو څخه بشپړه کیدل او دا د امریکایې نظامي مشاورینو په مرسته کیدل. همدا رنګه د امریکا د حکومتي چارواکو په مرسته جنوبي امریکا ته د کوکاینو صادرات لېږدیدل ترڅو د ځینو لویو ښارونو وګړي ورباندې معتاد وساتي چې دسیاست له ډګره بې برخې پاته شي.

یو بل دلیل د افغانستان د اسلامي امارت پر مهال هغه تهمتونه دی چې ملګرو ملتونو، امریکا او برتانیې طالبان په دې تورمتهمول چې ګواکې د طالبانو حکومت په مخدره توکو او قاچاقو کې لاس لري او د قاچاقو کاروبار کوي په پیسویې وسلې او مهمات رانیسي جنګ پرې کوي. د هغو دلیل داوو چې د اسلامي امارت تر راتګ دمخه

د تریاکو د کښت کچه په سل کې پنځوس وه. د طالبانو په واکمنۍ کې داکچه له پنځوسو نه شپته تر پنځه شپیته پورې پورته شوه. د دې دا ثبوت دی چې طالبانو دا کار کاوه په همدی خاطر دغه کچه لوړه وختله. که طالبانو دا کار نه کولای نو دا کچه به حتمي کښته تللای. سره د دې چې طالبانو په تدریجي شکل د درو کلونو په موده کې د تریاکو او بنګو کښت په کلي توګه بند کړ، تر پنځوسو ډیرې یې د نشیې توکو د جوړولو فابریکې او په ټنونو چرس وسوځول، اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د ناټو، ایساف، امریکا او برتانیې تر یوسل او پنځوس زره یرغلګر په افغانستان کې دې تریو سل او پنځوس زره زیات د افغانستان اردو او پولیس هم د دوی په چوپړ کې دې، د مخدره توکو د مخنیوي په نامه مستقل وزارت هم جوړ شوی دی، خو بیا هم د تاریاکو او چرسو د تولید او کښت کچه تر نوي او پنځه نوي پوري لوړه ختلې ده. نو دا څه مانا لري؟ د دوي د دې ادعا پر اساس موږ په کلکه ویلای سو امریکا او برتانیه چې په بهرنیو یرغلګرو کې پوره واک او رول لري د دې کچې د لوړیدو مستقیم مسؤول ، ټیکداران اوکار کوونکي دې.

یو بل دلیل د افغانستان د اسلامي امارت په وخت کې د امارت د زعیم په فرمان په ټولو هغو سیمو کې چې د اسلامي امارت تر واکمنی او کنټرول لاندې وي د تاریاکو او بنګو کښت په بشپړه توګه بند او په عملي توګه دا کار په ټوله هیوادکې پلی شو، خو برتانیې، امریکا او نورو هیوادونو د ملګرو ملتونو په شمول هیڅ عکس العمل ونه ښود او نه یې د هغه د بریالیتوب لپاره د کرونده ګرو او بزګرو سره څه مرسته اوکمک وکړ، آن تردې چې تش په وینا یې د دې کارهر کلی هم ونه کړ. سره له دې چې د افغانستان په تاریخ کې د مخدره توکي پر ضد دا تر ټولو لومړی ګړندی عملي ګام وو، چې نه یې له دوي څخه فوجونه، چمتوالي او الوتکي غوښتي او نه یې عسکر، یرغل اوجنګ اونه یې د ځان او مسلمانانو مرګ ژوبله غوښته، یواځینی هیواد ګاوندی ایران وو چې په هلمند کې یې یوه کمکي پروژه جوړه کړه کیمیایې سره او د ځمکو د یوې کولو لپاره تراکتورونه به یې خلکو ته ورکول تر څو پروژه د تاریاکو د کرونده ګرو سره مرسته وکړي چې بیرته د دغه توکي کرنې ته پام وانه ړوي، دا چې اوس په سوونو زره عسکر په زرګونو ټانګونه په سونو الوتکي

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

اونور تجهیزات افغانستان ته په خاصه توګه هلمند ته راولي په زرګونه میلیونه پونډه اوډالر خاوري کوي. په لسګونو زره افغانان په شهادت رسوي کورونه کلي په الوتکو اوچولکو او ټانګونو له خاورو سره خاوري کوي دهري ورځې په تیریدو سره خپل یرغلګر عسکر د تاریاکو دله منځه وړلو په پلمه له لاسه ورکوي، اخر څه مانا لري، زما په نظر دا اټکل به روغ وي چې په همدې سوداګری کې ستره ونډه لري مګرداسې مهارت او تجارت زیات عمیق بیخ لرې والله تعالی اعلم.

یو بل دلیل دادی چې موږ وینو چې د مخدره توکي پر ضد ځومره تبلیغات کیږي، وزارتونه، ریاستونه، مدیریتونه په ټولو ولایتونو آن په ولسوالیو کې جوړ شوي، د خلکو لپاره چې په دغه کار و بارکې بوخت دې د افغانستان په دننه کې د سزا لپاره خاصه محکمه جوړه شوې، چې په ځانګړي توګه د امریکایانو لخوا روزل شوي قاضیان لري. د هغو لخو معاش خوري،د افغانستان بې خاونده غریبوخلکو ته د بند حتی د مرګ سزاګاني اوروي، خو له بله طرفه هغه لوی لوی کارو بار کوونکي چې ګومان کیږي په ټنونو کارو بار به کوي او په دی تور تورن دې چې له بهرنیو قواوو سره ښې نژدی اړیکي لري او یا په حکومت کې ښه غټ اعتبار او مقامونه لري. هم ددې هنداري یو بل مخ دی چې دڅټ لخوا ځان ښکار کوي.

یو بل دلیل دادی چې مخکي مو ذکر کړ. هغه دا چې اقلاً دا سوداګر یا کارو بار کوونکي په دري ډوله ویشل شوي دي چې په لومړی قطار کې افغانان راځي. هغه افغانان چې کروندګردي او د مجبوریت له کبله یې ورته زړه ښه کړی دی. دوهم ډول د افغاني قاچاقبرو او بهرنیو قاچاقبرو واړه ګروپونه دې. دریمه ډله د بهرنیانو نړیواله مافیا ده چې افغانان پکښې هیڅ ډول رول نه لري، تر ټولو

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غټ کاروبار چې لويو لاسونو، ډېرو پيسو او ټينګ امنيت ته اړتيا لري همداډله ده. دلته د سوال اوسرخلاصی خبره داده چې د دغه توليد لويه برخه په اروپا، استراليا، امريکا او ځينو آسيايي او افريقاييهيوادونو کې لګيږي، د هغو بازارونه په دغه توکي ګرم، ډك او په ميليونونو خلک يې پري معتاد دي. دا چې دلته اختصاصي محکمه جوړيږي افغانان چې ديوي، دوو تر لسو کيلو ګرامه په هيواد کې دننه او يا لږ تر لږه په نږدې کاونډيو هيوادونو کې د اختناق او مخمصي سره په مشابه وخت کې معامله کوي نيول کيږي، بنديان کيږي، وژل کيږي، په اعدام باندې محکوميږي، ولي هغه کسان چې دغه لوی کاروبار کوي په ټنونو مواد په کښتيو، الوتکو کې انتقالوي نه نيول کيږي او نه ورته ځانګړې محکمه جوړيږي؟؟؟

برتانيه، امريکا او نور غربي هيوادونه چې په ميليونونه خلک ويني چې معتاد دي په لارو، کوڅو او واټونو کې دغه مواداستعمالوي په دې باندي نه شي توانيدلای چې دغه مافيايي قوه درک کړي،هم دې ته متوجه شي چې دغه خلک دغه مواد له کومه او په څه طريقه پيداکوي او څوک يې ورته راوړي. آيا افغانان دي که د همدغو هيوادونو کارکونکي دي. د چا په مرسته د چا په الوتکو او کښتيو کې راوړل کيږي. دوی کولای شي چې په ډېر کښته مصرف او نه تلفاتو په دی کار سره موفق شي او هم يې مخ نيوی کولای شي، خو دا چې افغانستان ته راځي او بيا دلته د وينو په تويولو دا کار ترسره کوي څه مانا لري؟ والله تعالی اعلم.

دلته دا مهمه نده چې دا کار څوک کوي، څوک يې ګټه وړي، څوک ورباندې ځوريږي او څوک ورباندې مړيږي او پړسيږي. مهمه داده چې که دا اټکل سم وخيږي چې ملګري ملتونه نه غواړي چې دا کښت دی ختم شي، دننه او بهر لوی لاسونه او حکومتونه په دی کې

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

دخيل وي، د بلي خوا ځيني هيوادونه او واکمنان غواړي چې دا مضر کښت له منځه ولاړ شي، نو دا يقيني او معلومه خبره ده چې داد افغانستان او افغانانو لپاره يوه غټه مغلقه ستونزه ده، کرل يې هم ګران کاردی بنديدل يې هم ورته ګران او مشکل کاردی، دا ځکه چې په دواړه صورته کې افغانستان له امنيتي،اقتصادي او سياسي کړاونو سره لاس او ګريوان کيږي چې په نتيجه کې افغانستان او افغانان له سخت اقتصادی کړاو سره مخ کيږي چې هغه خپله د زرګونو بد مرغيو سبب ګرځي. ګټه او خوند به بل او يا کم افغانان تري اخلي او قرباني به يې ټوله ولس او ملت پر غاړه اخلي، دا چې اوس افغانانو ته څه په کار دي خلک هيڅ نه پوهيږي. د مثال په ډول که محکمي ته ورسو چې پر ځينو غريبو خلکو يې د بند او اعدام حکم کړی دی له بلي خوا په ټول هيواد کې دغه کښت کرل کيږي. حکومت د بهرنيو برغلګرو په شمول په دې کار کې پاته راغلي چې په زور يا د خلکو په قناعت سره دا کښت په بشپړه توګه بند کړي. په نورو خلکو باندې چې واسطه اوقوت نه لري فيصله کول هيڅ حقوقي او قانوني اړخ نه لري، يوازې دا چې پر خلکو به د ظلم مانا ولري ځکه چې داسې پردی قضاوت نور هم د خلکو د ځور سبب کيږي دا چې حل يې څه دی موږ به يې ان شاءالله څه ناڅه روښانه کړو.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

نتيجه:

هره څيړنه په تکرار سره د خلګولپاره مثبت انځور لري چې بالاخره ښه نتيجه ترې لاس ته راوستلای شي، يا دا چې په څيړنو سره د ډيرو مثبتو او منفي برخونو ارزښتناکې تجربې په وجود راولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه شربلوسره کیدلای شي په نوره څیړنه او بشپړتیا سره ترې کوچ وایستل شي، خو دقت او حوصله او بې تبعیضه او تعصبه مطالعه او څیړنه به نوره ښه نتیجه ولري، په لوړه سرسري څیړنه کې ما په پنځو علتونو او یا پنځو اصولو کې ډیر علتونه څیړلي که په ښه ځیرتیا ورته د بل ښه مجرب عالم په هڅو کې نیمګړتیا په ګوته شي، یا ورسره نور علتونه او یا د نورو علتونو اصلونه په فهم کې راولي، ورسره ضمیمه کړای شي او نیمګړتیایې په دقت سره بشپړه کړای شي زه باور لرم چې د یو اصل پر بنا به ترې ګټه واخستل شي.

زموږ ګران، ښکلي او لرغوني هیواد په پرله پسې ناورین کې راګیر شویدی لاتر اوسه هم د نورو ویرونو او کړاوونو بلاګانو خولې وازې نیولیدي. تر ډیره پورې ګټه ترې بل اخلي او په اورکې موږ او زموږ هیواد سوځي. په نړیواله کچه مو اعتبار کمیږي، اقتصاد مو کمزوری کیږي او پاله منځه ځي، بې علمي او بې کسبي رایکښې جرړې ټینګوي ، د نړۍ په تیره د ګاونډیو هیوادونو له سیالۍ نه شاته پاتیږو، په غربت، هجرت او فقر کې به نورهم تر ډیره پاتې یو، په دغه وره ډالۍ کې زه زما د تجربې په زیږنده فکر او د تیرو تیارو او د ژوندیو د قبرونو په دوران کې هغو ډیرو نیمګړتیاوو ته ځیر شوي یم، د فکر آس مې ورباندې ځغلولی دی، دماغ مې ښه ورباندې ستومانه کړیدی، خو هغه څه ته مې تلوسه کوله چې د اسلامي عنعناتو او ملي کلتور په رڼا کې رامنځ ته شي د هغه څه په وړاندې استقامت او مبارزه وسې چې زموږ هیواد، د هیوادوالو له لاسه د ډیرې بېځایه خوشباورۍ له کبله د پردیو په مستقیمه مداخله د هغو د شومو او ناولو اهدافو قرباني شوي؛ لاتراوسه ورپسې قرباني کیږي، دا چې ځوک بریالي شوي یا ځوک شاته تللي او یاهغوی خپله په هغه اور کې سوي دا د

هغو د تدبیر سرچپه نتیجه او د الله د تقدیر فیصله وه، خو په شروع کې هر څه په یوه تدبیر سره پلان شوي او بیا مخته تللي.

لومړی:زما په ټوله څیړنه کې د اسلام او کلتور ټکي هرځای کارول شوي، په ډیرو علتونو کې له هغو سره ربط ورکول شویدی دا ځکه چې هره اسلامي ټولنه په ځانګړي توګه په افغاني ټولنه کې دا تر ټولو یو مهم او ښکاره اهمیت دی، نوځکه چې په هغه سره ټینګار تر هرڅه ډیر په کار دی زما اوس هم فکر او نظر دادی: کومو افغانانو چې د رهبرۍ دعوه کړې یاورته د چارو واګې ور سپارل شویدي یایې ترشا د ملاتړې په توګه همکاري کوي د افغانستان د حل یا مشکل له اصل نه پر بل لور روان دی. هغه څه چې افغانان یې غواړي او افغانان پرې اعتماد کوي افغانستان په جوړیږي اویا د افغانستان د ستونزو لپاره د حل لاره اواره وي شاته غورځولي. په هغه څه کې خپله ګټه لټوي چې له هغه علته څو ځله خراب شویدي، هغه چا ته دوست وایې چې
د سرماغزه یې ترې کښلي، هغه چاته یې د خپل زړه بوخچه پرانیستې چې وړاندې دهغه د زړه رګونه ور پریکړي، هغه چاته یې زړه ورنژدې کړي چې د قتل خنجر یې د هغه زړه د راکښلو لپاره له پولادوځخه جوړ کړي، له هغه چا څخه یې د وطن د جوړیدلو هیله اوغوښته کړې چې په توپونو یې ورته وران کړي دی، خو بیا هم دغه کسان لاتراوسه په خپلو سرچپه کړو نه پوهیږي او نه ورباندې پوهیدلای شي، په دې تمه چې له هغو څخه مثبته نتیجه لاس ته راوړي. بالعکس په رواني او روحي امراضو اخته شول، بیا هم د یوه احساس په رهبرۍ کې د زړه بداوي بیلګې ډیرې لیدل کیږي.

بیرته به د څیړنې پایلې ته ورشو، زما نظر دادی چې افغانستان یوازې د افغانانو په زیار او پوره اخلاص جوړیدلای شي. د حل لپاره

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي
د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

به يې له هغو موثرو اصولو کار اخستل کيږي چې اسلامي او افغاني صبغه ولري. د تعصب مخه به په ډيره زيرکتياسره نيول کيږي، له زغم او تحمل څخه به کار اخستل کيږي، د افغانستان پر اصل او د افغان پر وجود به اعتماد کيږي، بهرنی فکر او د هغو مداخلي ته به نه ځای او نه اهميت ورکول کيږي، که څه هم تر ډيره دلته د بهرنی مداخلي قوت موثر ښکاري او ځيني افغانان په دې عقيده لري چې بيله بهرني تاثيره به د افغانانو شتون پیاوړی بنسټ ونه لري او يا به تري ګټه وانه خستل شي، خو زه په دې عقيده يم چې د افغانستان په مستقله پريکړه او جرګه کې د بهرنيو شتون د هغو د منافعو نماينده ګي کوي، افغاني ستونزو ته د افغاني وقار کلتور او مذهب په رڼا کې د حل

د لاري د موندلو لپاره خنډ ګرځي. د افغانستان هغو ستونزو ته چې د داخلي مسئلي په توګه د افغانانو تر منځ وجود لري او بهرنيان تري د ځانونو لپاره استفاده کوي، د سپين ږيرو، علمای کرامو،روحانيونو او منورينو په ملګرتيا د حل لاره پيدا کيدلای شي چې د خير او مصلحت لپاره پر ټولو ابعادو څيړنه وکړي، ټولو خواوو ته په افغاني دود قناعت ورکړي او يوه معقوله او مقبوله فيصله وکړي.

موږ دا منوچې دلته همدااوس د بهرنيو هيوادونو او بهرنيو قوتونو مفکوري له نظره نشي غورځيدلای، ځکه چې هغوی اوس په صحنه کې په اوتوماتيک ډول مطرح دي. که څه هم دوی زموږ د هيواد لپاره د زهرو او د ساري امراضو مثال لري، خو بيا هم يو ډول قناعت ورکول پکار دي ترڅو د هغوی شر دفع سي خو داسې نه چې هر څه چې هغوی غواړي بايد ومنل شي او هر څه يې پلي کړای شي، بلکي بايد تر اسلامي او ملي منافعو ورته په هيڅ شکل ترجيح ورنه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

کول شي، ځکه د دين او وطن پر سرمعامله د هيچا حق نه دی، زما نظر او ادراک دادی چې د بهرنيو قوتونو استمرار يا ډير پاته کيدل که څه هم د څو محدود اشخاصو د کنټرول ساتلو په نامه وي د افغانستان د ځمکنۍ بشپړتيا لپاره يوه لويه او خطرناکه پايله لري. د دې استمرار په نتيجه کې به داسې ستونزي راوخوټوي چې بيابه يې جبران ناشونی وي.

دلته يوه توصيه ليکم او دا چاته د عار او عيب او پيغور ورکولو خبره نده. که د طالبانو د واکمنۍ په وخت کې چې هم افغانان او هم مسلمانان وه دومره تحمل شوی وای لکه اوس چې له امريکايانو، برتانويانو او نوري کفري کړيو سره چې نه مو په دين مذهب، کلتور او ملت راسره شريکان دي، نه مو د ژبي او سيمي مشترکات سته، نه خدای او د هغه رسول د دوی دغه تقرب ته اجازه ورکوي، نو ولي به د داسې ستونزو سره مل کيدلای، ولي به مو د ورور په مقابل کې د پرديو د ناولو مفکورو تګلاره تعقيبولای، ولي به مو پر افغاني او اسلامي وقار ګوزارونه کيدلای، که تر طالبانو وړاندي د رباني صاحب د حکومت په وړاندی بيا هم د تحمل لاره تعقيب شوې وای زيات نه دومره تحمل چې دا اوس له يوه سرټمبه مغرور امريکايې سره کيږي، زه په دې باوريم چې هيڅ به پيښه شوي نه وای، زه بياهم پر دې خبره ټينګار کوم چې د بهرنيو قوتونو قرباني که د پيسو ده که د سرونو ده د افغانستان او افغانانو لپاره نه ده، هر څوک چې وي او

د هر دين سره چې تړاو ولري د افغانانو د يو کولو او اتحاد لپاره هڅه نه کوي بلکي پر عکس خپلې منافع د مسلمانانو او افغانانو په بې اتفاقي اوتوپيرونو کې لټوي. په ټوله نړۍ کې د مسلمانو له همدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې اتفاقۍ نه خوند اخلي، یوله بله یې سره جنګوي، یو په بل یې سره وژني او نور پکښې د دښمنۍ او تعصب ریښې او جرړې غځوي.

دلته د غربیانو د سیسي جالونه اوهغه مخفي اوپټ رازونه په ګوته کوم چې دافغانانو د کمزورۍ او ناوسۍ لپاره ورباندې کار شوی او کار کیږي. هغه د غربیانو پوخ پلان په اسلامي نړۍ کي په مختلفو نومونو د ډیرو ټولیو او ګوندونو جوړول دي، د ډیرو ګوندونو او شوراګانو جوړېدل څه فایده لري؟ هغه دا چې په هر لور او هره سیمه کې مختلف احزاب او ګوندونه له مختلفو افکارو سره کار وکړي کوچنۍ ډلې او ګوندونه په خپلو کې سره اړم او مختلف اوسي،

د خپلو منافعو یا بریالیتوب په لټه کې شي، یو بل ته د ماتې ورکولو تکل وکړي له همدې کبله د بهرنیو مدارکو څخه د پیسو او کمک غوښتنه کوي، د فقر لاس د مادیاتو د لاسته راوړلو په خاطرد خپل

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

ورور سره په مقابله کي پردیو ته اوږد ساتي ، څو په داخل کې د خپلو وروڼو په وړاندې رقابت ته دوام ورکړي، مګر په داسې احتیاج سره مجبورا هغه څه ومني او د هغه چا ومني چې ورته پیسې ورکوي.

د همدې مرستي په بدل کې د دوی فکر ته وده ورکړي، دلته د سوال او جواب ډیر مشکل نشته خو موږ باید له داسې حالت نه تجربه واخلو او تیري نیمګړتیاوي جبران کړو. دانه چې د خپلو خطاګانو تسلسل وساتو، موږ د دې تسلسل ژوندي شاهدان یو د مقدس جهاد وخت موتراوسه ښه په یاد دي داچي د جهاد په وخت کې په پاکستان او ایران کې څه له پاسه ۱۴ ګوندونو او افغاني تنظیمونو فعالیت کاوه، ښه وده یې وکړه او سیاسي مشرانو یې له یوه او بل سره نژدې اړیکي درلودې، له بده مرغه کوم چا چې د جهاد د پیروزي نه وړاندې د قدرت د نیولو لپاره د جهاد واګې ټینګې کړي هغوی د

راتلونکي په فکر کې شوه، د سیاسي وړتیا لپاره یې بهرنیو مرستندویو ته نور هم د سوال لاسونه ور وړاندې کړه، د جهاد له بري او کابل ته د ننوتو سره سم په خپلو کې اړم شول او هغه څه یې وکړه چې باید نه یې وای کړي. هغوی د دې لپاره چې خپلو وروڼوافغانانو ته چې همسنګري، هم مذهبې، هېوادوال او هم هدفه ملګري یې وه ماته ورکړي، هغه چاته د مرستي او کمک لاس وغځاوه چې تردې مهاله یې دښمن، په دین او ملت یې پردی وو، ان تردې چې د خپل مقام او قدرت د ساتلو لپاره یې د امیر عبدالرحمن په څیر د وطن ټوټه کیدل هم پر ځان منلي وه.

دلته به له چا سره سوال پیداشي چې هغه ګوندونه او اوسني یا راتلونکي سیاسي ګوندونه به ډیر توپیر ولري ځکه چې پخوانیو ګوندونو مسلح کسان او نظامي قوتونه درلودل اوسنی ګوندونه بیا یوازې پر سیاست او رقابت ولاړ دي؟ د هغوا په ځواب کې زه ابعاد نه

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

څیړم خو دومره ویلای شم چې ماته د اختلاف تر ټکو د اتفاق ټکي ډیر مهم دي، اتفاق موږ جوړولای شي خو نفاق مو له وطنه ورکوي.

دویم په بهرنیو هیوادونو کې چې کومې پارټۍ پر پرمختلفو ایډیالوجیو اتکا لري هغوی د خپل استقلال، بهبود او پرمختک لپاره کار کوونکي دي. هغوی د مادیاتوله کبله کافي امکانات لري. هغوی د خپلو خلکو په مالي مرسته خپلو پارټیو ته وده ورکوي. خارجي مادیاتو ته سترګې نه کږوې، مګر په اوسني حالت کې چې په افغانستان کي څومره سیاسي قوتونه ډیروالي پیدا کوي هم دومره بهرنی لاسونه هیواد ته ننباسي، هم دومره بهرنی ایډ یالوژۍ په هیواد راننوځي، هم دومره د نفاق جرړي پیاوړي کیږي، ځکه چې د سیاسي پارټیو مالي لګښت له داخلي منابعو څخه نه تمویلیږي، بهرنی پانګه یامرسته کله هم وړیا اوبې مقصده نه وي. دا طبعي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره ده چې کومه پارټۍ د چاله خواتمویلیږي د هغو له اغېزي څخه به برخمنه وي.

یوه بله مهمه خبره چې سیاسي احزاب وربانديې تقویه کیږي داده چې په نورو هیوادونو کې اکثره وګړي د زړه له کومې دا غواړي چې خپلو سیاسي ګوندونو ته پانګه ورکړي. د دې امکانات لري چې خپله ډله غښتلي کړي، مګرله بده مرغه په افغانستان کې تر ورکړې د راکړې اصطلاح ډېره دود ده، نو ځکه چې سیاسي قوتونه یا پارټۍ خامخا بهرنیو پانګو ته سترګي کږه وي که په رشتیاقیاس وکړو نو نتیجه به یې پانګي ته وفاداره شي دا به یو مهلک مرض شي چې واکمن واک ته په رسیدوسره پرخپلووعدووفانسي کولای.

دریم: که موږ هغو هیوادونو ته ځیر شو چې اوس په افغانستان کې د احزابو پر ډېر والي ټینګار کوي او یا دغي رواني پروسي ته په جدي توګه وده ورکوي، د هغو په خپلو هېوادو کې دومره احزاب ولي نشته، د مثال په توګه په امریکا کې یوازې مطرحي پارټۍ دوی دې چې سم فعالیت کوي، جمهوري غوښتونکي،(ریپبلیک ګوند)او لیبرال پارټۍ (دموکرات ګوند) دی. د دغو دوو پارټیو په منځ کې همیشه رقابت روان دی. د امریکا واکمني اداري ډېر زیات کوشش کوي چې نوري مطرحي پارټۍ جوړي نشي دا ځکه چې په ملت کې د انشعاب او ډېرو اختلافاتو سبب ګرځي. همدارنګه کاناډا، استرالیا، برتانیه، جرمني، فرانسه او نور هیوادونه چې ډېري کمي او محدودي مطرحي پارټۍ او احزاب لري، دا چې د هغو ځمکني مساحتونه او نفوس تر افغانستان څو چنده ډېرهم دي په لږو احزابو کفایت کوي، مګر زموږ په کوچني کور کې چې د امکاناتو کچه یې صفرده سل تر دوه سوه پارټۍ غواړي او لا پسي ډېریدل د څه مطلب لپاره دي؟ که دا کار ګټه او ښه پایلي ولري سوال دادی چې ولي یې دوی پخپلو

هیوادونو کې نه غواړي او که ښې اومثبتې پایلي و نه لري نو بیایې دلته په ډېریدلو کې څه مطلب دی؟

څلورم: د رقابت خبره ده. دا مهمه ده چې د ځینو پارټیو په منځ کې که رقابت نوي بیا به مطلقه دیکتاتوري خپریږي. د پرمختګ مخه به نیول کیږي، دواکمنانو عیبونه به پټ پاته کیږي مګر د رقابت مانا باید دانه سي چې باید سل یوسل او شل ګوندونه جوړسي دا ګوندونه چې نه د ځانونو واک ولري او نه د دفترونوکرایه د ګوند مشر په ځان پوري حیران او خلګ په ده پوري حیران وي. په هغه صورت کې چې د خارجیانو ماغزه نورمال نه وي.بیا خو نور هم کار خرابیږي پاته درقابت خبره سوه رقابت په دوو او درو تر پنځو ګوندونو پوري په وجود راتللای شي تر دي زیات هسې د ګډوډیو لامل ګرځي او بس.

دلته باید په ډېر غوراو فکر سره وګورو چې په اوسنیو شرایطو کې چې خلک د لوږي فقر او بې امنیتۍ سره لاس او ګریوان دی د احزابو ډېر والی د دغه ځیلي هیواد لپاره د ژور نفاق زنګ دی. د دې ډېروالي په نتیجه کې به ملت پر څو توکمیزو برخو ویشل کیږي او دښمن چې اساسي، بنیادی او تاریخي دښمن دی، د ټولو جریاناتو په صحنه کې واکمن او حاضر دی او عمیق فعالیت لري تري خوند او ګټه اخلي. زه په دې باوریم چې افغانستان په اوسنیو شرائطو او په نژدې راتلونکي کې هیڅ د دې جوګه نه دی او نه کیدلای شي چې په داسې یوه چوکاټ کې عمل وکړي او ځانونه دي یو په بل کي مدغم کړي چې ټولواک دې قانوني کړل شي، دلته د خنډ په توګه دوه عمده علتونه پروسه ډب کولای شي، لومړي دا چې د افغانستان تاریخ د زور واکۍ په حاکمیت کې ځوان شوي او د هغه فکر سره یې وګړو وده کړې ده، که څه هم د خلکو د پوره خوښې واکمني د خلکو لخوا نه ده حاکمه شوي او له دغه فکر سره د خلکو اشنایې نه ده پیدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي، په دې صورت کې بیا دوه علتونه په ګوتوکولای سو اول دا چې د حاکمانو فکر د انحصار، جاه طلبۍ او حرص پر محور چورلي او په دې اعتماد ډېر غټ کارونه صورت نیسي. دویم: ډېری افغانان په یوه مذهبي غونډې حاکمیت سره لاري ته له سیخېدو پرته ګرانه ده چې په سراسر یو غربي قانوني چوکاټ کې روان شي ځکه چې عمده علت د مذهبي او کلتوري عنعناتو سره لیوالتیا او په غربي قانون نه پوهیدل دي.

دویم علت: خپله پر هغه قانون د خلکو اعتراضات دي چې محتوا یې ډیرو وګړوته د قناعت ورکولو جوګه نه وي داځکه چې دلته د الله ﷻاو د هغه د دښمن خپلول پکې را نغښتي دې. دیته اجتماع د نقیضینو وایې دا په خپل ذات کې محاله ده چې دواړه طرفه په یوه وخت کې خوښ او خوشحاله وساتل شي، نو مانا به یې داسې چې دوې هندوانې په یوه لاس کې نیول یا په پام کې نیولي دواړې ګټې به له لاسه ورکړي، نه به الله ﷻراضي کړې، نه به لویدیځ باهدفه او مغرور ځواکونه راضي شي او نه به هم هیواد د بل په موټو جوړ شي، د خلکو لپاره به امنیت هم برقراره نه شي او همدا وژل، ترل او ایله کول به روان وي، ځکه چې دلته د خلکو د افکارو عقیدوي توپیر وجود لري چې حل ته یې ډېر دخیل اړخونه زړه نه شي ښه کولای.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دوهم: لکه څنګه چې ټول ملت اوهیوادوال په دې کې شک نه ویني چې په هیواد کې ډېرې ستونزې او مخالفتونه زاړه او نوي وجود لري او زمونږ ګران هیواد او وګړي د دې ستونزو او مخالفتونو قرباني دي، له همدې کبله څوک خپل خوږ ژوند له لاسه ورکوې او څوک خوږ اولاد ورور پلار او بل قریب له لاسه ورکوي. د چا پښې او لاسونه غوځېږي څوک د پلرني ټاټوبې پرېښیدلو ته مجبورېږي، رښتیادا هغه وژونکې اودردونکې ناروغي ده چې یا خپله زمونږ له لاسه

زیږیدلي او یا ورته بهرنیو دښمنانو فعالیت کړی ترڅوزمونږ له وینوخوندواخلي، زما په نظر ښه به داوي چې د ټولو ناخوالو پیټې په خپلو اوږو بار کړو او بهرنیان که لري دي او که نژدې دي پړه ونه ګرځوو دا ځکه چې دا ټول مونږ یو چې بهرنۍ لاس وهني او یرغل ته مو یا دعوت ورکړي او یا مو ورته زمینه مساعده کړیده. مونږ د دې مسؤولیت د همدې درانه مسؤولیت د پورته کولو لپاره به داښه فیصله نه وي چې ځان ته پخپله برائت ورکړو.

ما تر خپله وس ، توان او ستعداده او تر خپل لنډ، تنګ ادراکه کوشش او هڅه کړې چې د دی ستونزو عوامل وڅېړم او پایلې یې په ګوته کړم.

لکه څنګه چې مې په څېړنه کې پنځه اساسي او دوه عارضي مشکلات وڅېړل هغه راته په څېړلو دا نتیجه پلاس راکوي چې رشتیا د افغانستان لپاره په لنډ مهاله او اوږد مهاله توګه د ستونزو بررسي او د هغو وحل ته اړتیا لرو چې په سوله ییزه او امنیتي فضا کې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د ورورولی ژوند وکړو، دلته باید ووایم چې د مشکلاتو حل اسانه او ساده کار نه دی چې په سادګۍ اواسانه ډول پرې اقدام وشي، دا یوې اوږدې پروژې ته اړتیا لري چې تر امینو لاسونو لاندې پرې کار وکړای شې، لکه څنګه چې دا مشکلات او ستونزې په تدریجي توګه زیږیدلي او پیدا کړل شوي او بیا د پیچلتیا حد ته رسیدلیدي همداسې په تدریجي توګه حل کیدلی شي. په ځانګړې توګه ښوونه او روزنه، قومي جوړښت، او ځینې نوري ستونزې هم تدریجي فکر، تحقیق او څېړنې ته اړتیا لري داچې نوري ستونزې هم لویې ستونزې دي خو بیا هم د ښووني او روزني په نسبت لږ وخت ته اړتیا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر صورت په افغانستان کې د اخوت او وحدت فضا رامنځ ته کیدل یوازې او یوازې په خالصه اسلامي مفکوره او افغاني طریقه باندې منځ ته راتللای شي، خو دا پکښې تر ټولو ضروري خبره ده چې صداقت علمیت پوره پوهه او قوي تحمل موجود وي، دا ځکه چې اسلام یوائنې ماده ده چې د ټولو افغانانو تر منځ بې له توپیره، بې له شک او تردیده د یقین ماده ده چې په ټول هیوادکې څوک پرې اعتراض نه لري، بغاوت ترې نه کوي، که بالفرض د بهرنی لاسوهنې په لمسون په زروافغانانوکې یوهم پیدا کیږي نو هغه ته شاذ اونادر ویلای شو چې په نه څه باندې شمیرل کیږي، مانا دا چې د افغانستان د بنسټیز مشکل بیخ ایستل د توافق په ماده سره کیږي خو اسلام به د دی اجنډا په سرکې وي.

کله چې موږ د اسلام خبره کوو ماناداچې د الله ﷻاو د رسول الله ﷺ ټولو اوامرو ته ځان تسلیمول دی که هر مسلمان د اسلام په دعوه کې صادق او ریښتونی وي نو له اسلام څخه بغاوت نه شي کولای او نه یې کوي.

قومي سپین ږیري، د قوم علمای کرام، سادات او مخور خلک، علمي کدرونه په دې اړه ښه او مثبت رول ادا کولای شي، ترڅو د اسلام تر مبارک عنوان لاندې صادقانه مذاکرې، ټولنې او جرګې ته لاره ولټوي ترڅو د بې اتفاقۍ او وېش مخه ونیول شي او یوه اسلامي ټولنه رامنځته کړای شي.

لکه څنګه چې مو په څېړنه کې دکلتور یادونه کړې دا ضروري ده چې د ټول افغان ملت کلتور چې له اسلامي قوانینو سره ټکر ونه لري پوره په نظر کې ونیول شي ترڅو د یوه پلوه د خلکو احساسات زخمي نه شي، او له بل پلوه هره افغاني ټولنه اسلامي کلتوري صبغه ولري، له شک او تردید پرته له بهرني سازش او نفوذ څخه ځانګړې سالمه

پاتې شي. په همدی توګه کیدلای شي د مخالفت ټول اړخونه قناعت حاصل کړي، له دې سره سره د پوره اعتماد فضا جوړه شي، مانا دا چې د ستونزې لپاره په اسلامي چوکاټ کې د علمای کرامو قومي مشرانو او ساداتو رول په درانه احترام په بشپړ ناپیلتوب ډیر مهم دی. همدغه نسخه کیدلای شي د افغانانو د زخمونو او کړاونو دوا او دسیمي لپاره شفا وګرځي، کله چې موږ د جرګې خبره کوو له هغه سره جوخت د ناپیلتوب خبره کوو مطلب یې دادی چې افغاني کلتور او افغاني عنعناتو ته خامخابايد د پردیو لاسونه ننه نه وځي، همدارنګه داسې مهمو نسخو ته د هغو نفوذ او رول لاره و نه مومي چې دهغه په نتیجه کې به د دغي نسخې مثبت اثر له منځه ولاړ شي له دې کبله به د افغانانو د ګڼو ناروغیو لپاره دغه مجربه نسخه دهیوادوالود بې اعتمادی په خاطر شنډه شي، کیدای شي د ډیرو بهرنیو دښمنانو هدف همدغه وي چې هر وخت جرګه جرګه یادوي او بیا ترې خپله ګټه اخلي والله تعالی اعلم.

د افغانستان بهرني او کورني سیاستونه باید د اسلام په چوکاټ کې د اسلامي اساساتو او ملي غوښتنو په پوره نظر کې نیولو سره جوړ شي. د هغو اشخاصو چې مطلق د خپل مال، عزت، منصب، منطقي ګټې ورته تر ټوله هیواد او هیوادوالو اولویت لري او ترجیح ورکوي

د هغو نظرونه باید مردود وبلل شي او د هغو موقت نفوذ د دې سبب ونه ګرځي چې د ټولو هیوادوالو یا د اکثریت احساسات مجروح کړي، بهرني سیاستونه چې تر ډیره یو قطبې اړخ لري پر دوستي او دښمني تعبیریږي، لیدل کیږي چې تر ډیره پټ او په محدودو خلکو پورې تړلي دې چې د هغو روابط او پلانونه غلاته ورته مثال لري که څه هم په اصطلاح ملي منافع په نظر کې نیول شوي وي خو بیا هم

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر منفي اړخونو ته پام نه وي شوي اړینه ده چې د اسلامي چوکاټ په غلبېل کې چاڼ او صاف شي او د اسلام تایید ترلاسه کړي، همدارنګه د اتفاق او اختلاف اړخونه یې ښه وڅیړل شي. د پردیو هیوادونو له یرغل او یرغمل کیدو، همداسې د هغو له تاثیر څخه محفوظ او وژغورل شي ترڅو د خلکو د رضامندی سبب وګرځي. د هغو د اعتماد پوره حفاظت وشي، دیني او عصري ښوونه او روزنه په متوازنه توګه او پوره پاملرنه پرمخ ولاړه شي. د هر وخت حکومتي واکدار باید د دواړو سیکټورونو اهمیت له نظره ونه غورځوي. د مدرسي او مکتب په پیاوړتیا کې جدي پام لرنه وکړي ترڅو ټول هیواد له دې لوی نعمت څخه پوره برخمن شي.

که څه هم دا ښکاره خبره ده چې د نړۍ ډېرغیراسلامي هیوادونه له ښوونځیو سره خپله بې حده او ډېره لوالتیا ښیې، په ځانګړي توګه د ښځو په تعلیم او تربیه او د هغو په روزنه کې ډېرجدیت لري، مګردا خبره هم ډېره اړینه ده چې زموږ جامعه تر ټولو وړاندي مذهبي اسلامي پوهي تعلیم او تربیې ته اړتیا لري، ټولي کورنۍ ټول قومونه له دې زده کړي سره خپله لیوالتیابښیې او هم ورته اړتیا لري، دا غلطه خبره او احمقانه مفکوره ده چې یو افغان دې د خپلو هیوادوالو اړتیا او لیوالتیا په یو اړخیزه توګه له نظره وغورځوي او بهرنۍ ایډیالوژۍ او لیوالتیا ته دی ښه راغلاست ووا یې. د هر حکومت لپاره په اسلامي جامعه کې اړینه او ضروري ده چې دواړو اداروته په نه تبعیض سره پاملرنه وکړي. یوه هم له نظره ونه غورځوي په بهبود کې یې مرسته او کومک وکړي. د فارغینو لپاره یې په احترام سره د هغو د برخلیک په اړه اقدام وکړي، هغه ببلتون ته ډېره پاملرنه وشي چې د ډېر وخت په تیریدو سره د کرکي، نفرت، نفاق او بالاخره د نورو بدمرغیو او بدبختیو سبب ګرځیدلي یا ګرځي، چې په

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

ښوونځیو او مدرسو کې پر دیني او مذهبي روحیه سمبال د لایقو استاذانو شتون، هر طالب ته په مساوي توګه د لیاقت او استعداد په پام کې نیولو سره امتیاز، درجه او داسې نور، په نصاب کې دمذهبې کتابونو داخلیدل او هغو ته پوره پاملرنه کول، د مکاتبو او مدرسو د استاذانو او شاګردانو په منځ کې انجمنونه اوګډ مجلسونه جوړول، هغو ته مساوي امتیازات، ډالۍ او جایزي ورکول ترڅو د زړو په نژدی کولو سره د هغو د ذهنونو د شکونو او تهمتونو لریوالي راشی له یو او بل سره یې مینه او محبت پیدا شي. په هېواد کې دننه دلایقو او ښو استاذانو چې دعالي تحصیلاتو درلودونکي ماهر او ځیرک اشخاص وي، همدا سې د هغو د تجربو لپاره تجهیزات چې په عملي ډول دساینس او تکنالوجۍ په اړه کمک کوي تمرکز وشي، ترڅو د نوو شاګردانو لپاره په خپل هیواد کې د زده کړي زمینه برابره شي او کوشش وشي چې له بهرنیو مفکورو او دسیسو څخه د زده کوونکو دماغونه وژغورل شي، په مکاتبو او مدارسوکې د زده کړي په ټولو درسونو کې اړینو مضامینو ته وخت ځانګړی شي، همدارنګه په مکاتبو او مدرسو کې په اسلامي عنعناتو افغاني فرهنګ باندې زده کوونکي مکلف شي خو لږ تر لږه استاذان باید دا عمل پلی کړي. د هغه په اهمیت باندې باید شاګردان ښه پوه کړي، په اوونۍ، میاشت او کال کې باید حداقل یو ځلي د مدرسو او مکاتبو د زده کوونکو په منځ کې د ازمویني مسابقات تر سره شي، همدارنګه د دې پر ځای چې زده کونکي بهر ته د روزني لپاره ولیږدول شي دننه استاذان راوستل شي ترڅو زده کوونکي د خپل مذهب او کلتور په غیږ کې ستر او وروزل شي، چې په دې کار سره کیدای شي فاصله نوره هم لیري شي، په دې سره به هماهنګي او اتفاق هم راشي ټول زده کوونکي باید د نورو مختلفو مضامینو لکه مذهب، ساینس،

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سياست، اقتصاد تاريخ، جغرافيه او نورو علمونو په اهميت پوره پوی شي، ترڅو په خپلوکې د مختلفو نظرنو درناوي وکړي، جغرافيايي ستونزي چې د ډيورند د کرښې سره يې هم اړين توب ليدل کيږي په ستراتيژيکي ډول دګاونډيو هيوادونو او ليري پتو د زبر ځواک هيوادونه چې د خپلو ګټو يا ارزښتونو په پام کې نيولو سره زموږ هيواد ته لاسونه راغځوي تر ډيره زموږ د هيواد په مثبته پاليسي او ټينګ وحدت پورې اړه لري، که موږ ددوستۍ او دښمنۍ يو اړخيزه پاليسي ولرو ځپاندوهلي ټولنه او جامعه مو په خپل کور او دباندې منطقه کې پراګنده اوسي نو دې ته به ښه زمينه مساعده شي چې هر بهرنی دښمن له همدغه حالته بده استفاده وکړي، چې څه يې زړه غواړي هغه راباندې وکړي، وينه به مو وړيا وې، قدر به مو کم او قوت به مو پر نه څه شمار وي، غم به مو د بل لپاره خوشحالي وي. په شکايت او ژړا پوري به مو خلک خاندي، دژوند په برخليک اوسرنوشت به مو دښمنان د دوستۍ او دښمنۍ په نامه په ډېره اسانۍ سره لوبې کوي، ورونه او خويندی به مو د خير لاس دوست او دښمن ته ورغځوي، څوک به مو وژني، څوک به مو پلورې، څوک به مو د خپل ناروا هدف لپاره په تورو جيلونوکې بې تحقيقه او محکمې غورځوي په يوه او بل نامه سره به چې څه يې زړه غواړي هغه راسره کوي. د ډيره وهمه او ويري به څوک د بېګناه خلکو شفاعت هم نه سي کولای.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

جغرافيا يې ستونزه زما په اند تر هغه وخته نه شي حل کيدلای ترڅو زموږ پاشلی ږغ يو نه شي او خپل مينځي اختلافات او ځان ځاني مو په يوه مخلصه او يوه ښه ټولنه بدله نه شي ځکه چې دادومره ستونزه ده چې يوه قوم او ټبرته يې نسبت نه سې کيدلای اونه دخاصي منطقي سره تړاو لري. دا تر ټولني او ټبرونوپوري تړاونيسي.

د ټارياکو او چرسو کښت جغرا فيايي ارزښت ته ورته ستونزه ده چې زموږ د ځانځانۍ، بې اعتمادی اونفاق نه ريښه اخلي ځانګړي باندونه تشکيلوي، د افغانستان دښمنان تري ناوړه ګټه اخلي. مخدره مواد بندول يوه داسې قوت ته اړتيا لري چې ملت ورسره په صادقانه توګه همغږی وي او په غم کې يې ځان شريک وبولي. بدنامي يې
د ځان بدنامي او ګټه يې د ځان ګټه او تاوان يې د ځان تاوان او بری يې د ځان بری وبولي، نه په زور او قوت، نه په مرګ او بند سره ددې کار مخه نيول کيږي، لنډه دا چې دافغانستان د وحدت لپاره د افغانانو جرګه په کار ده. د جرګې لپاره اسلامي چوکاټ او په نهايي ډول ناپيلتوب په کار دی. د ناپيېلتوب او اسلامي چوکاټ د پوهولو لپاره، علمای کرام، سادات، محترم شخصيتونه، قومي مشران او ربښتوني صداقت اوزړه سوي په کار دی، خو يو شی چې تر هر څه مهم دی هغه دادی چې د جرګو مرکو ابتکار بايد د افغانانو په خپل لاس وي او پخپل کورکې يې له خپل مذهب او عنعناتو سره سمه جوړه کړي چې د داسې حرکت تر شا ټولنه په ټينګه ودريږي چې په مستقله توګه د دين، وطن او ملت سره مخلص وي. دغه لرغونۍ اسلامي هيواد نه په بهرنيو قوتونو، نه په بهرنيو زهرجنو افکارو، نه په غربي فاحشه ډموکراسي او کمونستي نظامونو او نه په خونړيو جنګونو، وژلو، نيولو سره جوړيږي ترڅو د هر ملت په ځانګړنه حل و نه موندل شي، زموږ د هيواد ځانګړتيا د جرګو اسلامي او قومي عنعناتو، د استقلال او خپلواکۍ غرور، پر علمای کرامو ساداتو مشرانو باندې نيک ګومان او غوږ ورته نيول، د مشرانو احترام، د هغو په وينا عمل کول، خو دا ټول په اسلامي چوکاټ کې، په افغاني ابتکار پوري اړه لري ترڅوهيوادوال ورباندې اعتماد او باوروکړي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله پاک دې وکړي چې زما دغه نيمګړې ليکنه ستاسي درنو لوستونکو ورونو او خويندو د توجه وړ وګرځي ستاسو د دعاپه هيله والسلام.

لوی ښتن فرمايي:

﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَأُوْلِى ٱلْأَمْرِ مِنكُمْ ۖ فَإِن تَنَـٰزَعْتُمْ فِى شَىْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْـَٔاخِرِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلاً ﴿٥٩﴾ ﴾ **[النساء: ۵۹]**

ژباړه: ای مومنانو! د الله حکم او د رسول حکم او د خپلو چارواکو حکم ومنئ، که مو په څه کي شخړه سره راغله ، نو الله او رسول ته يې وروګرځوئ، که (رشتيا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ايمان لرئ. دا غوره او په انجام کي ډېره ښه ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

شعر

دښمن وخوړل بانډونه د نفاق — وران ويجاړ وې تل کورونه د نفاق

د غليم په وړاندې سم درېدای نه سی — ډلی سولی مات فوجونه د نفاق

د ليوانو ومنګولو ته به لويږي — جدا سوي شاذ پړ کونه د نفاق

د حرم مال اوعفت ساتلای نه سي — سوړي سوړي ديوالونه د نفاق

سيال به نوي د سيالانو په ټولۍ کي — چې پرانيستي وي ډير ورونه د نفاق

د پنا دښتونه خوري هډوکي واړه — لار چې واخلي کاروانونه د نفاق

درنده د ښکارپه نخښه هغه ګوري — لټوي چې پټ رغونه د نفاق

دښمنان به يې په هر تصميم خبريږي — ساتل کيږي نه رازونه د نفاق

په حاصل به يې ودان کورونه نه سي — په سيلۍ چې سي باغونه د نفاق

ملتونه به يې ورک سې په نړۍ کې — وروسته پاته هيوادونه د نفاق

بې ذلته به نورهيڅ ګټلای نه سي — څوک چي پورته کې سوالونه د نفاق

وچ لانده به يي د اورپه مخ لوګی سي — چي تعقيب کي څوک جنګونه د نفاق

مزه نه کوې که هر څومره رنګين سي — مجلسونه ، محفلونه د نفاق

نتيجه د اثبات نه لري هيڅکله — که مظبوط هم وي فکرونه د نفاق

ضعيف هر کله د هغه چا خادم دی — ماتوې چې زنځيرونه د نفاق

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library